

โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project - MEMP)

158 อมรพันธ์ 9 ซ. เสนานิคม 1 พหลโยธิน ลาดพร้าว กทม. 10230

E-mail Address: anujmemp@gmail.com โทร 0-2570-2588, โทรสาร 0-2570-2038

คำชี้แจง

เอกสารฉบับนี้ เป็นรายงานการประมวลสรุป วิเคราะห์และสังเคราะห์ เหตุการณ์และแนวโน้ม ด้านต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ในรอบเดือน กุมภาพันธ์ 2550 หรือรายงาน "Update" ฉบับที่ 7 จัดทำโดย **โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project - MEMP)** โดยได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

คณะผู้ดำเนินงาน หวังว่าท่านจะได้รับประโยชน์จากรายงานฉบับนี้ตามสมควร และขอความกรุณาเผยแพร่เอกสารฉบับนี้ต่อไปยังหน่วยงานราชการต่าง ๆ รวมถึงองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องของท่านด้วย จักขอบคุณยิ่ง

นายอนุช อภาภิรม

หัวหน้าโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)

20 มีนาคม 2550

สารบัญ

คำชี้แจง.....	1
สารบัญ	3
รายงานสถานการณ์และแนวโน้มตะวันออกกลาง	5
กรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์:.....	5
ความเข้าใจและสถานการณ์เขตยึดครองของอิสราเอล	5
บรรณานุกรม	19
ประมวลข่าวสถานการณ์และความเคลื่อนไหวตะวันออกกลาง.....	20
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองในตะวันออกกลาง	20
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านพลังงาน/น้ำมัน	32
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ.....	40
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสังคม	48
ภาคผนวก 1.....	53
รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)	53
ภาคผนวก 2.....	54
แนะนำโครงการตะวันออกกลางศึกษา.....	54

รายงานสถานการณ์และแนวโน้มตะวันออกกลาง

กุมภาพันธ์ 2550

กรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์:

ความเข้าใจและสถานการณ์เขตยึดครองของอิสราเอล

เกริ่นนำ

ตลอดเวลาสี่สิบปีที่ผ่านมา กรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์ดูเหมือนจะกลายเป็นสิ่งที่ไม่อาจเข้าใจได้ และพร้อมกันนั้นก็ไม่สามารถแก้ไขได้ สถานการณ์สับสน และวนเวียนกลับมา มีการรบใหญ่ มีข้อตกลงสันติภาพ แล้วก็กลับมีการลุกขึ้นสู้และสงครามใหม่อีก มีบุคคลผู้แสดงจำนวนมากมาเข้าฉากเป็นรุ่นๆ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสถานการณ์จะสับสนเข้าใจยากเพียงใด แต่ก็มี การแสดงและแนวโน้มที่เห็นได้ชัดเจนอยู่ 3 ประการด้วยกัน คือ (1) อิสราเอลเป็นฝ่ายยึดครองและผนวกดินแดนของชาวอาหรับ (2) สหรัฐได้เข้ามาพัวพันในภูมิภาคตะวันออกกลางมากขึ้นทุกที ได้เข้าทำสงครามโดยตรงถึง 2 ครั้ง และในปัจจุบัน เป็นผู้ยึดครองประเทศอิรักของชาวอาหรับ และ (3) กรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์ ส่งผลกว้างไกลเกินขอบเขตของพื้นที่พิพาท แปรไปทั่วภูมิภาคตะวันออกกลาง และอาจกล่าวได้ว่าได้ส่งผลกระทบต่อสันติภาพและความมั่นคงไปทั่วโลก

ดังนั้น จึงได้มีความพยายามจากกลุ่มองค์กรจำนวนมาก ทั้งในด้านการพยายามเข้าใจ การประเมินสถานการณ์ และการวิธีการแก้ไข ตลอดจนการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา

1. จะเข้าใจกรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์อย่างไร

การเข้าใจพื้นฐานกรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์ เป็นเบื้องต้นในการแสวงหาแนวทางแก้วิกฤติอิสราเอล-ปาเลสไตน์ที่ไต่บันไดความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เป็นความจริงที่ว่า การเข้าใจสิ่งทั้งหลายมักมีความแตกต่างหลากหลายกันไปตาม ประสบการณ์ จุดยืน และผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่มบุคคล ยิ่งเป็นความเข้าใจพื้นฐานที่พยายามเจาะลึกถึงแก่นหรือเบื้องต้นของปัญหา ก็ย่อมมีความแตกต่างที่ขัดแย้งกันมากขึ้น แต่การเริ่มต้นที่ตรงจุดนี้ ก็น่าจะเป็นการดีกว่าการเข้าใจวิกฤติหรือกรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์อย่างที่ปรากฏเป็นข่าวรายวัน เพราะว่าเมื่อเป็นเช่นนั้น เราจะจมอยู่กับข่าวสารข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ใหญ่น้อยจำนวนมาก เช่น การลอบสังหาร การก่อวินาศกรรม การปล่อยจรวด การทิ้งระเบิด และอื่นๆ อีก วนเวียนไปเหมือนไม่รู้จบ จากการคลี่คลายของเหตุการณ์และผลความเพียรพยายามของกลุ่มบุคคลจำนวนมาก พบว่า หากจะเข้าใจและแก้ไขกรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์อย่างถึงรากและอย่างถาวร จำต้องตอบประเด็นปัญหาพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ 1) กรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์เป็นเรื่องราวอะไรกันแน่ 2) การปกครองของอิสราเอลในเขตยึดครองเป็นแบบแบ่งแยกผิว (Apartheid) หรือไม่ 3) ข้ออ้างเรื่องการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ยิว (Holocaust) มีน้ำหนักเพียงใด ดังจะได้กล่าวเป็นลำดับต่อไป

1) กรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์เป็นเรื่องอะไรกันแน่

กรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์เป็นเรื่องของประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม หรือเป็นเรื่องของการเมืองและเศรษฐกิจ นี่เป็นปัญหาปมเงื่อนที่สำคัญที่สุดใน 3 ประเด็นดังกล่าวข้างต้น

กระแสหลักของการอธิบายกรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์

ในระยะหลายสิบปีมานี้ กระแสหลักของการอธิบายกรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์ ซึ่งในบางด้านสอดคล้องกับการคลี่คลายของสถานการณ์นั้นๆ เป็นการอธิบายโดยอาศัยเรื่องทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมซึ่งรวมทั้งศาสนา ว่าความขัดแย้งอิสราเอล-ปาเลสไตน์เป็นเรื่องของประวัติศาสตร์ดำเนินมาช้านานนับพันปี เป็นการขัดแย้งทางวัฒนธรรมของชาวยิวและชาวอาหรับ ไปจนถึงเป็นการต่อสู้ทางศาสนายิว และอิสลาม

เมื่อเป็นเรื่องของเก่าแก่ยาวนาน และการขัดแย้งเป็นเรื่องของความรู้สึก ก็เป็นเรื่องยากที่จะกำหนดปมปัญหา กรณีพิพาทในแง่มุมนี้กลายเป็นสิ่งที่เข้าใจยากกระทั่งไม่อาจเข้าใจได้ เป็นการขัดแย้งที่ซับซ้อนและไม่มีวันจบสิ้น (ทำนองเดียวกับสงครามต่อต้านการก่อการร้ายที่ยาวนานไม่รู้ว่าจบลงอย่างไร) ดังนั้น การแก้ไขปัญหาก็เป็นการกระทำไปตามอาการ ที่เรียกว่าการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) ที่เสนอโดยสหรัฐ ซึ่งวิธีการนี้มักเป็นการแก้ไขที่เอียงข้าง เพราะความเสี่ยงของคูพิฟาสนั้นย่อมต่างกระทั่งเป็นตรงข้ามกัน ความเสี่ยงนั้นคือความไม่แน่นอนซึ่งมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ในทางปฏิบัติ การบริหารความเสี่ยงก็ได้แก่การจัดการความไม่แน่นอน โดยพยายามป้องกันไม่ให้เกิดผลด้านลบ ซึ่งในกรณีนี้ ได้แก่ ผลด้านลบต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติ จากนั้นนำไปสู่ปฏิบัติการอะไรก็ได้ ตั้งแต่การเจรจาสันติภาพจนถึงการทำสงครามเต็มรูปแบบ

ในระยะเริ่มต้น สหรัฐ-อิสราเอลสามารถควบคุมเวทีทั้งหลายได้หมด ไม่ว่าจะเป็น เวทีสนามรบ เวทีการทูต เวทีการเมือง และเวทีข่าวสาร แต่ก็ไม่อาจแก้ปัญหาได้ กรณีพิพาทพัฒนาจากวิกฤตสู่วิกฤตที่ดูใหญ่ขึ้น กรณีพิพาทก็ยิ่งดูจะเข้าใจยาก ยืดเยื้อ และบานปลาย เมื่อเวลาผ่านไปเริ่มเป็นที่ประจักษ์ว่าการอธิบายข้างต้น ทั้งไม่ช่วยให้เข้าใจ ไม่ช่วยการแก้ปัญหา และไม่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์

มีผู้ชี้ว่าดินแดนที่เรียกว่าประเทศอิสราเอลและปาเลสไตน์ในปัจจุบันนั้น มีพื้นที่ไม่ใหญ่ ประมาณ 1 หมื่นตารางไมล์ อยู่ทางตะวันออกสุดของทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เป็นที่ตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มาเป็นเวลานับหมื่นๆ ปี ประกอบด้วยชนเผ่าจำนวนมาก เมื่อเข้าสู่ยุคประวัติศาสตร์ ดินแดนนี้ได้เป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิโบราณอย่างเช่นจักรวรรดิอียิปต์ อัสซีเรีย บาบิโลเนีย เปอร์เซีย และกรีก จนถึงปี 61 ก่อนคริสต์กาล ดินแดนนี้ตกอยู่ในการยึดครองของจักรวรรดิโรมัน ต่อมาในราวศตวรรษที่ 7 ตกอยู่ในอำนาจของจักรวรรดิอาหรับ หลังจากนั้นเกิดสงครามครูเสดยาวนาน ในที่สุดดินแดนนี้ได้ตกอยู่ในความปกครองของมุสลิมตั้งแต่กลางคริสต์ศตวรรษ 1200 ซึ่งชาวมุสลิมที่พูดภาษาอาหรับได้ เป็นประชากรส่วนใหญ่ของดินแดนปาเลสไตน์ ในศตวรรษที่ 16 ดินแดนปาเลสไตน์ตกอยู่ในการครอบครองของจักรวรรดิออตโต

มานเป็นเวลาหลายร้อยปี ตลอดเวลาอันยาวนานนับตั้งแต่เกิดศาสนาอิสลามขึ้นมา กล่าวได้ว่า ชาวอียิปต์กับชาวอาหรับปาเลสไตน์อยู่ร่วมกันมาอย่างค่อนข้างสันติยาวนานนับเป็นพันปี ไม่ปรากฏบันทึกสงครามระหว่างชนชาติและศาสนาทั้งสอง โดยเฉพาะช่วงที่อยู่ในการครอบครองของจักรวรรดิออตโตมาน ปรากฏว่า สุลต่านของจักรวรรดิ ยังได้ยินยอมให้ชาวอียิปต์อพยพจากประเทศสเปน มาตั้งถิ่นฐานในจักรวรรดิ รวมทั้งในหลายเมืองของปาเลสไตน์

จนมาถึงศตวรรษที่ 18 เกิดการเปลี่ยนแปลงใหญ่ในยุโรปตะวันตก ก่อให้เกิดอุดมการณ์ 3 ประการขึ้นมาชัดเจน ได้แก่ แนวคิดชาตินิยม ลัทธิอาณานิคม และต่อเนื่องกันได้แก่ การถือผิวและเชื้อชาตินิยม เช่น ความคิดเรื่อง “ภาระของคนผิวขาว” ในการนำความศิวิไลซ์มาสู่โลก ความศิวิไลซ์นี้มีหลายอย่าง อย่างหนึ่งได้แก่อุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งจำเป็นในการถอนรากอุดมการณ์ในสังคมก่อนทุน การยกทัพเข้ามาในดินแดนนี้ของพระเจ้านโปเลียนในปี 1798 ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการแผ่อิทธิพลของตะวันตกเข้ามาในดินแดนแถบนี้ การเปลี่ยนแปลงนี้แผ่เข้ามา และส่งผลกระทบอย่างรวดเร็วในตะวันออกกลาง และปาเลสไตน์ ผลกระทบ 2 ประการ ที่ควรกล่าวถึง ได้แก่ 1) การรวมตัวของชาวอาหรับในการต่อสู้กับจักรวรรดิออตโตมานและการปกครองของอียิปต์ ก่อให้เกิดหน่ออ่อนแนวคิดชาตินิยมอาหรับโดยรวม และความสำนึกในชาติปาเลสไตน์ของชาวอาหรับขึ้นโดยเฉพาะ 2) การก่อตัวของชาตินิยมในหมู่ชาวยิว ซึ่งต่างกับของชาวอาหรับปาเลสไตน์ นั่นคือ การขยายตัวของการค้าและอุตสาหกรรม ได้ปลดปล่อยชาวยิวอพยพในดินแดนต่างๆ ทั่วยุโรป ออกจากย่านยากจนและเข้ามาสู่ความทันสมัย เป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ความคิดแบบเสรีนิยมนี้ประสานกับความเชื่อทางศาสนาเดิม ก่อรูปเป็นการเคลื่อนไหวลัทธิไซออนขึ้นจริงจังในปี 1882 เมื่อคลื่นชาวยิวในยุโรปรุ่นแรกอพยพมายังปาเลสไตน์ ปาเลสไตน์ในช่วงนั้นเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิออตโตมาน อย่างไรก็ตาม ดินแดนนี้ก็ไม่ได้เป็นหน่วยทางการเมืองเฉพาะของตน นั่นคือเขตทางตอนเหนือของเอเคอร์ (Acre) และเนบลัส (Neblus) เป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดเบรุต และเขตเยรูซาเล็มอยู่ในความปกครองโดยตรงของสุลต่าน ตามบันทึกของจักรวรรดิออตโตมาน ในปี 1878 มีคนในบังคับ (Subject) อาศัยในจังหวัดเอเคอร์ เนบลัสและเยรูซาเล็มทั้งหมด 462,465 คน เป็นชาวมุสลิม (รวมทั้งชาวดรูซ) 403,795 คน เป็นชาวคริสต์ 43,659 คน และเป็นชาวยิว 15,011 คน นอกจากนี้ยังคาดว่าจะมีชาวยิวต่างชาติ นั่นคือเพิงอพยพเข้ามาราว 10,000 คน และมีชาวอาหรับมุสลิมอีกหลายพันคนที่เป็นเฝ้าเฝ้าเฝ้า¹

เนื้อห้ของปัญหากรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์

องค์การสหประชาชาติ เป็นองค์การสากลระดับโลก ที่เกี่ยวข้องกักรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์มาตั้งแต่ต้น นั่นคือ การมีมติก่อตั้งรัฐอิสราเอลและปาเลสไตน์ และการจัดตั้งหน่วยงานดูแล

¹ ดูบทความ Israel and Palestine: A Brief History ใน Mideastweb.org และบทความชื่อ Palestine, Israel and the Arab-Israel Conflict ของโครงการวิจัยและข่าวสารตะวันออกกลาง หรือ The Middle East Research and Information Project – Merip

ชาวปาเลสไตน์อพยพในปี 1949 และมีส่วนในการระงับข้อพิพาทมาโดยตลอด แต่ดูเหมือนว่าข้อพิพาทนั้นกลับยิ่งขยายตัว เมื่อมีนักวิชาการสหรัฐบางคนเสนอแนวคิดเรื่องการปะทะกันทางวัฒนธรรม (The Clash of Civilizations) โดยเฉพาะการปะทะระหว่างอารยธรรมตะวันตกกับอารยธรรมอิสลาม ซึ่งทำให้ข้อพิพาทนั้นลุกลามใหญ่โตจนดูเหมือนไม่มีใครจะแก้ไขได้ ในปี 2005 เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ นายโคฟี อันนัน ได้แต่งตั้งคณะบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิมีชื่อเสียงในระดับโลกขึ้น เรียกว่า กลุ่มระดับสูง (High-level Group) จากนานาประเทศ ในโครงการพันธมิตรแห่งอารยธรรม (Alliance of Civilizations) เพื่อสร้างสะพานเชื่อมระหว่างประชาชาติต่างๆ ส่งเสริมการเจรจาและความเข้าใจอันดี สร้างเจตนารมณ์ร่วมทางการเมืองเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สมดุลอย่างน่าตกใจของโลก คณะบุคคลดังกล่าวได้ทำรายงานสุดท้ายเสนอเดือนพฤศจิกายน 2006 ซึ่งมีข้อสรุปที่สำคัญได้แก่ ข้อพิพาทหรือการแบ่งแยกระหว่างอิสราเอล-ปาเลสไตน์ไม่ได้เกิดจากศาสนาหรือวัฒนธรรม หากเกิดจากการเมือง ในถ้อยคำของเดสมอน ตุตูผู้เป็นหนึ่งในคณะบุคคลระดับสูงว่า “มีความตึงเครียด กระทั่งมีความมุ่นร้ายต่อกัน แต่มันไม่ได้เกิดจากศาสนา วัฒนธรรมหรืออารยธรรม”² อย่างไรก็ตาม บทความใน Merip ระบุตรงไปตรงมากว่านั้นว่า “ความแตกต่างทางศาสนาไม่ได้เป็นสาเหตุของความขัดแย้ง ความขัดแย้งนี้โดยแก่นแท้แล้วเป็นเรื่องของการต่อสู้ชิงดินแดน”

ดังนั้น กล่าวได้ว่ากรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์โดยเนื้อแท้ เป็นเรื่องของการเมือง-เศรษฐกิจสมัยใหม่ เกี่ยวข้องกับดินแดน ทรัพยากรน้ำมันที่ขับเคลื่อนอุตสาหกรรมสมัยใหม่ เรื่องทางประวัติศาสตร์ อารยธรรมและศาสนา เป็นเพียงสิ่งที่ผูกโยงเข้ามาเพื่อการต่อสู้และผลได้ทางการทหาร เศรษฐกิจ-การเมืองและการทูต

การร่วมมือและการปะทะกันของอุดมการณ์ 3 ประการ

เมื่อกรณีพิพาทเป็นเรื่องสมัยใหม่ มันไม่น่าจะเป็นการปะทะกันทางอารยธรรม หากเป็นการปะทะกันของอุดมการณ์หรือนโยบายสมัยใหม่ ซึ่งเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 19 นี้เอง นั่นอาจเป็นการปะทะและการรวมกลุ่มกันระหว่างอุดมการณ์หรือนโยบาย 3 ประการ ได้แก่ ก) ลัทธิไซออนนิสม์ของชาวยิวตะวันตก ข) ลัทธิจักรวรรดินิยมสหรัฐ และ ค) ลัทธิชาตินิยมอาหรับ จะได้กล่าวเป็นลำดับไป ดังนี้

ก) **ลัทธิไซออนนิสม์ (Zionism)** เกิดขึ้นในช่วงหลังของศตวรรษที่ 19 นำโดยชาวยิวในยุโรปตะวันตกรวมทั้งรัสเซีย มีจุดประสงค์ในการตั้งรัฐยิวที่เป็นอิสระและเป็นที่ยอมรับทางสากลขึ้น ไม่ใช่ชาวยิวทั้งหมดยอมรับลัทธินี้ เช่น มีชาวยิวจำนวนหนึ่งเห็นว่าการเป็นชาวยิวเป็นเรื่องของจิตวิญญาณ ไม่ใช่เรื่องรัฐหรือเขตพื้นที่ซึ่งเป็นเรื่องทางวัตถุ และมีชาวยิวจำนวนไม่น้อยต่อต้าน กล่าวได้ว่าลัทธิไซออนนิสม์เกิดขึ้นในหมู่ชาวยิวในประเทศตะวันตก มีแนวคิดแบบเสรีนิยม รวมทั้งอิทธิพลอื่นจากตะวันตก

² รายงานสุดท้ายของคณะบุคคลดังกล่าว และรายงานการแถลงผลงานวิจัยใน สำนักข่าวบีบีซี (131106) อินเทอร์เน็ต เนชั่นแนล เฮอรัลด์ ทรินิแดด (131106)

เพื่อสะดวกในการเข้าใจลัทธินี้ อาจจำแนกลัทธิไซออนนิสม์ออกเป็นองค์ประกอบย่อย 3 ประการด้วยกัน ได้แก่

1) **ลัทธิชาตินิยม** การกล่าวว่าลัทธิไซออนนิสม์คือลัทธิชาตินิยมของชาวยิวนี้ เป็นที่ยอมรับทั่วไปทั้งในหมู่ชาวยิว และประเทศอื่นๆ เป็นความต้องการที่จะสร้างรัฐที่มีพื้นที่หรืออาณาเขตที่แน่นอน เป็นแบบรัฐประชาชาติที่เกิดในยุโรป และเป็นแบบการสร้างรัฐสมัยใหม่ทั่วโลก ลัทธิไซออนนิสม์นี้ในที่สุดไปเชื่อมกับความเชื่อทางศาสนา ว่าพื้นที่บริเวณปาเลสไตน์เป็นดินแดนของชาวยิวมาแต่โบราณ และเป็นของชาวยิวเท่านั้น

2) **การแสวงหาอาณานิคมตามแบบลัทธิอาณานิคมตะวันตก** การเห็นว่า ลัทธิไซออนนิสม์ ก็คือรูปแบบหนึ่งของลัทธิอาณานิคมตะวันตกนี้ ชาวอาหรับ-ปาเลสไตน์เห็นมาตั้งแต่ต้น ดังนั้น จึงได้รวมกำลังกันต่อสู้อย่างเด็ดเดี่ยวและยืดยาว สำหรับชาวอิสราเอลบางส่วน กว่าจะเริ่มรู้สึกเช่นนั้นบ้างก็ล่วงมาจนถึงทศวรรษที่ 1980 ที่เริ่มมีนักวิชาการในมหาวิทยาลัยศึกษาความคล้ายคลึงกันระหว่างการตั้งถิ่นฐานชาวยิวกับการสร้างอาณานิคมตะวันตก เช่น ในสหรัฐ รวมทั้งที่ต่างๆ ทั่วโลก พบว่ามีความคล้ายกันหลายประการเช่น ก) การแย่งยึดที่ดิน ข) การนำคนผิวขาวหรือชาวยิวเข้ามาตั้งถิ่นฐานแทนที่ ค) การแย่งยึดทรัพยากร เช่น น้ำ ง) การพิพาทกับชนพื้นเมืองอย่างดุเดือดต่อเนื่อง และการพิชิตได้แก่การกดขี่คนพื้นเมืองให้ยอมจำนน จ) การสร้างอาณานิคมยังสามารถได้แรงงานชาวพื้นเมืองราคาถูกอีกด้วย ข้อเท็จจริงที่ว่าทางการอิสราเอลยึดครองดินแดนชาวอาหรับยาวนาน ส่งชาวยิวจำนวนนับแสนไปตั้งถิ่นฐาน และในบางพื้นที่ เช่น เยรูซาเล็มตะวันออกและที่ราบสูงโกลานได้ผนวกเป็นของตน สะท้อนแนวคิดการสร้างอาณานิคมไม่มากนักน้อย และ

3) **ลัทธิเชื้อชาตินิยม (Racism)** ลัทธิไซออนนิสม์ เป็นลัทธิเชื้อชาตินิยมหรือไม่ นี่เป็นประเด็นที่ถกเถียงกัน สำหรับชาวปาเลสไตน์-อาหรับเห็นว่าเป็นเช่นนั้น สำหรับชาวยิวทั่วไป คิดว่าเป็นอย่างอื่น โดยเฉพาะในหมู่ผู้นำที่สร้างรัฐอิสราเอล เช่น เดวิด เบน-กูเรียน ผู้ที่มีความคิดขัดแย้งกัน กล่าวคือด้านหนึ่งเห็นว่าลัทธิไซออนนิสม์จะก่อผลดีทั้งต่อชาวยิวและชาวอาหรับ ในอีกด้านหนึ่งเห็นว่า ชาวยิวเป็นชนชาติพิเศษ การรู้สึกว่าชาวยิวเป็นชนชาติพิเศษนี้จะฝังแน่นอยู่ในชาวยิวทั่วไป รวมทั้งแนวคิดวาลัทธิต่อต้านชาวยิว (Anti-Semitism) เป็นสิ่งที่เลียงไม่พ้น แนวคิดอย่างหลังนี้เป็นพื้นฐานที่มั่นคงของความคิดเชื้อชาตินิยม ซึ่งจะเห็นได้จากการถือว่าชีวิตชาวอิสราเอลมีค่ากว่าชาวปาเลสไตน์ หรือชาวยิวตะวันตกมีฐานะสูงกว่าชาวยิวอาหรับ เกิดช่องว่างทางสังคมระหว่างชาวยิวทั้งสองนี้ ในท่ามกลางการโต้เถียง มติสมัชชาใหญ่สหประชาชาติปี 1975 กล่าวว่า “โดยการคำนึงถึงมติที่ 1904 ในวันที่ 20 พฤศจิกายน 1963 ... (และคำประกาศ) ในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศของกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดที่นครลิมา ระหว่างวันที่ 25-30 สิงหาคม 1975 ... ได้ตัดสินว่าลัทธิไซออนนิสม์เป็นรูปแบบหนึ่งของลัทธิเชื้อชาติและการแบ่งแยกทางเชื้อชาติ”

ข) **ลัทธิจักรวรรดินิยมของสหรัฐ** ซึ่งกล่าวกันว่าเริ่มตั้งแต่ปี 1989 หลังชนะสงครามอเมริกัน-สเปน ได้ดินแดนจากสเปนคือเปโตรโก ฟิลิปปีนส์ และกวม มาเป็นของตน หลังสงครามโลกครั้งที่สอง สหรัฐยังดำเนินนโยบายจักรวรรดินิยมทั้งการก่อสงครามและปฏิบัติการลับเด่นชัดขึ้น โดยมีจุดประสงค์สำคัญ ได้แก่ การเข้าแทนที่จักรนิยมเก่าคืออังกฤษและฝรั่งเศส การกตมหาอำนาจใหม่ได้แก่เยอรมนี การแย่งชิงอิทธิพลกับโลกสังคมนิยม ผลจากนโยบายนี้ทำให้สหรัฐสนับสนุนนโยบายอาณานิคมของอิสราเอล กระทั่งค่อยๆ มาครอบงำนโยบายดังกล่าวของอิสราเอล³

การสนับสนุนอิสราเอลของสหรัฐกระทำทั้งในด้านการทหาร การทูต และการเงิน ในด้านการเงิน นิตยสารรายงานจากวอชิงตันเรื่องกิจการตะวันออกกลาง⁴ ระบุว่า เงินช่วยเหลือของสหรัฐที่ให้แก่อิสราเอลนับแต่ปี 1949 รวมทั้งหมดสูงถึง 108 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ การสนับสนุนอิสราเอลอย่างออกหน้าออกตา เป็นส่วนสำคัญที่ผลักดันให้กรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์ยืดเยื้อมาจนถึงปัจจุบัน และทำให้สหรัฐเป็นที่เกลียดชังในโลกมุสลิมมากขึ้น ถ้าหากปราศจากการสนับสนุนของสหรัฐ ลัทธิไซออนนิสม์ก็คงไม่ได้เข้มแข็งจนถึงปัจจุบัน

ค) **ลัทธิชาตินิยมของชาวปาเลสไตน์-อาหรับ** ลัทธิชาตินิยมอาหรับเกิดจากการรวมตัวกันต่อสู้ปลดปล่อยจากการปกครองของต่างชาติ ซึ่งในระยะแรกต่อสู้กับจักรวรรดิออตโตมาน ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ต่อสู้กับอังกฤษและฝรั่งเศส ลัทธิชาตินิยมชาวปาเลสไตน์-อาหรับได้รับการกระตุ้นจากลัทธิไซออนนิสม์ กล่าวกันว่าหากไม่มีลัทธิไซออนนิสม์ ลัทธิชาตินิยมปาเลสไตน์-อาหรับก็คงไม่สามารถเติบโตใหญ่ในเวลาอันรวดเร็วเช่นนี้ ลัทธิชาตินิยมปาเลสไตน์-อาหรับมีการผสมกับอุดมการณ์อื่น เช่นการรวมกับลัทธิสังคมนิยมหรือทุนนิยมที่เป็นแบบโลกวิสัย และรวมกับศาสนา โดยเฉพาะการยึดถือศาสนาแบบเคร่งครัด

2) การปกครองของอิสราเอลในเขตยึดครอง เป็นแบบแบ่งแยกเชื้อชาติอย่างที่เคยปฏิบัติในประเทศแอฟริกาใต้ (Apartheid) หรือไม่

ประเด็นนี้เป็นที่ถกเถียงกันมาก ทางกรอิสราเอลเองก็ได้ถือเรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญ และตอบโต้ผู้กล่าวหา ที่ว่าการปกครองของอิสราเอลเป็นแบบแบ่งแยกเชื้อชาติอย่างเอาจริงเอาจังในรูปแบบต่างๆ อย่างไรก็ตาม เห็นได้ว่าในระยะหลัง เมื่อการสื่อสารซับซ้อนขึ้น และการเผยแพร่ข้อมูลของทางการอิสราเอล การเคลื่อนไหวของกลุ่มองค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งของนักวิชาการชาวอิสราเอลเอง ทำให้เกิดความเห็นโน้มเอียงมากขึ้นว่า การปกครองอิสราเอลในเขตยึดครองเป็นแบบแบ่งแยกเชื้อชาติ หนังสือเอกสารสำคัญที่เสนอเมื่อไม่นานนี้ได้แก่ หนังสือชื่อ *Palestine: Peace Not Apartheid* ของอดีตรัฐมนตรีต่างประเทศจิมมี คาร์เตอร์ (2006) และรายงานว่าด้วยสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในเขตยึดครองปาเลสไตน์ตั้งแต่ปี

³ ดูบทความของ Bashir Abu-Manneh ชื่อ Israel in the U.S. Empire ในมันส์ลี รีวิว มีนาคม 2006

⁴ Washington Report on Middle East Affairs ฉบับเดือนกรกฎาคม 2006

1967 เขียนโดย จอห์น ดูการ์ด์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายระหว่างประเทศ เป็นผู้พิพากษาศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และเป็นประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน องค์การสหประชาชาติ

อนึ่ง ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2007 ระหว่างวันที่ 12-17 มหาวิทยาลัยหลายแห่งในอเมริกาและอังกฤษ มีมหาวิทยาลัยโตรอนโต ออตตาวา นีวยอร์ก ออกซ์ฟอร์ด และลอนดอน เป็นต้น ได้จัดงานสัปดาห์การปกครองแบบแบ่งแยกผิวของอิสราเอลขึ้นเป็นครั้งที่สาม ซึ่งผู้จัดกล่าวว่า มีความคึกคักขึ้นและ การเรียกร้องให้บอยคอตประเทศอิสราเอลเหมือนบอยคอตประเทศแอฟริกาใต้ ก็มีการขยายตัวเข้มแข็งขึ้นด้วย การอภิปรายในประเด็นข้างต้น จำนวนมากมักเกี่ยวเนื่องกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองซึ่งทำให้เกิดอคติรุนแรงได้ แต่อาจมองประเด็นนี้ในแง่บวก นั่นคือ มองว่าเป็นแนวทางในการแก้ไขกรณีพิพาทก็ได้ กล่าวคือ เมื่อพหุพหุข้อสรุปว่าเป็นเช่นใดในระดับหนึ่งแล้ว ก็จะสามารถหาแนวทางแก้ปัญหากรณีพิพาทอิสราเอล-ปาเลสไตน์ได้ดีขึ้น เช่นหากการปกครองของอิสราเอลเป็นแบบแบ่งแยกเชื้อชาติ ก็น่าจะใช้วิธีแก้ปัญหาที่ปฏิบัติได้ผลในแอฟริกาใต้ ได้แก่ การสถาปนารัฐปาเลสไตน์ในเขตยึดครองของอิสราเอล สร้าง 2 รัฐ ได้แก่ รัฐอิสราเอลและรัฐปาเลสไตน์ในดินแดนที่เรียกว่าปาเลสไตน์ และให้มีการไปมาหาสู่กันได้อย่างเสรี เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ในเขตยึดครองอิสราเอล ย่อมสะท้อนถึงการปฏิบัติต่อชาวปาเลสไตน์เป็นข้อเท็จจริงที่ปฏิเสธยาก

3) การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ยิว (Holocaust) มีน้ำหนักเพียงใด

เป็นที่เห็นได้ว่าการดำรงอยู่ของรัฐอิสราเอลขึ้นอยู่กับอุดมการณ์หรือข้ออ้าง 2 เรื่องใหญ่ ได้แก่ ลัทธิไซออนนิสม์ และการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ยิว ซึ่งกรณีฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ยิวนั้น เป็นแรงกระตุ้นสำคัญอย่างหนึ่งในการสถาปนารัฐอิสราเอล และใช้เป็นข้ออ้างของทางการอิสราเอลในปฏิบัติการต่างๆ ได้อย่างเกือบเหมือนไม่มีขีดจำกัด หากขาดข้ออ้างเรื่องการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ยิวแล้ว ลัทธิไซออนนิสม์ก็อ่อนแรงลง ดังนั้น ประเด็นนี้จึงเป็นเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ดูเด็ดขาดไม่น้อย วิเคราะห์กันว่าข้ออ้างการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ยิวในมิติที่เกี่ยวกับปาเลสไตน์ สร้างขึ้นมาด้วยเหตุผลสำคัญ 2 ประการ *ประการแรก* ได้แก่ เพื่อก่อให้เกิดความเห็นอกเห็นใจชาวยิวที่ต้องลี้ภัยมาตั้งประเทศ และต้องตกอยู่ในวงล้อมของกลุ่มประเทศอาหรับ ที่อาจจะทำลายล้างชาวยิวและประเทศอิสราเอลได้เช่นเดียวกับที่นาซีกระทำแก่ชาวยิว เช่น นายกรัฐมนตรีเบนกันได้เปรียบเทียบกับ นายยัตเซอร์ อาราฟัต ที่อยู่กรุงเบรุตว่าเหมือนกับฮิตเลอร์ *ประการที่สอง* เพื่อสร้างการสนับสนุนจากสาธารณะในปฏิบัติการต่างๆ ต่อดินแดนและชาวปาเลสไตน์⁵

สำหรับประเทศอาหรับและมุสลิมอื่นในตะวันออกกลาง เห็นว่าประเด็นเรื่องการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ยิว เป็นข้ออ้างในการสร้างอาณานิคมบนดินแดนชาวอาหรับ ผู้ที่เคลื่อนไหวที่ควรกล่าวถึง เช่น มามูด อับบาส ประธานาธิบดีปาเลสไตน์คนปัจจุบัน ขณะที่ศึกษาด้านประวัติศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยในมอสโก เขาได้ทำวิทยานิพนธ์ในปี 1982 ชื่อ “ความสัมพันธ์ระหว่างนาซีกับผู้นำขบวนการไซออน” ต่อมาได้มีการนำวิทยานิพนธ์นี้ไปพิมพ์เป็นหนังสือในปี 1983 โดยเปลี่ยนชื่อไปเล็กน้อย ในหนังสือเล่มนี้ อับบาส ตั้งข้อ

5

ดูบทความ Ship of State: A New Book Explores Israeli Identity and the Holocaust โดย Ilan Pappé ในเว็บของเขา

สงสัยเรื่องจำนวนชาวยิว 6 ล้านคน ที่ถูกสังหารว่าเป็นเรื่องที่ไม่สามารถพิสูจน์ ขณะที่ตัวเลขที่มีบางคนศึกษาไว้ระบุว่าเพียง 896,000 คน และว่าค่ายกักกันของเยอรมนีนั้นไม่ได้สร้างไว้สำหรับชาวยิวเท่านั้น หากเพื่อกักขังนักโทษทั้งหมด และว่าห้องรมแก๊สไม่ได้ทำขึ้นเพื่อฆ่าคน หากสร้างขึ้นเพื่อเผาศพเป็นการป้องกันโรคระบาด

นอกจากนี้ ยังกล่าวว่าเป็นเรื่องสมคบคิดกันระหว่างลัทธินาซีกับลัทธิไซออนิสต์ ในการอพยพชาวยิวจากยุโรปไปปาเลสไตน์ โดยแลกกับทรัพย์สินของชาวยิว งานเขียนนี้ค่อนข้างเป็นวิชาการ แต่ก็ถูกโจมตีจากฝ่ายอิสราเอลอย่างหนักว่าเป็นพวกปฏิเสธการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ยิว อันเป็นอาชญากรรมที่ไม่อาจให้อภัยได้ จนเขาต้องออกมาปฏิเสธในการให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ฮารเรตซ์ของอิสราเอลปี 2003 กล่าวว่า “การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ยิวเป็นอาชญากรรมที่เลวร้ายและไม่อาจให้อภัยที่กระทำต่อชาวยิว เป็นอาชญากรรมที่กระทำต่อมนุษยชาติที่ไม่อาจยอมรับได้โดยมนุษย์”⁶

ขณะที่อับบาสค่อนข้างเป็นแบบวิชาการ แต่ผู้ที่มาภายหลังแข็งแกร่งยิ่งขึ้น ได้แก่ ประธานาธิบดีอามาดีนิจัด แห่งอิหร่าน ที่ประกาศว่าการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว 6 ล้านคน เป็นเรื่องแต่งขึ้น เขายังได้จัดการสัมมนาระหว่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องนี้ ในปลายปี 2006 เพื่อสืบหาความจริงว่าเป็นเช่นนั้น และให้ทัศนะถึงการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว ว่าถ้าเป็นจริงก็ควรตั้งประเทศอิสราเอลในยุโรปที่ก่ออาชญากรรมแก่ชาวยิว ไม่ใช่ในดินแดนปาเลสไตน์-อาหรับ ซึ่งได้ก่อความเดือดร้อนแสนสาหัสแก่ชาวปาเลสไตน์-อาหรับจำนวนนับล้านคน

2. สถานการณ์ในเขตยึดครองของอิสราเอล

สถานการณ์ในเขตยึดครองของอิสราเอลเป็นเช่นไรนั้น เป็นข่าวค่อนข้างน้อย ชาวส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องปฏิบัติการทางทหาร และปฏิบัติการก่อความรุนแรง เวียนเกิดเวียนดับมาเป็นเวลานาน สถานการณ์ในเขตยึดครองมีหลายด้าน ในที่นี้จะกล่าวในด้านการปกครองของอิสราเอลในเขตดังกล่าว เป็นสำคัญ ซึ่งจะฉายภาพให้เห็นประเด็นความเข้าใจพื้นฐาน 3 ประการข้างต้นด้วย ดังนี้

1) เหตุการณ์แห่งการยึดครอง จากปี 1948-1982

การยึดครองดินแดนของอิสราเอล เกิดขึ้นในสงครามใหญ่ 2 ครั้งด้วยกัน ได้แก่ สงครามยิว-อาหรับ (1948-1949) และสงครามสงคราม 6 วันปี 1967 นอกจากนี้ ยังมีสงครามอีก 2 ครั้งที่เคยกล่าวถึง รวมเป็นสงคราม 4 ครั้ง ได้แก่

(1) การสถาปนารัฐอิสราเอลปี 1948 และ สงครามยิว-อาหรับ (1948-1949) ในปลายเดือนพฤศจิกายน 1947 องค์การสหประชาชาติ เสนอให้แบ่งดินแดนปาเลสไตน์ออกเป็น 2 ส่วน มีพื้นที่เกือบเท่ากัน ส่วนหนึ่งเป็นรัฐอิสราเอลที่มีพื้นที่มากกว่าเล็กน้อย (ชาวยิวตอนนั้นมีประชากรราวร้อยละ 30 ของ

⁶ ดูบทความชื่อ Abu Mazen: A Political Profile ในสถาบันวิจัยสื่อตะวันออกกลาง – MEMRI และบทความ “โจมตีหน้ามอด อับบาส ในปี 100105

ทั้งหมดที่อยู่ในดินแดนปาเลสไตน์ เป็นเจ้าของพื้นที่ราวร้อยละ 6 แต่ได้ส่วนแบ่งพื้นที่ร้อยละ 55) ส่วนหนึ่งเป็นรัฐปาเลสไตน์ของอาหรับ ในปี 1947 นี้มีประชากรชาวยิวเพียง 1 ใน 3 ของประชากรทั้งหมด และชาวยิวเกือบทั้งหมดพึ่งอพยพมาถึงเพียงสองสามปีมานี้เอง มีการต่อต้านแนวคิดนี้อย่างรุนแรงจากชาวอาหรับ และเกิดสงครามยิว-อาหรับขึ้น ผลแห่งสงครามทำให้อิสราเอลสามารถยึดครองดินแดนเพิ่มขึ้นอีกเป็นเกือบร้อยละ 80 ของทั้งหมด และมีการขับไล่ชาวปาเลสไตน์-อาหรับออกจากดินแดนจำนวนราว 750,000 คน มีหมู่บ้านอาหรับถูกทำลาย 531 หมู่บ้าน เมือง 11 เมือง⁷ เกิดปัญหาผู้ลี้ภัยชาวปาเลสไตน์ยัดเยียดมาจนถึงปัจจุบัน ชาวปาเลสไตน์ลี้ภัยเหล่านี้ไปพำนักที่ประเทศเลบานอน จอร์แดน ซีเรีย และประเทศอาหรับอื่น ปัจจุบันมีจำนวนรวมราว 3 ล้านคน

(2) สงคราม 6 วัน (ปี 1967) ที่จบลงอย่างรวดเร็วด้วยชัยชนะเด็ดขาดของอิสราเอล ถือได้ว่าเป็นการสิ้นสุดลัทธิรวมชาติอาหรับ (Pan-Arab) ด้วย อิสราเอลสามารถยึดครองร้อยละ 20 ของดินแดนที่เหลือในปาเลสไตน์ ได้แก่ ฉนวนกาซา เขตเวสต์แบงก์ นอกจากนี้ ยังยึดครองดินแดนของอียิปต์ ได้แก่ แหลมไซนาย และดินแดนของซีเรีย ได้แก่ ที่ราบสูงโกลานอีก ในสงคราม 6 วันนี้ประเมิณกันว่ามีชาวปาเลสไตน์ถูกขับไล่และต้องลี้ภัยจากเขตเวสต์แบงก์และฉนวนกาซาราว 300,000 คนทำให้ปัญหาผู้ลี้ภัยปาเลสไตน์หนักหน่วงขึ้น ขณะเดียวกัน เมื่อดินแดนของชาวปาเลสไตน์-อาหรับถูกยึดครองไปจนหมด ทำให้กลายเป็นแรงผลักดันให้ชาวปาเลสไตน์-อาหรับลุกขึ้นต่อต้านแข็งขัน องค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์ (Palestinian Liberation Organization – PLO) เป็นศูนย์อำนาจของชาวปาเลสไตน์ในปี 1974 และแม้ว่าองค์การนี้จะไม่สามารถปลดปล่อยดินแดนปาเลสไตน์จากอิสราเอลได้ แต่ก็ทำให้การยึดครองดินแดนปาเลสไตน์ของอิสราเอลกลายเป็นประเด็นสนใจของชาวโลก

(3) สงครามปี 1973 การโจมตีฉับพลันของอาหรับที่มีอียิปต์เป็นแกน พร้อมกับมีการใช้น้ำมันเป็นอาวุธครั้งแรกของประเทศผู้ส่งออกน้ำมันอาหรับ สงครามครั้งนี้ทั้งฝ่ายอาหรับและอิสราเอลอ้างว่าตนเป็นฝ่ายมีชัย ผลสำคัญของสงคราม ได้แก่ อียิปต์ทำสัญญาสงบศึก ได้รับแหลมไซนายคืน (ปี 1982) หันไปหาสหรัฐเป็นพันธมิตร เช่นเดียวกับจอร์แดน ทำให้การยึดครองดินแดนปาเลสไตน์สมบูรณ์

(4) สงครามเลบานอนครั้งที่ 1 (ปี 1982) อิสราเอลขยายปฏิบัติการของตนสู่เลบานอนอันเป็นที่ตั้งของศูนย์บัญชาการองค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์ โจมตีอิรัก พิชิตกับซีเรีย อำนาจการยึดครองขยายตัวออกไปอีก คุมน่านน้ำในเขตทะเลเมดิเตอร์เรเนียนทั้งหมด คุมน่านฟ้า ผสานกับกองกำลังสหรัฐ ขณะที่การต่อสู้ของชาวปาเลสไตน์ยังคงดำเนินต่อไปโดยการลุกขึ้นสู้ครั้งที่ 1

2) เขตยึดครอง

ในที่นี้จะแยกกล่าวเป็น 2 เขต คือเขตฉนวนกาซา และเขตเวสต์แบงก์-เยรูซาเล็มตะวันออก ดังนี้

(1) ฉนวนกาซา

⁷ ดูบทความชื่อ How Israel Was Found on Ethnic Cleansing ของ Ilan Pappé ใน Socialist Worker Online 290606

ก) พื้นที่ ประชากร และเมืองสำคัญ จนวนกาซาเป็นเขตอยู่ทางตะวันตกของทวีปเอเชียตอนใต้ ติดกับอียิปต์ที่อยู่ทางใต้ และอยู่บนชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียนทางด้านตะวันตก ทางด้านเหนือและตะวันออกติดกับอิสราเอล มีเนื้อที่ 378 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบทะเลทราย มีเนินทรายสลับ มีฝนเฉลี่ยปีละ 150-400 มม. พื้นที่เพาะปลูกรวรร้อยละ 13 มีหมู่บ้านประมงตามชายฝั่ง มีประชากร (ปี 2006) 1,428,757 คน ความหนาแน่นเฉลี่ย 3,750 คนต่อตารางกิโลเมตร นับเป็นดินแดนที่มีอัตราการเติบโตและความหนาแน่นของประชากรสูงสุดแห่งหนึ่งของโลก กว่าครึ่งหนึ่งของชาวกาซาอาศัยอยู่ในเมือง เมืองใหญ่ที่สุด ได้แก่ เมืองกาซา มีเมืองอื่น เช่น คาน ยูนุส (Khan Yunus) ประชากรเกือบทั้งหมดเป็นชาวอาหรับปาเลสไตน์ ส่วนใหญ่ถืออิกายซุนหนี่ ที่เหลือเล็กน้อยเป็นชาวคริสต์ ภาษาพูดหลักคือภาษาอาหรับ เพียงร้อยละ 40 ของประชากรเป็นคนท้องถิ่น ที่เหลือเป็นชาวอพยพอาศัยอยู่ในค่ายผู้ลี้ภัยหรือที่อยู่อาศัยของผู้ลี้ภัย คนท้องถิ่นมีอิทธิพลสูงต่อการเมืองและเศรษฐกิจ อาชีพหลัก ได้แก่ การเกษตร การเลี้ยงสัตว์ พืชผลสำคัญ ได้แก่ ส้ม (ซึ่งส่งออกไปยังประเทศยุโรปบางประเทศ) ผัก และพืชไร่อื่น มีอุตสาหกรรมเบาเล็กน้อย เกือบทั้งหมดอยู่ที่เมืองกาซา นอกจากนี้ ยังมีท่าเรือประมงเล็กๆ ตามชายฝั่ง⁸

ข) ลักษณะการยึดครองของอิสราเอล อิสราเอลได้เข้ายึดครองพื้นที่นี้ตั้งแต่สงคราม 6 วัน ปี 1967 เศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของชาวกาซาต้องขึ้นอยู่กับอิสราเอลเป็นสำคัญ โดยเป็นคู่ค้าหลัก ทุกวันประมาณว่าชาวกาซาร้อยละ 40 ต้องเดินทางไปทำงานในอิสราเอล รายได้จากคนงานเหล่านี้รวมกันแล้วเป็นถึงราว 1 ใน 3 ของจีดีพีรวม คนงานส่วนใหญ่เป็นผู้ชายและเด็กวัยรุ่นชาย สตรีทำงานบ้าน ในปี 1994 พื้นที่กาซาส่วนใหญ่กลายเป็นเขตปกครองตนเอง ภายใต้การบริหารขององค์การการปกครองแห่งชาติปาเลสไตน์ (Palestinian National Authority) และแม้จะมีการถอนการตั้งถิ่นฐานชาวยิวในจนวนกาซาตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2005 แต่ในทางปฏิบัติดินแดนกาซาก็ยังคงตกอยู่ในการยึดครองของอิสราเอล โดยทางการอิสราเอลได้ควบคุมด้านทั้ง 6 ควบคุมน่านฟ้า ควบคุมน่านน้ำ ควบคุมการขนส่งสินค้า ควบคุมการขนส่งคน และสร้างกำแพงปิดล้อม

ค) ปฏิบัติการของอิสราเอล ในระยะปี 2006

(ก) ทางทหาร โดยใช้อำนาจเพื่อปลดปล่อยทหารยศสิบโทคนหนึ่ง ทางกรอิสราเอลได้เปิดฉากปฏิบัติการทางทหาร 2 ละครลอก ได้แก่ *ปฏิบัติการฝนฤดูร้อน* (มิถุนายน 2006) และ *ปฏิบัติการเมฆฤดูใบไม้ร่วง* (พฤศจิกายน 2006) ยังผลให้ชาวปาเลสไตน์กว่า 400 คนถูกสังหาร และราว 1,500 คนได้รับบาดเจ็บ กว่าครึ่งของผู้ที่ตายและบาดเจ็บเป็นพลเรือน ที่ตายเป็นเด็กถึงราว 90 คน และเด็กกว่า 300 คนได้รับบาดเจ็บ ในช่วงเวลาระหว่างปฏิบัติการดังกล่าว มีทหารอิสราเอลเสียชีวิต 3 นาย ได้รับบาดเจ็บ 18 นาย มีพลเรือนอิสราเอลเสียชีวิต 2 คนได้รับบาดเจ็บ 30 คนจากจรวดทำเองที่ยิงเข้าไปจากกาซา ในปฏิบัติการต่อเนื่องดังกล่าว อิสราเอลได้ส่งทหารบุกเข้าไปในส่วนต่างๆ ของจนวนกาซาถึง 364 ครั้ง ตาม

ด้วยการยิงปืนใหญ่อย่างต่อเนื่อง และการโจมตีด้วยซีปนาวุธ จรวด กระสุนปืนใหญ่ และรถถังได้ทำลายหรือก่อความเสียหายแก่อาคารบ้านเรือน โรงเรียน โรงพยาบาล สุเหร่า สิ่งก่อสร้างสาธารณะ สะพาน ท่อประปา และท่อระบายน้ำโสโครก ในวันที่ 27 มิถุนายน 2006 เครื่องบินรบอิสราเอลยังทำลายโรงไฟฟ้าที่มีอยู่แห่งเดียวในฉนวนกาซา โรงไฟฟ้านี้สนองไฟวาร์ร้อยละ 43 ของการใช้ไฟฟ้าในดินแดนนี้ในแต่ละวัน ยังผลให้ประชากรราวครึ่งหนึ่งในฉนวนกาซา ไม่มีไฟฟ้าใช้อยู่หลายเดือน นอกจากนี้ รถถังยังได้ทำลายสวนส้มและพื้นที่การเกษตรในฉนวนกาซาด้วย

ทางการอิสราเอลให้เหตุผลของการปฏิบัติการว่ามี 3 ประการได้แก่ 1) การค้นหาสืบทอชาลิตที่กลุ่มปฏิบัติการปาเลสไตน์จับเป็นเชลย 2) ทำลายกลุ่มติดอาวุธและยุทธปัจจัยปาเลสไตน์ 3) หยุดการยิงจรวดจากตอนเหนือของฉนวนกาซาเข้าไปยังที่อยู่อาศัยของชาวยิวในตอนใต้ เมืองที่ถูกอิสราเอลโจมตีมากที่สุด ได้แก่ เมืองเบท ฮาโนน (Beit Hanoun) ซึ่งอยู่ตอนเหนือของฉนวนกาซา มีประชากรราว 4 หมื่นคน ในการโจมตีครั้งหนึ่งกระสุนปืนใหญ่ตกใส่บ้านหลังหนึ่งที่ทำให้มีผู้เสียชีวิต 19 คน บาดเจ็บ 55 คน ผู้ที่เสียชีวิตทั้งหมดเป็นพลเรือน 7 คน เป็นสตรี 8 คน เป็นเด็ก 4 คน อิสราเอลกล่าวว่าเป็นความผิดพลาดทางเทคนิค และขัดขวางไม่ให้คณะตรวจสอบสากลรวมทั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนองค์การสหประชาชาติ เข้าไปตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน มีผู้ชี้ว่าการตอบโต้ของอิสราเอลนั้นรุนแรงกว่าการยิงจรวดทำเองเข้าไปในหมู่บ้านชาวยิวมาก เป็นอาชญากรรมสงครามควบซ้อน (Multiple War Crimes)

(ข) การปิดล้อมทางเศรษฐกิจโดยอิสราเอลและพันธมิตรตะวันตก กระทำโดย

- การควบคุมหรือการปิดด่านสำคัญ ได้แก่ ด่านราฟาห์ (Rafah) ซึ่งเปิดให้ชาวกาซาเดินทางไปยังอียิปต์ ตามข้อตกลงเดือนพฤศจิกายน 2005 ยินยอมให้ชาวกาซาเดินทางอย่างเสรีได้ ซึ่งทำให้ปริมาณการค้าเพิ่มขึ้นมาก แต่นับตั้งแต่วันที่ 25 มิถุนายน อิสราเอลอนุญาตให้เปิดทำการได้เพียงร้อยละ 14 ของเวลาที่กำหนด ทำให้คนป่วยและคนงานที่จะเดินทางไปมาระหว่างกันต้องรอเวลาให้ด่านเปิดบางที่เป็นสัปดาห์ จึงจะเดินทางได้ นอกจากนี้ ยังมีด่านการนี (Karni) ซึ่งเป็นด่านสำคัญทางการค้าสำหรับสินค้าเข้าและสินค้าออก ระหว่างอียิปต์กับกาซา ตามข้อตกลงข้างต้นกำหนดว่าในสิ้นปี 2006 จะมีรถบรรทุกสินค้าผ่านเพิ่มเป็น 400 คันต่อวัน แต่ในเดือนมิถุนายน 2006 ทางอิสราเอลได้ปิดด่านนี้ อนุญาตให้ทำการได้เพียงร้อยละ 39 ของวันที่กำหนดเปิด เป็นผลให้มีรถบรรทุกผ่านเฉลี่ยวันละเพียง 12 คัน ซึ่งทำลายเศรษฐกิจในเขตกาซาอย่างยิ่ง โดยเฉพาะผลผลิตทางการเกษตร ในเดือนธันวาคม ทางอิสราเอลประกาศจะยอมให้รถบรรทุกผ่านเฉลี่ยวันละ 400 คัน แต่จนถึงเดือนมกราคม 2007 ก็ยังไม่ได้ปฏิบัติตาม

- การยึดเงินของรัฐบาลปาเลสไตน์ ทางอิสราเอลได้ยึดเงินกองทุนของปาเลสไตน์ ซึ่งตกประมาณเดือนละ 50-60 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ ทางสหภาพยุโรปและสหรัฐยังไม่ยอมส่งเงินช่วยเหลือให้

การปิดล้อมทางเศรษฐกิจ มีผลอย่างสูงต่อชีวิตความเป็นอยู่ และได้ก่อความเดือดร้อนและความ
 แค้นแค้นแสนสาหัสแก่ชาวกาซา การจ้างงานลดฮวบ นั่นคือคนงานก่อสร้างจำนวนมากต้องว่างงาน
 เนื่องจากมีการจำกัดการนำเข้าวัสดุก่อสร้าง เกษตรกรว่างงานเนื่องจากไม่สามารถส่งออกสินค้าเกษตร
 ชาวประมงว่างงานเนื่องจากถูกห้ามไม่ให้ทำประมงชายฝั่ง ร้านค้าต้องปิดตัว เนื่องจากขาดอำนาจซื้อ
 โรงงานขนาดเล็กที่จ้างคนงานราว 25,000 ก็ต้องปิดตัว โดยรวมราวร้อยละ 70 ของแรงงานกาซาต้อง
 ว่างงานหรือทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง เช่นคนงานของรัฐ แม้ว่าจะยังคงถูกจ้าง แต่ก็ไม่ได้รับเงินเดือน
 ต่อเนื่องกัน จากการว่างงาน อัตราความยากจนก็พุ่งสูงลิ่ว กว่าร้อยละ 80 ของชาวกาซาดำรงชีพอยู่ได้
 เส้นความยากจนที่ทางการกำหนดซึ่งตกวันละ 2.10 ดอลลาร์สหรัฐ ชาวกาซา 1.1 ล้านคนจากจำนวน
 ทั้งสิ้น 1.4 ล้านคนยังชีพด้วยการรับอาหารจากความช่วยเหลือของ องค์การบรรเทาทุกข์และงาน
 สาธารณะ องค์การสหประชาชาติ⁹

มีการประเมินทางกฎหมายว่า ทางกาซาเอลได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนตามที่ประกาศในกติกา
 สากลว่าด้วยสิทธิพลเรือนและการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights)
 โดยเฉพาะสิทธิในชีวิต (มาตรา 6) สิทธิจากการถูกทรมาน และการปฏิบัติต่อแบบไม่ใช่มนุษย์และต่ำช้า
 (มาตรา 7) สิทธิจากการจับกุมและกักขังตามอำเภอใจ (มาตรา 9) เสรีภาพในการเคลื่อนย้าย (มาตรา
 12) สิทธิของเด็กในการได้รับความคุ้มครอง นอกจากนั้น ทางกาซาเอลยังได้ละเมิดสิทธิที่ระบุไว้ใน
 กติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (International Covenant on Economic,
 Social and Cultural Rights) ที่สำคัญได้แก่ “สิทธิของทุกคนที่จะมีมาตรฐานการครองชีพที่พอเพียง
 สำหรับตนเองและครอบครัว รวมทั้งการมีอาหาร เครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัยอย่างพอเพียง”, เสรีภาพจาก
 ความหิวโหย และสิทธิต่ออาหาร (มาตรา 11) และสิทธิต่อสุขภาพ (มาตรา 12)

สรุปความได้ว่าการจับกุมสืบทอดและการใช้จรวดยุติพันธุ์หมู่บ้านชาวยิวเป็นสิ่งที่ยอมไม่ได้ แต่
 ในอีกด้านหนึ่ง มันจะถูกใช้เป็นข้ออ้างในการลงโทษประชาชนชาวกาซาทั้งหมดอย่างรุนแรง อย่างที่
 ทางกาซาเอลปฏิบัติไม่ได้เช่นกัน¹⁰

(2) เขตเวสต์แบงก์ (รวมทั้งเยรูซาเล็มตะวันออก)

ก) **พื้นที่และประชากร** เขตเวสต์แบงก์มีพื้นที่ราว 5,860 ตารางกิโลเมตร อยู่ทางด้านตะวันตก
 ของแม่น้ำจอร์แดน มีประชากรราว 2.2 ล้านคน ร้อยละ 87 เป็นชาวปาเลสไตน์เชื้อสายยิว ร้อยละ 8
 เป็นชาวปาเลสไตน์เชื้อสายคริสต์ และร้อยละ 5 เป็นชาวอิสราเอลเข้ามาตั้งถิ่นฐาน (บางแห่งให้ตัวเลข
 ชาวยิวตั้งถิ่นฐานในเขตเวสต์แบงก์จำนวน 187,000 คน และในเยรูซาเล็มตะวันออกเกือบ 177,000 คน)

⁹ United Nation Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East – UNRWA ตั้งขึ้นในปี 1949
 หลังสงครามอิสราเอล-อาหรับปี 1948

¹⁰ รายงานของสภาสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในดินแดนปาเลสไตน์ที่ถูกยึดครอง เขียน โดยจอห์น คู
 การ์ด 290107

เมืองใหญ่ที่มีประชากรเกิน 1 แสนคนได้แก่ เยรูซาเล็มตะวันออก รามอัลเลาะห์ เฮบรอน เนบลัส และเบเลเอิม (บ้างว่ามีประชากรราว 6 หมื่นคน) เขตเวสต์แบงก์ มีมหาวิทยาลัย 2 แห่ง แห่งหนึ่งอยู่ที่ เมืองเบเลเอิม อีกแห่งอยู่ที่เมืองเฮบรอน¹¹ เศรษฐกิจในเขตเวสต์แบงก์ดีกว่าที่ฉนวนกาซา รายได้ต่อหัวต่อปีในเขตเวสต์แบงก์ราว 1,072 ดอลลาร์สหรัฐ ในเขตฉนวนกาซาเพียง 722 ดอลลาร์¹²

ข) การยึดครองของอิสราเอล เริ่มตั้งแต่ปี 1967 และได้มีปฏิบัติการหลายประการที่น่าจะเป็นการละเมิดสิทธิชาวปาเลสไตน์ เป็นต้นว่า

(1) การสร้างกำแพง ทางกรอิสราเอลได้สร้างกำแพงยาวในเขตเวสต์แบงก์ในปี 2002 โดยอ้างเรื่องความมั่นคง ตามแผนกำแพงจะยาวกว่า 700 กิโลเมตร ศาลยุติธรรมสากลได้ตัดสินให้คำชี้แนะเมื่อเดือนกรกฎาคม 2004 ว่าการสร้างกำแพงของทางการอิสราเอลขัดกับกฎหมายระหว่างประเทศ และเรียกร้องให้ทางการอิสราเอลยุติการสร้างและรื้อถอนกำแพงที่สร้างไว้แล้ว แต่ศาลสูงสุดอิสราเอลตัดสินในปี 2005 ว่าการตัดสินของศาลยุติธรรมสากลมองข้ามปัญหาความมั่นคงของอิสราเอล จนต้องสร้างกำแพงขึ้น อย่างไรก็ตาม หลังจากนั้นทางรัฐบาลอิสราเอลได้ยอมรับว่าการก่อสร้างกำแพงนั้นมีจุดประสงค์เพื่อได้ดินแดนบริเวณที่ตั้งถิ่นฐานชาวยิวด้วย ไม่ใช่แต่เรื่องการป้องกันตัว ทำให้ศาลสูงสุดตำหนิรัฐบาลว่านำข้อมูลมาให้ศาลเข้าใจผิด และข้อเท็จจริงที่ว่าร้อยละ 76 ของผู้ตั้งถิ่นฐานชาวยิวในเขตเวสต์แบงก์ จะอยู่ภายในกำแพงนี้ก็เป็นที่ยืนยันได้ สำหรับกำแพงในเยรูซาเล็มตะวันออกนั้นจะผ่ากลางชุมชนชาวปาเลสไตน์ ซึ่งกระทบต่อสิทธิมนุษยชนชาวปาเลสไตน์ที่อาศัยอยู่ที่นั่นราว 230,000 อย่างรุนแรง

(2) จุดตรวจและเครื่องกั้นถนน การสร้างจุดตรวจและเครื่องกั้นถนนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจาก 376 จุดในเดือนสิงหาคม 2005 เป็น 540 จุดในเดือนธันวาคม 2006 จุดตรวจเหล่านี้ได้แบ่งเขตเวสต์แบงก์ออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนเหนือ (เมืองเนบลัส เจนิน และตุลกาเร็ม) ส่วนกลาง (เมืองรามอัลเลาะห์) ส่วนใต้ (เมืองเฮบรอน) และเยรูซาเล็มตะวันออก ภายในส่วนเหล่านี้ยังมีการตั้งระบบจุดตรวจเพื่อแบ่งซอยพื้นที่ขึ้นอีก นอกจากนี้ ทางหลวงที่ชาวอิสราเท่านั้นที่ใช้ได้ ยังแบ่งดินแดนยึดครองปาเลสไตน์ออกเป็น 10 เขตเล็กๆ เมืองต่างๆ ถูกตัดขาด โดยการจะเดินทางระหว่างกันต้องได้รับอนุญาตซึ่งได้ยากมาก กฎเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามอำเภอใจของเจ้าหน้าที่ เช่นมีครั้งหนึ่งที่ห้ามชาวปาเลสไตน์เดินทางไปกับชาวอิสราเอลในรถของชาวอิสราเอลในเขตเวสต์แบงก์นอกจากได้รับอนุญาต นอกจากนี้ ชาวปาเลสไตน์ต้องใช้ถนนชั้นสองที่มีมาตรฐานต่ำกว่าที่ชาวอิสราเอลใช้

(3) การจับกุมคุมขัง มีนักโทษปาเลสไตน์ราว 9 พันคนในคุกอิสราเอล ในข้อหาหรือถูกตัดสินว่าทำลายความมั่นคง ซึ่งมีทั้งการก่อความรุนแรงและการเคลื่อนไหวทางการเมือง นับตั้งแต่ปี 1967 มีชาวปาเลสไตน์กว่า 650,000 คน ถูกขังในคุกของอิสราเอล

¹¹ Encyclopedia of the Orient

¹² ดูUSAID West Bank and Gaza, ข้อเท็จจริงและสถิติ

(4) การปฏิบัติการทางทหารที่ขึ้นในปี 2006 หลังการชัยชนะของกลุ่มฮามาสในการเลือกตั้งเดือนมกราคม 2006 กองกำลังอิสราเอลได้เพิ่มปฏิบัติการขึ้นมาก ในเดือนพฤศจิกายน 2006 เดือนเดียว กองกำลังอิสราเอลได้บุกโจมตีเขตเวสต์แบงก์ถึง 656 ครั้ง การบุกโจมตีเหล่านี้ทำให้ชาวปาเลสไตน์ต้องเสียชีวิตราว 150 คน และบาดเจ็บเฉียดเดือนละ 179 คน นอกจากนี้ทางการอิสราเอลยังมีปฏิบัติการกำหนดเป้าลอบสังหาร (Targeted Assassinations) ซึ่งกระทำอย่างกว้างขวางหลังการลุกขึ้นสู้ของชาวปาเลสไตน์ครั้งที่ 2 ในปี 2000 ประมาณว่ามีผู้ถูกลอบสังหารทั้งสิ้นราว 500 คน ในจำนวนนี้มีพลเรือนที่บริสุทธิ์ 168 คน¹³

สถานการณ์ในเขตยึดครองของอิสราเอลในปัจจุบัน กล่าวได้ว่าตกอยู่ในสภาพสิ้นหวังทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และทางจิตใจ ในทางเศรษฐกิจคนจำนวนมากดำเนินชีวิตต่ำกว่าขีดความยากจน การคลังของประเทศต้องอาศัยเงินช่วยเหลือจากภายนอก ในทางสังคมประชากรจำนวนมากอาศัยอยู่ในค่ายหรือบ้านลี้ภัย ในทางการเมืองมองไม่เห็นทางออกสู่สันติภาพ ในหมู่ชาวปาเลสไตน์ก็แตกแยกกัน บ้านเมืองถูกยึดครองโดยอิสราเอลในทางปฏิบัติ ในทางจิตใจ เกิดความหวุ่นวิตก ขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สถานการณ์เช่นนี้ดำรงอยู่นานเกินไป ถ้าหากไม่แก้ไข สภาพสิ้นหวังนี้จะกระจายต่อไปทั่วภูมิภาค การหาหนทางสันติภาพที่ถาวรเท่านั้นจึงเป็นการแก้ปัญหาวิกฤตอิสราเอล-ปาเลสไตน์อย่างจริงจัง

บรรณานุกรม

ประมวลข่าวสถานการณ์และความเคลื่อนไหวตะวันออกกลาง

กุมภาพันธ์ 2550

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองในตะวันออกกลาง

1. สรุปสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมือง ในภูมิภาคตะวันออกกลางในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ 2007 มีประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

นับแต่สหรัฐได้เสนอยุทธศาสตร์ใหม่ต่อภูมิภาคตะวันออกกลาง ทั้งรองประธานาธิบดี ดิกส์ เชนีย์ และ รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐ คอนโด รีชา ไรท์ ต่างก็เดินทางเยือนผู้นำของประเทศตะวันออกกลาง โดยวัตถุประสงค์เพื่อหาหรือปัญหาความขัดแย้งในภูมิภาคตะวันออกกลาง โดยเชนีย์เดินทางพบกับผู้นำ ปากีสถานและอัฟกานิสถานเพื่อหาหรือเรื่องการฟื้นกลับคืนมาของกลุ่มตอลิบาน ซึ่งเชนีย์หวิดโดนลอบสังหารด้วยระเบิดพลีชีพที่ค่ายพักในอัฟกานิสถาน ส่วนไรท์เดินทางหาหรือปัญหาอิสราเอลและปาเลสไตน์ ปัญหาความขัดแย้งความรุนแรงในประเทศอิรัก

สถานการณ์การเมืองของอิสราเอล การเมืองภายในของอิสราเอลแม้ยังไม่มีเหตุการณ์ร้ายแรง แต่ผลการสำรวจความนิยมสร้างความปลอดภัยเมื่อส่วนใหญ่ของชาวอิสราเอลต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพยุโรป

สถานการณ์ความขัดแย้งอิสราเอลและปาเลสไตน์ ปฏิบัติการถูกอาจกวาดล้างครั้งใหญ่ที่อิสราเอลบุกเข้าจู่โจมเมืองนาบาสเขตเวสต์แบงก์โดยอ้างการกวาดล้างกลุ่มก่อการร้ายปาเลสไตน์ อาจสร้างเงื่อนไขต่อการคลี่คลายปัญหาระหว่างอิสราเอลและปาเลสไตน์ อีกทั้งกลุ่มควอร์เต็จที่พยายามผลักดันให้ปาเลสไตน์ยอมรับอิสราเอลอาจถูกตั้งคำถามในประเด็นการที่อิสราเอลบุกปาเลสไตน์อย่างถูกต้อง

สถานการณ์ทางการเมืองในปาเลสไตน์ จากการประสานของซาอูดีอาระเบียทำให้การเมืองภายในของปาเลสไตน์คลี่คลายลงโดยกลุ่มฮามาสและฟาตห์ร่วมเจรจาตกลงจัดตั้งรัฐบาลเอกภาพ

เหตุการณ์รุนแรงในเลบานอน ชาวเลบานอนร่วมรำลึกครอบรอบสองปีของการเสียชีวิตของอดีตนายกจากการลอบสังหารโดยไม่มีเหตุร้ายใดๆ เกิดขึ้นท่ามกลางการรักษาความปลอดภัยอย่างแน่นหนา ประเด็นที่สำคัญคือเจ้าหน้าที่เลบานอนสามารถจับกุมสายลับอิหร่านซึ่งเข้ามาสืบข้อมูลของกลุ่มเฮzbollah ในเลบานอน

ส่วนเหตุการณ์ในอิรัก ความรุนแรงในอิรักยังเกิดเหตุระเบิดคาร์บอมบ์หลายระลอกและนับเป็นคลื่นรุนแรงรูปแบบใหม่ อีกทั้งการเมืองในอิรักถูกเกี่ยวโยงกับนานาชาติหลายประเทศนอกจากสหรัฐ

อังกฤษ ก็ยังมีซีเรียและอิหร่านที่ถูกกล่าวหาว่ามีส่วนให้เกิดเหตุรุนแรงและความขัดแย้งระหว่างลัทธิภายในอิรัก

ส่วนสถานการณ์นิวเคลียร์ของอิหร่าน ได้มาถึงจุดเปลี่ยนแปลงอีกครั้งเนื่องจากอิหร่านยื่นกรณการพัฒนานิวเคลียร์และเพิกเฉยต่อมติของคณะมนตรีความมั่นคงของสหประชาชาติ โดยมติดำเนินการว่าบาตรฉบับเดือนธันวาคมของคณะมนตรีความมั่นคงยูเอ็นนั้นให้เวลาแก่อิหร่าน 60 วันซึ่งครบกำหนดเมื่อวันพุธที่ 21 ก.พ. จึงเป็นจุดผลักดันให้ทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ หรือไอเออีเอ จะต้องประชุมกันในเดือนมีนาคม เพื่อพิจารณาถึงแนวทางมาตรการคว่ำบาตรอิหร่านอย่างรุนแรง อีกทั้งบทบาท 6 ชาติมหาอำนาจที่พยายามกดดันอิหร่านให้เลิกพัฒนานิวเคลียร์

ส่วนสถานการณ์ประเทศอิสลามอื่น ๆ พบว่าสถานการณ์ในอัฟกานิสถานเริ่มส่อเค้าปัญหา การกลับฟื้นคืนของกลุ่มอำนาจเก่าตาลีบันที่ซ่อนตัวอยู่บริเวณแนวชายแดนปากีสถาน ซึ่งรองประธานาธิบดีสหรัฐต้องเยือนอัฟกานิสถาน เพื่อประเมินสถานการณ์จนหวาดเสียชีวิตจากการลอบวางระเบิดสังหาร

2. สรุปสถานการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงในตะวันออกกลาง

ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2007 ความรุนแรงของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางพบว่า กระแสความรุนแรงคงมีอยู่ อีกทั้งสถานการณ์ในประเทศอิรัก ความขัดแย้งด้านลัทธิที่ยังทวีความรุนแรง เช่นระเบิดคาร์บอมบ์ที่เกิดหลายครั้งทำให้ประชาชนเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ส่วนสถานการณ์การเมืองของปาเลสไตน์ขณะที่ปัญหาการเมืองภายในเริ่มคลี่คลาย อิสราเอลกลับปฏิบัติการอุกฉกรรจ์กวาดล้างกลุ่มก่อการร้ายปาเลสไตน์ ความขัดแย้งระหว่างเลบานอนกับอิสราเอลก็นับว่าสถานการณ์ยังไม่น่าไว้วางใจ ส่วนอิหร่านก็กำลังถูกชี้ชะตาอีกครั้งจากคณะมนตรีความมั่นคง สหประชาชาติ ที่จะพิจารณามาตรการคว่ำบาตรอิหร่านเพิ่มขึ้นหรือไม่ สำหรับอัฟกานิสถานกำลังเผชิญกับการฟื้นฟูกลับมาของกลุ่มอำนาจเก่าตอลิบาน

สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างประเทศปาเลสไตน์และอิสราเอล

ในช่วงเดือน ก.พ. 2007 มีเหตุการณ์น่าสนใจดังนี้

ไรซ์จัดเจรจา 3 ฝ่าย สหรัฐ-ยิว-ปาเลสไตน์หรือสันติภาพตะวันออกกลาง เมื่อวันที่ 18 ก.พ. คอนโดลิซซา ไรซ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐ เริ่มการเจรจาสันติภาพ พร้อมด้วยนายกรัฐมนตรี เอฮุด โอลเมิร์ต ของอิสราเอล และประธานาธิบดี มาห์มูด อับบาส ของปาเลสไตน์ ในการหารือที่ยูเนสกอลจัดตั้งรัฐบาลเอกภาพปาเลสไตน์การประชุม 3 ฝ่ายครั้งแรกในรอบหลายปีมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูกระบวนการสันติภาพตะวันออกกลางที่พักไปชั่วคราว ซึ่งมีไรซ์เป็นเจ้าภาพ โดยอิสราเอล และสหรัฐ เห็นพ้องที่จะคว่ำบาตร หากการรวมตัวกันจัดตั้งรัฐบาลเอกภาพของพรรคฟาตห์และพรรคฮามาสดังกล่าวไม่รับรองรัฐอิสราเอล และต้องยกเลิกความรุนแรง พร้อมทั้งยอมรับข้อตกลงสันติภาพชั่วคราวที่ยังคงมีอยู่ (19022007)

“ควอเตอร์เดธ” ผลักดันปาเลสไตน์ให้ยอมรับความเป็นรัฐของอิสราเอล กลุ่มประสาน 4 ฝ่ายระหว่างประเทศซึ่งประกอบด้วย นายแฟรงค์-วอลเตอร์ สไตน์ไมเออร์ รมว.ต่างประเทศเยอรมนี ซึ่งปัจจุบันเยอรมนีเป็นประธานหมุนเวียนของสหภาพยุโรป นายเซอร์เก ลาฟ รอฟ รมว.ต่างประเทศรัสเซีย นายบัน คี-มุน เลขาธิการสหประชาชาติ และ ดร.คอนโดลิซซา ไรซ์ รมว.ต่างประเทศสหรัฐ ที่ได้รับการเปิดเผยโดยกระทรวงต่างประเทศสหรัฐระบุทางกลุ่ม ได้ออกมาเรียกร้องรัฐบาลเอกภาพแห่งชาติปาเลสไตน์ยอมรับความเป็นรัฐของอิสราเอล สนับสนุนรัฐบาลปาเลสไตน์ยึดมั่นต่อการไม่ใช้ความรุนแรงและยอมรับข้อตกลงกับพันธมิตรก่อนหน้านี้ กลุ่มประสาน 4 ฝ่าย ยังร่วมยินดีต่อบทบาทของซาอูดิอาระเบียที่ทำให้คู่ปรับทางการเมืองในปาเลสไตน์ รวมลงนามในข้อตกลงจัดตั้งรัฐบาลเอกภาพได้สำเร็จระหว่างการหารือที่นครเมกกะเมื่อคืนวันพฤหัสบดีที่ 8 ก.พ. (เดลินิวส์ 02122007)

อย่างไรก็ตาม **ระหว่างที่ปาเลสไตน์สามารถคลี่คลายปัญหาภายในและตกลงยอมรับความเป็นรัฐอิสราเอล แต่อิสราเอลปฏิบัติการอุกฉกรรจ์กวาดล้างในปาเลสไตน์ครั้งใหญ่** อ้างเหตุผู้ก่อการร้าย เมื่อวันที่ 24 ก.พ. อิสราเอลบุกกวาดล้างผู้ก่อการร้ายที่เมือง Nablus อยู่ทางเหนือของเวสต์แบงก์ ซึ่งนับว่าเป็นการบุกเข้าปฏิบัติครั้งใหญ่ นับแต่การบุกเข้ามาในเขตเวสต์แบงก์ อิสราเอลได้กำหนดเขตเคอร์ฟิวชาวปาเลสไตน์รวม 50,000 คนและจับกุมประชาชนอีกราว 20 คนโรงเรียนถูกสั่งปิดโดยอ้างว่าเพื่อตรวจค้นอาวุธและกลุ่มก่อการร้ายที่ซ่อนอยู่ในนาบาส ซึ่งผู้ว่าการรัฐ Nablus นาย Kamal al-Sheikh กล่าวประณามการบุกของอิสราเอลว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เช่นเดียวกับประธานาธิบดีอามาส และรัฐบาลกลุ่มฮามาสต่างประณามการกระทำของอิสราเอลและเรียกร้องให้กลุ่ม คอเวตจ์เข้ามาแทรกแซงจัดการกับอิสราเอล (Aljazeera.com 24022007)

สถานการณ์การเมืองในปาเลสไตน์

ในช่วงเดือน ก.พ. ความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศปาเลสไตน์คลี่คลายในทางที่ดีขึ้น ด้วยการเปิดการเจรจาระหว่างพรรคฮามาสและฟาตห์เพื่อสร้างรัฐบาลเอกภาพแห่งชาติ โดยการจัดตั้งรัฐบาลผสมเริ่มเป็นจริงโดยมีเหตุการณ์ที่สำคัญๆ ดังนี้

อับบาส บรรลุข้อตกลงกับกลุ่ม “ฮามาส” จัดตั้งรัฐบาลผสม เมื่อวันที่ 8 ก.พ. ประธานาธิบดีมะห์มูด อับบาส ของปาเลสไตน์ และแกนนำกลุ่มฟาตห์ กับ กอห์ลิด เมซาอัล แกนนำกลุ่มฮามาส ลงนามในข้อตกลงว่าด้วยเรื่องการจัดตั้งรัฐบาลผสมชุดใหม่ โดยประธานาธิบดีแต่งตั้งให้นายกรัฐมนตรีอิสเมิล ฮานีญะห์ ของกลุ่มฮามาส เป็นผู้ร่างรัฐบาลใหม่ภายใน 5 สัปดาห์ เพื่อยุติปัญหาความขัดแย้งกลางเมืองระหว่างทั้ง 2 กลุ่ม พิธีลงนาม มีขึ้นที่เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ภายหลังจากการเจรจาหรือกันอยู่ยาวนาน โดยทางการอิสราเอลระบุว่า รัฐบาลใหม่ของปาเลสไตน์จะต้องยอมรับเงื่อนไขระหว่างประเทศ 3 ข้อ คือ ยอมรับการมีอยู่ของประเทศอิสราเอล ยอมรับข้อตกลงเก่าๆ ทั้งหมด และเลิกกระทำการก่อการร้ายและความรุนแรงทั้งหมด (Aljazeera.com 08022007)

ต่อมาข้อตกลงดังกล่าวสัมฤทธิ์ผล เมื่อวันที่ 15 ก.พ. **รัฐบาลพรรคฮามาสลาออกแล้ว เปิดทางตั้ง รบ. เอกภาพปาเลสไตน์ใหม่** โดยประธานาธิบดี มาห์มูด อับบาส ได้มอบหมายอย่างเป็นทางการให้นายกรัฐมนตรี อิสมาอิล ฮะนีญะห์ จัดตั้งรัฐบาลเอกภาพขึ้นใหม่ หลังจากที่ทั้งคู่อ้างกันในวันพุธเพื่อหาทางยุติเหตุนองเลือดภายในประเทศ และการคว่ำบาตรของชาติตะวันตก อับบาส กล่าวกับผู้สื่อข่าวว่าโดยนาย ฮะนีญะห์ มีเวลา 5 สัปดาห์ เพื่อวางตัวคณะรัฐมนตรีใหม่ และเสนอต่อรัฐสภาให้อนุมัติซึ่งถูกควบคุมโดยพรรคฮามาสหัวรุนแรง ทั้งนี้พรรคฮามาสยังอยู่ในบัญชีดำองค์กรก่อการร้ายของชาติตะวันตกและอิสราเอลด้วย ทั้งนี้ การประกาศที่ออกมาวันที่ 15 ก.พ. มีขึ้นหลังจากบรรลุข้อตกลงแบ่งอำนาจระหว่างพรรคฟาตห์ และพรรคฮามาส 1 สัปดาห์ ในความพยายามที่จะยุติการต่อสู้นองเลือด และการคว่ำบาตรของชาติตะวันตก (Aljazeera.com 15022007)

สถานการณ์การเมืองในเลบานอน

ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ สถานการณ์ทางการเมืองของเลบานอนความขัดแย้งภายในแม้ยังไม่คลี่คลายแต่รอบเดือนกุมภาพันธ์ยังไม่เกิดเหตุรุนแรง โดยมีเหตุการณ์ดังนี้ **เกิดระเบิดในกรุงเบรุตตาย 3 ศพ** เมื่อวันที่ 13 ก.พ. เกิดเหตุระเบิดบนรถประจำทาง 2 คันในย่านที่พักของชาวคริสต์นิกายกรีกคาทอลิกของกรุงเบรุตเป็นเหตุให้ผู้เสียชีวิต 3 คน บาดเจ็บ 18 คน โดยเหตุระเบิดเกิดก่อนวันครบรอบการสังหารอดีตนายกฯ Hariri (Aljazeera.com 02132007) **ฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลเลบานอนร่วมหมิ่น เติมนวนรำลึกวันครบรอบสองปีของการลอบสังหารของอดีตนายกฯ Rafiq Hariri** เมื่อวันที่ 14 ก.พ. ชาวเลบานอนประมาณร่วมหมื่นคนเดินแห่ขบวนรำลึกครบสองปีของการเสียชีวิตอดีตนายกฯ ที่ถูกลอบสังหารในปี 2005 ซึ่งซีเรียถูกตั้งข้อสงสัยในปฏิบัติการครั้งนั้น ผู้ร่วมเดินขบวนได้ถือธงเลบานอนและบอลลูกสีน้ำเงินซึ่งเป็นสีของพรรคการเมืองที่ต่อต้านซีเรียซึ่งรัฐบาลได้เตรียมการรักษาความปลอดภัยแน่นหนา เพราะเกรงเกิดเหตุรุนแรงเหมือนเช่นเมื่อเดือนธันวาคมที่ผ่านมา อีกทั้งเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาสหประชาชาติได้เซ็นข้อตกลงที่จะจัดตั้งศาลนานาชาติเพื่อพิจารณาคดีลอบสังหารแต่ยังต้องรอการให้สัตยาบันจากรัฐบาลเลบานอน ซึ่งเป็นรัฐบาลที่ค่อนข้างเสี่ยงแตกเป็นสองฝ่าย (Aljazeera.com 14022007) **เลบานอนจับกุมชาวกรองอียู** เมื่อวันที่ 28 ก.พ. เจ้าหน้าที่ความมั่นคงของเลบานอนเปิดเผยเครือข่ายฝ่ายชาวกรองที่ดำเนินโดยสหภาพยุโรปที่เข้าปฏิบัติการสอดแนมกลุ่มเฮzbollah เนื่องจากเจ้าหน้าที่หน่วยความมั่นคงของเลบานอนสามารถจับกุมสายลับชื่อนาย Rafiq Hariri ได้ที่สนามบินนานาชาติที่กรุงเบรุตและตรวจค้นหลักฐานการเป็นสายลับได้ที่บ้านพักซึ่งเครือข่ายดังกล่าวต้องการเข้าสอดแนมศูนย์กลางกลุ่มเฮzbollah ที่สถาบันและตำแหน่งทางทหารต่างๆ (Aljazeera.com 28022007)

สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างเลบานอนและอิสราเอล

ในช่วงเดือนมกราคม ความขัดแย้งระหว่างเลบานอนและอิสราเอลมีประเด็นที่โดดเด่นคือผลลัพธ์ภายหลังการสู้รบ เช่นการสอบสวนกรณีการใช้อาวุธสงครามของอิสราเอล โดยมีเหตุการณ์ที่น่าสนใจดังนี้

อิสราเอลกับเลบานอนปะทะที่แนวชายแดน เมื่อวันที่ 7 ก.พ. ทหารอิสราเอลและเลบานอนปะทะกันบริเวณแนวชายแดนโดยสาเหตุที่ทหารเลบานอนเปิดฉากโจมตียิงก่อน เพราะทหารอิสราเอลรุกล้ำเข้ามาในเขตแดนทางตอนใต้ของเลบานอนประมาณ 15 เมตร แต่อิสราเอลอ้างการรุกรล้ำ เพราะต้องเข้าเคลียร์พื้นที่จากการมีระเบิดจำนวน 4 ลูกเข้ามาอยู่ในเขตแดนของอิสราเอล ซึ่งคาดว่าเป็นการวางแผนของกลุ่มฮิซบอลเลาะห์ ซึ่งปฏิเสธความรับผิดชอบ เหตุการณ์ดังกล่าวแต่ไม่มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บในเหตุการณ์ดังกล่าว อีกทั้งในวันที่ 8 ก.พ. อิสราเอลส่งเครื่องบินลาดตระเวนบริเวณแนวชายแดนทำให้ทางรัฐบาลเลบานอนเตรียมกำลังเพื่อตอบโต้ ซึ่งนายกฯ Fuad Siniora ได้รู้แจ้งให้ นาย Gier Pedersen ผู้แทนสหประชาชาติประจำอยู่เลบานอนขัดขวางการกระทำของอิสราเอล ซึ่งโฆษกของกองกำลังสหประชาชาติมองว่าการปะทะเป็นเหตุการณ์ล่อแหลมมากโดยสหประชาชาติมีกองกำลังสันติภาพตรึงแนวชายแดนจำนวน 12,000 นาย เพื่อรักษาปฏิญญาการหยุดยั้งระหว่างอิสราเอลและเลบานอนตั้งแต่เดือนสิงหาคมปีที่ผ่านมา (Aljazeera.com 08022007)

สถานการณ์การเมืองในอิสราเอล

ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ สถานการณ์ทางการเมืองภายในของอิสราเอลมีเหตุการณ์สำคัญ ดังนี้

เศรษฐกิจหวังพึ่งพรรคสนับสนุนพรรคปีกขวาของอิสราเอล นาย Arkadi Gaydamak เศรษฐีใหญ่ที่เกิดในรัสเซียได้เตรียมเข้าเล่นการเมืองเพื่อก่อตั้งพรรคที่สนับสนุนพรรคปีกขวาของอิสราเอลโดนนำเสนอดังนี้ เปรียบเสมือนกับ Ross Perot ของอิสราเอลมีความใกล้ชิดกับอดีตนายกฯ Benjamin Netanyahu และจากผลการสำรวจความนิยมได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในช่วงที่รัฐบาลอิสราเอลเผชิญปัญหามากมาย (Independent 21022007) **ชาวอิสราเอลส่วนใหญ่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพยุโรป** เมื่อวันที่ 22 ก.พ. ผลการสำรวจของ the Konrad Adenauer Stiftung มูลนิธิของเยอรมันพบว่า 3 ใน 4 ของชาวอิสราเอลต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพยุโรปและมากกว่า 10% ต้องการออกจากอิสราเอลไปยังยุโรป ถ้าหากสหภาพยุโรปให้สัญชาติโดยประเทศที่ชาวอิสราเอลอยากเปลี่ยนสัญชาติมากที่สุดคืออังกฤษสูงถึง 80% รองลงมาคือเยอรมัน และประเทศที่ไม่อยู่ในความนิยมมากที่สุดคือ ฝรั่งเศสทั้งๆ ที่ผู้ตอบประมาณ 50% เคยไปเที่ยวฝรั่งเศสมาก่อน และ 76% ยอมรับว่าโทนี แบลร์ เป็นมิตรกับอิสราเอล มีสัดส่วนค่อนข้างสูงเชื่อว่าสหภาพยุโรปมีความเชื่อมั่นใน หลักกฎหมาย และสิทธิมนุษยชน (Independent 23022007)

สถานการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงในอิรัก

ประเด็นสถานการณ์อิรักในช่วงเดือน ก.พ. 2550 มีเหตุการณ์ที่เป็นประเด็นสำคัญๆ หลายเหตุการณ์ ที่ โดยมีเหตุการณ์ที่น่าสนใจดังนี้

คาร์บอมบ์กลางแบกแดดรุนแรงที่สุดในรอบปีเสียชีวิตกว่า 140 เมื่อวันที่ 3 ก.พ. เกิดเหตุคนร้ายขับรถบรรทุกยี่ห้อเบนซ์บรรทุกระเบิดหนัก 1 ตัน ก่อเหตุคาร์บอมบ์พลีชีพใกล้ตลาดอัลซาดริยะห์ กลางกรุงแบกแดด ทางตะวันออกของแม่น้ำไทกริส ในช่วงเวลาที่ผู้คนออกมาจับจ่ายกันอย่างหนาแน่นก่อนจะถึงเวลาเคอร์ฟิวในเวลากลางคืน เป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 130 คน และผู้ได้รับบาดเจ็บอีกกว่า 305 คน แหล่งข่าวความมั่นคงของอิรักเผยยอดผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์โจมตีครั้งใหญ่ที่สุดในปีนี้เหตุระเบิดดังกล่าวเป็นการโจมตีครั้งรุนแรงที่สุดในปีนี้ และยอดผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตนั้นสูงเป็นอันดับสองรองจากเหตุคาร์บอมบ์ชุดในเมืองซัดร์เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายนปีที่ผ่านมาซึ่งสังหารผู้คนไปกว่า 200 คน และนับเป็นการโจมตีครั้งใหญ่ที่สุดตั้งแต่ที่กองกำลังสหรัฐฯ เข้าควบคุมอิรักในเดือน

มีนาคม ปี 2003 ด้าน นายกรัฐมนตรีนูรี อัลมาลิกี ของอิรักออกมาประณามกลุ่มผู้จงรักภักดีต่ออดีตผู้นำอิรัก ชัดดัม ฮุสเซน ว่าเป็นผู้ลงมือ นั่นคือความรุนแรงจากการแตกแยกทางลัทธิยังคงอยู่ (Independent 04022007) ต่อมา มีเหตุการณ์ที่ชี้ให้เห็นถึงความรุนแรงที่เกิดจากความแตกแยกทางลัทธิอีกหลายครั้งกล่าวคือ **เกิดเหตุระเบิดคาร์บอมบ์อีกสองระลอกใหญ่ในแบกแดดตายร่วม 80-** โดยเมื่อวันที่ 12 ก.พ. เกิดเหตุระเบิดรถยนต์สองระลอกโจมตีตลาด Shorja ในย่านกลางกรุงแบกแดด ที่มีชาวชีอะห์จำนวนมากออกมาเดินจับจ่ายซื้อของ ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 71 คน บาดเจ็บอีกกว่า 165 คน ถือเป็นเหตุสังหารหมู่ครั้งใหญ่ที่สุดนับตั้งแต่กองทัพสหรัฐเพิ่มกำลังเข้ามา 20,000 นาย โดยสหรัฐและอิรักเริ่มดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกกวาดล้างผู้ก่อความไม่สงบเพื่อการควบคุมความรุนแรง และยังมีเหตุระเบิดอีกจุดเกิดขึ้นใกล้กับจุดตรวจของตำรวจ ในตลาด Bab al-Sharqi สังหารประชาชนอีก 10 คน เหตุคาร์บอมบ์เมื่อวันที่ 12 ก.พ.ก็ชี้ให้เห็นว่ากองทัพสหรัฐและทางการอิรักยังไม่สามารถปราบปรามกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบลงได้ราบคาบ (Independent 13022007, Aljazeera.com 12022007)

นอกจากนี้เมื่อวันที่ 25 ก.พ.เกิดระเบิดพลีชีพด้านนอกมหาวิทยาลัย Mustansiriyah ซึ่งอยู่ในย่านของกลุ่มชีอะห์ ทางตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงแบกแดดทำให้มีผู้เสียชีวิต 38 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียน (Independent 25022007) และเมื่อวันที่ 26 ก.พ.เกิดระเบิดลอบสังหารรองประธานาธิบดีอิรักที่เป็นชีอะห์ ที่ห้องโถงประชุมรัฐบาล ทำให้มีผู้เสียชีวิต 10 คนและรองประธานาธิบดีได้รับบาดเจ็บแต่รอดตายหวุดหวิด (Independent 27022007) ไรซ์ตระหนักสัญญาณสงครามกลางเมืองอิรัก เมื่อวันที่ 17 ก.พ. คอนโดรีชา ไรซ์ เยือนอิรักโดยไม่แจ้งล่วงหน้า รวมทั้งการเยือนประเทศตะวันออกกลางอื่นๆอีกในช่วง 6 วัน พร้อมรับทราบคลื่นความรุนแรงลูกใหม่ในอิรักและสัญญาณที่รอบรู้ภายในของสงครามกลางเมืองที่เกิดจากความขัดแย้งทางลัทธิ (Aljazeera.com 17022007)

สถานการณ์ทางการเมืองของอิรัก

สถานการณ์การเมืองอิรักในช่วงเดือน ก.พ. พบว่านานาชาติยังมีบทบาทอย่างมากโดยเฉพาะอิหร่านและซีเรีย ที่ถูกกล่าวหาว่ามีส่วนในการส่งเสริมความรุนแรงระหว่างความขัดแย้งทางลัทธิ อีกทั้งการถอนทหารออกจากอิรักก็ยังเป็นประเด็นหลัก ในการจับตามองจากนานาชาติว่าจะมีการถอนทหารออกไปหรือไม่ ซึ่งมีเหตุการณ์น่าสนใจดังนี้

ฝรั่งเศสเรียกร้องสหรัฐถอนทหารจากอิรัก เมื่อวันที่ 6 ก.พ. นายโดมินิค เดอ วิลแปง นายกรัฐมนตรีฝรั่งเศสให้สัมภาษณ์กับไฟแนนเชียลไทม์ว่าการถอนกำลังทหารพันธมิตรภายใต้การนำของสหรัฐคือหนึ่งหนทางในความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาในอิรัก และนาย ดุสดี บลาซี รัฐมนตรีต่างประเทศของฝรั่งเศส ตาหนักนโยบายต่างประเทศของสหรัฐว่า "ไม่พิจารณา" นับตั้งแต่ปี 2003 โดยเขาระบุว่าทางเดียวที่แก้ไขปัญหาในอิรักคือทหารของต่างชาติต้องถอนกำลังออกมาในปี 2008 (เอเอฟพี 07022007) **ส่วนนายภาษาอังกฤษแม้ได้รับคำชมจากอดีตนายกรัฐมนตรียุโรปเป็นวีรบุรุษ แต่อังกฤษอาจถอนทหารออกจากอิรัก** เมื่อวันที่ 25 ก.พ. ข่าวรายงานว่าอดีตนายกรัฐมนตรีอิรัก อิบราฮิม อัล จาฟารี ที่ลงจากตำแหน่งในเดือนเมษายนปีที่ผ่านมากล่าวกับหนังสือพิมพ์ซันเดย์ เทเลกราฟ ว่า โทนี แบลร์ นายกรัฐมนตรีของอังกฤษสนับสนุนสหรัฐในการรุกรานอิรักเมื่อเดือนมีนาคมปี 2003 ซึ่งจะถูกบันทึกในประวัติศาสตร์ว่าเปรียบได้กับจุดยืนของ เซอร์วิล ดออลฟ์ ฮิตเลอร์ ผู้นำลัทธินาซีเยอรมนี เหมือนดัง เซอร์วินสตัน เชอร์ชิลล์ อดีตผู้นำผู้ดีในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 (เอเอฟพี 25022007) โดยแบลร์อาจถอนทหารอังกฤษ 3 พันนายออกจากอิรัก เมื่อวันที่ 18 ก.พ.รายงานข่าวของบีบีซี ระบุว่าโทนี แบลร์ นายกรัฐมนตรีอังกฤษแถลงว่าจะมีการถอนทหารอังกฤษทั้งหมด 3,000 นาย ออกจากทางตอนใต้ของอิรักในช่วงสิ้นปี 2007 โดยถอนกองทหารทัพแรก 1,500 นาย ออกจากอิรัก ก่อนที่อีก 1,500 นาย จะเกิดขึ้นในช่วงคริสต์มาส ซึ่งขณะนี้อังกฤษ มีทหารอยู่ในอิรักราว 7,100 นาย แบลร์ระบุว่าแผนยุทธศาสตร์ของสหรัฐไม่ได้กดดันอังกฤษ ให้คงจำนวนกำลังพลเอาไว้ เนื่องจากประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิลยู บุช ของสหรัฐกลับเพิ่มกำลังทหารอีกกว่า 21,000 นาย เข้าไปในอิรัก (เอพี 21022007)

ชาติมุสลิมต่อต้านนโยบายสหรัฐที่มีต่ออิรัก โดยที่เบอร์ 2 อัลกออิดะห์ระบุนโยบายอิรักของสหรัฐล้มเหลว เมื่อวันที่ 13 ก.พ. ตามแถลงการณ์ซึ่งโพสต์บนเว็บไซต์ของสถาบันเอสไอทีซึ่งเป็นองค์การภาคเอกชนของสหรัฐ ซึ่งติดตามกิจกรรมของกลุ่มติดอาวุธ และมักจะโพสต์แถลงการณ์ของกลุ่มก่อความไม่สงบอยู่บ่อยๆ ได้อ้างคำพูดในเสียงบันทึกของอัยมาน อัลชอวอาฮี ผู้นำหมายเลข 2 ของกลุ่มอัลกออิดะห์ที่ว่า การส่งกองกำลังทหารเพิ่มเข้าไปในอิรักของประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิลยู บุชนำไปสู่ความล้มเหลว แต่แถลงการณ์ดังกล่าวไม่สามารถยืนยันความน่าเชื่อถือได้อย่างแน่นอน (เอเจนซี 14022007)

สหรัฐกล่าวหาอิหร่านและซีเรียสนับสนุนความรุนแรงในอิรัก โดยรัฐบาลของประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิลยู บุช กล่าวหา อิหร่านและซีเรีย เป็นผู้สนับสนุนกลุ่มก่อการร้ายและเป็นผู้เติมเชื้อความรุนแรงในอิรักและปฏิเสธข้อแนะนำจากหลายฝ่ายที่อยากให้มีการเจรจากับสองชาติ อาทิรายงานของกลุ่มศึกษาอิรัก เมื่อเดือนธันวาคม ที่สนับสนุนให้มีการคุยกับอิหร่านและซีเรีย ในความพยายามสร้างเสถียรภาพในอิรัก (เอพี 28022007) **อิรักจูนซีเรียปล่อยให้มีการลักลอบนำระเบิดข้ามพรมแดน** เมื่อวันที่ 4 ก.พ.โฆษกรัฐบาลอิรักยืนยันว่าว่าครั้งหนึ่งของระเบิดที่กลุ่มหัวรุนแรงของซุนนีใช้ก่อเหตุในอิรัก ถูกส่งข้ามมาจากพรมแดนของซีเรีย รัฐบาลอิรักภายใต้ผู้นำที่นับถือนิกายชีอะห์จึงต้องจับตาศีเรียอย่างใกล้ชิด อิรักเผชิญกับการเสียเลือดเนื้อและความเจ็บปวด ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ซีเรีย ไม่จริงจังกับการดูแลตามแนวพรมแดน รัฐบาลอิรัก ด้านรัฐบาลซีเรีย ออกมากล่าวว่าจะพยายามอย่างเต็มที่ในการควบคุมตามแนวชายแดน นอกจากนี้ยังชี้ว่าสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากความไม่เตรียมพร้อมของอิรักเช่นกัน (เอเจนซี 04022007)

อิรักจะปิดพรมแดน ซีเรีย-อิหร่าน สกัณฑ์รบไหลเข้าเมือง เมื่อวันที่ 12 ก.พ.นายพล อับดุล กอนบาร์ ผู้บัญชาการทหารอิรักประกาศผ่านทางสถานีโทรทัศน์รัฐบาลอิรักว่า นายกรัฐมนตรีอิรักได้สั่งการให้ใช้มาตรการจะปิดพรมแดนที่ติดกับซีเรีย และอิหร่าน รวมถึงขยายช่วงเวลาเคอร์ฟิวตอนกลางคืนในกรุงแบกแดด ภายใต้แผนการรักษาความปลอดภัยในเมืองหลวงซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกองทัพสหรัฐ (เอเอฟพี 14022007) ต่อมาเมื่อวันที่ 14 ก.พ ข่าวเอเอฟพีรายงานว่า **รัฐบาลอิรักประกาศปิดชายแดนประเทศของตนกับอิหร่านและซีเรีย** รวมถึงขยายเวลาเคอร์ฟิวช่วงกลางคืนในกรุงแบกแดด เพิ่มขึ้นหลายชั่วโมง ภายใต้แผนรักษาความมั่นคงที่สหรัฐฯ ให้การสนับสนุนเพื่อควบคุมเหตุรุนแรงในเมืองหลวง โดย นายพล อับดุล กัมบาร์ ผู้บัญชาการทหารอิรัก ได้อ่านแถลงการณ์ของคณะรัฐมนตรี ซึ่งระบุว่า ชายแดนระหว่างประเทศอิรัก กับอิหร่าน และซีเรีย 4 จุด จะปิดเป็นเวลา 72 ชั่วโมงก่อนจะเปิดอีกครั้ง ขณะที่จุดชายแดนอื่นๆ ปิดอย่างไม่มีกำหนด นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีมาตรการขยายเคอร์ฟิวช่วงกลางคืนจาก 23.00-06.00 น.เป็น 20.00- 06.00 น.โดยทำอากาศยานนานาชาติของกรุงแบกแดด ซึ่งปิดให้บริการเพื่อการดำเนินการรักษาความมั่นคงจะไม่ได้รับผลกระทบใดๆ (Independent 14022007) **ต่อมาอิรักสั่งปิดพรมแดน ซีเรีย-อิหร่านถึงสองรอบ** โดยรอบแรก เมื่อวันที่ 15 ก.พ อิรัก ลงมือปิดพรมแดนที่ติดกับซีเรีย ขณะที่ทหารสหรัฐและอิรัก คุ่มเข้มรักษาความปลอดภัยในแบกแดด มีการตั้งจุดตรวจเพื่อป้องกันการลักลอบนำอาวุธเข้าประเทศ เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลอิรัก ที่ไม่เปิดเผยชื่อ กล่าวว่า มีการปิดพรมแดน 4 ด้าน ที่ติดกับอิหร่านและ 2 ด้านที่ติดกับซีเรีย โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 14 ก.พ. รัฐบาลสหรัฐกล่าวหาซีเรีย มานานว่าปล่อยให้นักบวชต่างชาติข้ามพรมแดนเข้ามาในอิรัก และในช่วงสุดสัปดาห์ที่ผ่านมา วอชิงตัน ระบุมีหลักฐานว่า ชาวอิหร่านมีส่วนลักลอบนำอาวุธเข้าไปในอิรัก พันโท คริสโตเฟอร์ การ์เวอร์ โฆษกของทหารสหรัฐฯ กล่าวว่า แผนการปิดชายแดนมีผลตั้งแต่เมื่อคืนที่ผ่านมา หลายจุดผ่านถูกปิด แต่ไม่สามารถยืนยันได้ว่ามีการปิดทุกจุดหรือไม่ ด้านเจ้าหน้าที่อิรัก กล่าวว่า จะมีการปิดพรมแดนราว 72 ชั่วโมง รวมถึงขยายช่วงเวลาเคอร์ฟิวตอนกลางคืนในกรุงแบกแดด เพื่อป้องกันความไม่สงบภายในประเทศ ขณะที่ทหารสหรัฐเผยว่าการปิดพรมแดนมีเป้าหมายคือตรวจค้นการลักลอบอาวุธและป้องกันไม่ให้นักบวชต่างชาติไหลเข้ามาในอิรัก ขณะเดียวกัน ทหารสหรัฐและอิรัก หลายพันนาย ได้เข้าไปรักษาความปลอดภัยในแบกแดด เพื่อป้องกันการปะทะกันระหว่างชาวชีอะห์และซุนนี ที่กำลังขยายตัว

ไปสู่สงครามพลเรือน (เอเจนซี 15022007) อิรักเปิดพรมแดนซีเรีย-อิหร่าน อีกครั้ง เมื่อวันที่ 17 กพ พลจัตวา กัสซิม มุสซาวีเผยว่า อิรัก จะกลับมาเปิดพรมแดนที่ติดกับอิหร่านและซีเรียอีกครั้ง หลังทำการปิดไปในช่วงกลางสัปดาห์ เพื่อคุมเข้มรักษาความปลอดภัยในแบกแดด 72 ชั่วโมงผ่านไปและจะมีการค่อยๆเปิดพรมแดนอีกครั้ง แต่ต้องใช้เวลาราว 60 วัน สำหรับจุดข้ามพรมแดนที่จะกลับคืนสู่ปกติ" ด้านทหารสหรัฐระบุว่าจุดตรวจบริเวณพรมแดนจะมีการปรับปรุงใหม่บางส่วน มีการโยกย้ายบางจุด เพื่อตรวจตรายานพาหนะที่ผ่านเข้ามาสหรัฐ กล่าวหา ซีเรีย ว่าละเลยปล่อยให้นักบวชต่างชาติข้ามพรมแดนเข้ามาในอิรัก ขณะเดียวกันมีการระบุมีหลักฐานว่าชาวอิหร่านมีส่วนลักลอบนำอาวุธเข้าไปในอิรัก (เอเจนซี 17022007)

แนวโน้มการเจรจาสันติภาพในอิรักเริ่มมีเค้าเมื่อ สหรัฐมีแนวโน้มเจรจากับอิหร่าน-ซีเรีย แก้ปัญหาอิรัก โดยเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ คอนโดลิซซา ไรซ์ รัฐมนตรีต่างประเทศของสหรัฐ กล่าวว่า อเมริกาสนับสนุนการประชุมภูมิภาคนานาชาติเพื่อสร้างเสถียรภาพในอิรัก ซึ่งกลุ่มศึกษาอิรักกล่าวว่ารัฐบาลสหรัฐทำถูกที่ปรับเปลี่ยนนโยบาย ประสานกับอิหร่านและซีเรียในปัญหาเกี่ยวกับอิรักในตอนนี เพราะทั้งสองประเทศคือส่วนสำคัญของปัญหาแต่มีประโยชน์ในการแก้ไขสถานการณ์ที่ยั่งยืนในอิรัก (เอเอฟพี 28022007) อิรักเตรียมจัดประชุมใหญ่นานาชาติยุติความรุนแรงใน ปท.เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ ข่าวนีโอฟีรายงานว่า นายซามี อัล-อซการ์ นักกฎหมายความซื่อสัตย์ และที่ปรึกษาทางการเมืองของนายกรัฐมนตรี นูรี อัล มาลิกี ระบุว่า อิรักเตรียมจัดประชุมใหญ่ด้านความมั่นคงเพื่อยุติวิกฤตความรุนแรงภายในประเทศ พร้อมเชิญประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งซีเรียและอิหร่าน ตุรกี จอร์แดน ซาอุดีอาระเบีย คูเวต อียิปต์ ซาอุดีอาระเบียในคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ กลุ่มสันนิบาตอาหรับ องค์การที่ประชุมอิสลาม และอาจจะรวมถึงสหภาพยุโรป และสหรัฐ เข้าร่วมด้วย วัตถุประสงค์ของการประชุมเพื่อคลี่คลายวิกฤตด้านความปลอดภัย การประชุมดังกล่าวน่าเป็นการประชุมในระดับรัฐมนตรี หรืออาจจะเป็นการส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมโดยจะจัดขึ้นในช่วงกลางเดือนมีนาคม (เอเอฟพี 28022007) และสิ่งที่ชี้แนวโน้มการร่วมเจรจาระดับภูมิภาคเนื่องจากจุดเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจากการคาดว่าอิหร่านเลิกส่งอาวุธให้กลุ่มติดอาวุธของอิรักแล้ว โดยเมื่อวันที่ 26 กพ ข่าวนีโอฟีรายงานว่า มูว์ฟฟัก รูไบ ที่ปรึกษาด้านความมั่นคงแห่งชาติ ให้สัมภาษณ์กับซีเอ็นเอ็น ว่า มีหลักฐานบางอย่างบ่งชี้ว่า ชาวอิหร่านให้การสนับสนุนกลุ่มติดอาวุธชาวซีอะห์ที่ต่อสู้กับกองกำลังสหรัฐ ในอิรัก ซึ่งไม่กี่สัปดาห์ที่ผ่านมา พวกเขาเหล่านั้นได้หยุดแทรกแซงกิจการภายในของอิรัก อย่างไรก็ตาม ยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่า เขาพูดกระทบถึงรัฐบาลอิหร่านหรือไม่ ขณะที่รัฐบาลของจีนต้นกล่าวหาอิหร่านในการเพิ่มเชื้อเพลิงความรุนแรงในอิรัก โดยสหรัฐ ยังจัดส่งกองกำลังพิเศษหลายพันนายเข้าไปในอิรักเพื่อพยายามต่อกรกับกลุ่มติดอาวุธ และแก้ปัญหาความแตกแยกทางศาสนา รูไบ ยังเผยว่า นอกจากชาวอิหร่านจะเปลี่ยนจุดยืนในการหยุดการสนับสนุนกำลังอาวุธให้อิรักแล้ว พวกเขายังแนะนำให้พันธมิตรชาวซีอะห์ในอิรักเปลี่ยนจุดยืน กลับมาให้การสนับสนุนรัฐบาลตามแผนสร้างความมั่นคงในกรุงแบกแดดให้สำเร็จลุล่วง (เอเจนซี 26022007)

โพล ชี ตะวันตก-อิสลามยังร่วมมือกันได้และสาเหตุขัดแย้งมาจากผลประโยชน์ทางการเมือง เมื่อวันที่ 19 ก.พ. ผลโพลของปีบีซีเวิลด์เซอร์วิส ที่ให้ดั๊ก มิลเลอร์ ประธานกรรมการบริหารบริษัทจัดทำโพล โกลบสแกน ซึ่งเป็นผู้ทำสำรวจคราวนี้ให้ปีบีซีซึ่งนำออกเผยแพร่การสำรวจสอบถามประชาชนกว่า 28,000 คนใน 27 ประเทศได้ผลออกมาว่า ราว 56% ตอบว่าตะวันตกกับโลกอิสลามมีจุดที่จะเชื่อมโยงกันในทางบวก ขณะที่มียู 28% ที่บอกว่า ทั้งสองฝ่ายจะต้องขัดแย้งกันอย่างรุนแรงอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ประมาณ 52% ของผู้ตอบคำถามเห็นว่า ความตึงเครียดระหว่างตะวันตกกับอิสลาม มาจากผลประโยชน์ที่ขัดกัน เปรียบเทียบกับพวกซึ่งเชื่อว่าเป็นเพราะความผิดแผกกันทางศาสนาหรือวัฒนธรรม ที่มี 29% ขณะเดียวกัน ราว 58% ตอบว่าความขัดแย้งที่กำลังเกิดขึ้นมีสาเหตุจากคนส่วนน้อยที่ไร้สันติธรรมเป็นผู้เติมเชื้อเพลิงแห่งการพิพาทไม่ลงรอยกัน ดังนั้น คนส่วนใหญ่ยังรู้สึกว่าเป็นเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์

ทางการเมือง ไม่ใช่ศาสนาหรือวัฒนธรรม (manager online 19022007)

3. ประเด็นสถานการณ์ความขัดแย้งกรณีนิวเคลียร์อิหร่าน

ในช่วงเดือน ก.พ. การพัฒนานิวเคลียร์ของอิหร่านนำไปสู่การพิจารณาการเพิ่มมาตรการการคว่ำบาตรของสหประชาชาติ เนื่องจากรัฐบาลอิหร่านไม่สามารถทำตามข้อกำหนดของคณะมนตรีความมั่นคง ได้ซึ่ง 6 ชาติมหาอำนาจกำลังหารือเพื่อพิจารณามาตรการทางทหารกับอิหร่าน ในขณะที่อดีตหัวหน้าคณะผู้ตรวจสอบอาวุธของสหประชาชาติเตือนไม่ให้ใช้มาตรการรุนแรง อีกทั้งประเทศมุสลิมเรียกร้องให้ใช้วิธีการทูตสันติกับอิหร่าน โดยมีเหตุการณ์น่าสนใจช่วงเดือนกุมภาพันธ์ โดยมีเหตุการณ์สำคัญดังนี้

อิหร่านกับการเพิ่มมาตรการคว่ำบาตรของสหประชาชาติ

อิหร่านมีมติให้ไอเออีเอตัดความช่วยเหลือโครงการนิวเคลียร์กว่าครึ่ง เมื่อวันที่ 10 ก.พ. ทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ หรือไอเออีเอ ประกาศตัดโครงการช่วยเหลืออิหร่านกว่าครึ่งเพื่อดำเนินตามบทลงโทษของยูเอ็น ซึ่งวางมาตรการต่อรัฐบาลเตหะรานที่ปฏิเสธไม่ยุติโครงการนิวเคลียร์ของตนเอง ขณะที่ อิหร่านมีมติต่อการตัดสินใจของไอเออีเอและยืนยันกรานว่าจะยังเดินหน้าโครงการกว่า 90% ต่อไป (เอเอฟพี 10022007) โดยผู้นำอิหร่านมีเส้นตายยูเอ็นแต่ยอมหยุดนิวเคลียร์หากพบเห็นหยุดด้วย เมื่อวันที่ 20 ก.พ ประธานาธิบดีมาห์มุด อะห์มาดีเนjadออกมาปฏิเสธเส้นตายขององค์การสหประชาชาติที่จะให้อิหร่านพักโครงการเพิ่มสมรรถนะแร่ยูเรเนียม (เอเอฟพี 20022007)

อิหร่านยืนยันกรานยังพัฒนานิวเคลียร์ เมื่อวันที่ 27 ก.พ อิหร่านประกาศกร้าวว่าจะไม่มีวันยุติโครงการนิวเคลียร์ ขณะที่สหรัฐก็เร่งกดดันให้ยูเอ็นเพิ่มมาตรการคว่ำบาตร โดยมติคว่ำบาตรฉบับเดือนธันวาคมของคณะมนตรีความมั่นคงยูเอ็นนั้น ได้ให้เวลาแก่อิหร่าน 60 วัน ซึ่งครบกำหนดไปแล้วในวันพุธที่ 21 ก.พ ต่อมาทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ หรือไอเออีเอ ยืนยันในวันที่ 22 ก.พ. ที่ผ่านมามีอิหร่านเพิกเฉยต่อเส้นตายให้ยุติการเพิ่มสมรรถนะแร่ยูเรเนียม ดังนั้นการประชุมของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเกิดขึ้นโดย 5 ชาติสมาชิกถาวรคณะมนตรียูเอ็นและเยอรมนีเห็นพ้องกันเมื่อวันจันทร์ที่ 26 ก.พ ว่าจจะร่างมติยูเอ็นฉบับใหม่เพิ่มมาตรการคว่ำบาตรต่ออิหร่าน (เอเอฟพี 27022007) ดังนั้น 6 ชาติมหาอำนาจเดิมนำมติคว่ำบาตรอิหร่าน โดย 6 ชาติมหาอำนาจคือ สหรัฐ อังกฤษ ฝรั่งเศส จีน รัสเซีย และเยอรมนี ได้หารือเพื่อร่างมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ เพื่อคว่ำบาตรอิหร่านครั้งใหม่ ซึ่งรัสเซียยังยืนยันที่จะไม่ใช้ทางเลือกในการใช้กำลังทหารจัดการกับอิหร่าน ส่วนอังกฤษยืนยันกรานว่านานาชาติต้องผลักดันให้อิหร่านหยุดโครงการนิวเคลียร์ ด้าน ฌอน แมคคอกแม็ค โฆษกกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐรายงานความคืบหน้าว่า 6 ชาติมหาอำนาจจะหารือกันอีกครั้งทางโทรศัพท์ในวันพฤหัสบดีที่ 1 มี.ค.เพื่อพิจารณาเพิ่มบทลงโทษอิหร่านและยืนยันว่าสมาชิกทั้งหมดของการประชุมเห็นพ้องต้องกันว่าจะเดินหน้าตามมติคว่ำบาตรของยูเอ็น (เอเอฟพี 27022007) ในขณะเดียวกัน อดีตผู้ตรวจสอบอาวุธของยูเอ็นเตือนชาติตะวันตกอย่ากดดันอิหร่าน นายฮันส์ บลิคซ์ อดีตหัวหน้าคณะผู้ตรวจสอบอาวุธของสหประชาชาติ (UN Monitoring, Verification and Inspection Commission - UNMOVIC) ซึ่งเคยเข้าไปตรวจหาอาวุธทำลายล้างสูงในอิรัก ในช่วงก่อนที่สหรัฐจะบุกอิรักเมื่อปี 2003 บลิคซ์ได้วิพากษ์วิจารณ์ชาติตะวันตกว่าสหรัฐและสหประชาชาติกำลังนำวิธีที่เคยใช้กับอิรัก มาบีบบังคับอิหร่าน ด้วยการสั่งอิหร่านว่าต้องหยุดเพิ่มสมรรถนะยูเรเนียมเสียก่อน แล้วจึงค่อยมาเจรจากัน โดยไม่ได้พูดถึงข้อเสนอรับประกันความปลอดภัยหากอิหร่านยุติโครงการนิวเคลียร์แม้แต่หน่อย (เอเอฟพี 27022007) ชาติมุสลิมขอให้แก้ปัญหาอิหร่านอย่างสันติ เมื่อวันที่ 27 ก.พ. ชาวเอเจนซี รายงานว่า ชาติมุสลิม 7 ประเทศประกอบด้วย อียิปต์ อินโดนีเซีย จอร์แดน มาเลเซีย ซาอุดีอาระเบีย ตุรกี และปากีสถาน ออกแถลงการณ์ร่วมเตือนถึงอันตรายที่เกิดขึ้นจากความตึงเครียดเกี่ยวกับปัญหาโปรแกรมนิวเคลียร์ของอิหร่าน พร้อมเรียกร้องให้แก้ปัญหาโดย

ปราศจากการใช้กำลังทหาร (เอเอฟพี 27022007)

สถานการณ์ทางการเมืองอิหร่านกับบทบาทของนานาชาติ

การเมืองในช่วงเดือน ก.พ. อิหร่านเผชิญการกดดันจากชาติตะวันตกที่พยายามผลักดันให้อิหร่านเลิกพัฒนา นิวเคลียร์ การดึงอิหร่านมาสู่โต๊ะเจรจาทางการทูตเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายต้องการ แต่ภายใต้เงื่อนไขที่อิหร่านรับไม่ได้ ดังนั้นการ สื่อท่าทีของชาติตะวันตกโดยเฉพาะสหรัฐที่มีต่ออิหร่าน พบว่าสหรัฐค่อนข้างเตรียมการความพร้อมทางทหารเพื่อตอบโต้ อิหร่าน แม้ว่าชาติพันธมิตรต่างออกมาปฏิเสธการใช้กำลังทางทหารก็ตาม โดยมีเหตุการณ์สำคัญๆ ดังนี้

ฝรั่งเศสยื่นอิหร่านต้องพักโครงการนุก ก่อนเจรจา เมื่อวันที่ 11 ก.พ. ดูสค์ บลาซี รัฐมนตรีต่างประเทศของ ฝรั่งเศส กล่าวว่าหากอิหร่านสามารถยอมรับสิ่งที่นานาชาติต้องการให้พักการดำเนินการโครงการนิวเคลียร์ชั่วคราว ก็ พร้อมสำหรับการยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรของคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติ(เอเจนซี 11022007) เช่นเดียวกัน **สหรัฐพร้อมเจรจาทางทูตกับอิหร่านหากหยุดนุก** เมื่อวันที่ 26 ก.พ. คอนโดลิซซา ไรซ์ รัฐมนตรีต่างประเทศของ สหรัฐกล่าวว่า วอชิงตันจะยอมเจรจาแบบทวิภาคีกับอิหร่านก็ต่อเมื่อเตหะรานยอมยุติโปรแกรมนิวเคลียร์ประเด็นหลัก คือ สหรัฐและชาติพันธมิตร ยังเปิดประตูในวิธีการทางทูต แต่ประธานาธิบดีอิหร่าน มาห์มูด อาห์มาดิเนjad เปรียบเทียบ โครงการนิวเคลียร์ของเตหะราน ว่า เป็นรถไฟที่ไม่มีเกียร์ถอยหรือเบรก (พีทีไอ26022007)อย่างไรก็ตาม **ปธน.อิหร่าน เชื่อสหรัฐไม่ต้องการทำสงคราม** เมื่อวันที่ 12 ก.พ. เอเอฟพีรายงานว่า มาห์มูด อาห์มาดิเนjad ประธานาธิบดีอิหร่าน กล่าวกับสถานีโทรทัศน์เอบีซี ความเป็นไปได้อยู่ในระดับต่ำที่สหรัฐจะโจมตีอิหร่าน แต่ ผู้นำอิหร่านระบุว่า จะทำลาย ผลประโยชน์สหรัฐทั่วโลกหากถูกรุกราน เมื่อวันที่ 8 ก.พ. นิวออร์กไทม์รายงานว่า อยาโตเลาะห์ อาลี คอเมนี ผู้นำสูงสุด ของอิหร่านเตือนสหรัฐว่า ประเทศของเขาจะตอบโต้ผลประโยชน์ของสหรัฐทั่วโลก หากต้องเผชิญหน้ากับภัยคุกคาม (นิวออร์กไทม์ 09022007)

นอกจากนี้ **ซีเรีย-อิหร่าน ประกาศผนึกกำลังต่อต้านสหรัฐ** อัลญะซีเราะห์-บาซาร์ อัล อัลซาด ประธานาธิบดีซีเรีย และมาห์มูด อาห์มาดิเนjad ประธานาธิบดีอิหร่านปฏิญาณว่าจะทำงานร่วมกันเพื่อเผชิญหน้ากับ สหรัฐและแผนการต่างๆ ในตะวันออกกลางของอิสราเอล การประกาศครั้งนี้มีขึ้นในระหว่างที่ประธานาธิบดีซีเรียเดินทาง มาเยือนอิหร่านเป็นเวลา 2 วัน เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยนับเป็นครั้งที่ 2 แล้วที่ผู้นำซีเรียได้เดินมาอิหร่าน นับตั้งแต่ที่อะห์มาดิเนjad ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีอิหร่านตั้งแต่เดือนสิงหาคม ปี 2005 อัลอัลซาด เผยว่า อิหร่าน และซีเรียควรจะร่วมมือกันและทำงานร่วมกันเพื่อเตรียมรับมือกับสหรัฐ และพวกลัทธิไซออนนิสต์ ขณะที่อะห์มาดิเนjad เองก็เห็นด้วย โดยระบุว่าภายใต้สภาวะการณ์ปัจจุบันนั้นมีความจำเป็นที่ชาติมุสลิมทั้งหลายควรจะร่วมกันสร้างการเฝ้า ระวัง ความเป็นเอกภาพ และปัญญาเพื่อป้องกันการก่อตัวของพวกทฤษฎีสมรู้ร่วมคิดใหม่ๆ ผู้นำทั้ง 2 ชาติต่างก็ถูก กล่าวหาจากรัฐบาลสหรัฐ ว่า เป็นผู้สร้างความไม่เสถียรภาพให้เกิดขึ้นในภูมิภาคตะวันออกกลาง และอยู่เบื้องหลัง ความแตกแยกระหว่างชาวมุสลิมนิกายชีอะห์ และนิกายสุหนี่ในอิรักและเลบานอน ทั้งนี้ นอกจากจะเข้าพบหารือกับ ประธานาธิบดีอิหร่านแล้ว อัลอัลซาด ยังมีกำหนดการเข้าพบกับ อักบาร์ ฮาซมี ราฟซันจานี อดีตประธานาธิบดีอิหร่าน และอะฮ์มาตอลเลาะห์ อาลี คอห์เมนี ผู้นำสูงสุดของอิหร่านด้วย(manager online 19022007)

สิ่งที่สำคัญกลาโหมสหรัฐยืนยันไม่มีแผนทำสงครามกับอิหร่าน รัฐมนตรีกลาโหม โรเบิร์ต เกตส์ ยืนยัน ว่าประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิลยู บุช พุดไว้อย่างชัดเจนและเขายืนยันว่าสหรัฐไม่มีแผนทำสงครามกับอิหร่าน รัฐบาล ของบุช เคยมาเตือนอิหร่านหลายครั้ง สิ่งที่สหรัฐพยายามจะทำคือตอบโต้อิหร่าน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปฏิบัติการของกลุ่มนักรบหัวรุนแรงที่ฆ่าทหารอเมริกาและการสนับสนุนความรุนแรงในอิรัก และทหารสหรัฐจับกุมเจ้าหน้าที่อิหร่าน หลายคนตั้งแต่เดือนธันวาคมที่ผ่านมา รวมทั้งสหรัฐและชาติตะวันตกยังพยายามหยุดอิหร่านไม่ให้พัฒนาโปรแกรม นิวเคลียร์ (เอเจนซี 03022007) อีกทั้งสหรัฐปฏิเสธข่าววางแผนทิ้งบอมบ์อิหร่าน เมื่อวันที่ 21 ก.พ. เพนตากอนปฏิเสธ

รายงานของบีบีซี ที่ระบุว่าทหารสหรัฐกำลังวางแผนโจมตีทางอากาศต่อโรงงานนิวเคลียร์อิหร่านและจะรวมไปถึงฐานทัพทางทหาร เช่นฐานทัพอากาศ ฐานทัพเรือ โรงงานมิสไซล์ และศูนย์บัญชาการทางทหาร ชนวนที่ทำให้สหรัฐต้องโจมตีอิหร่าน คือการที่อิหร่านยังเดินหน้าพัฒนานิวเคลียร์ รวมทั้งยังอยู่เบื้องหลังกองกำลังติดอาวุธที่เล่นงานทหารอเมริกาในอิรัก (เอเอฟพี 21022007) โดยทำเนียบขาวจากสื่อสร้างความกังวลว่า “บุช” จะสั่งบุกอิหร่าน เมื่อวันที่ 13 ก.พ. ข้าราชการว่าโทนี สโนว์ โฆษกทำเนียบขาวปฏิเสธข่าวการใช้กำลังทหารกับอิหร่าน โดยสื่อมวลชนเป็นคนกระตุกเรื่องนี้เอง เพนตากอน กล่าวว่า การเตรียมตัวของทหารสหรัฐในอ่าวเปอร์เซีย คือ สารของการแสดงขีดความสามารถตอบโต้ปรักซ์ และประธานาธิบดี บุช ตั้งมั่นว่า จะจัดการเครือข่ายของชาวอิหร่านที่เตรียมเชื้อความรุนแรงและผลิตซีพทหารสหรัฐในอิรัก (เอเอฟพี 13022007) ขณะที่รัสเซียรับประกันสหรัฐไม่มีแผนทำสงครามกับอิหร่าน เมื่อวันที่ 4 ก.พ. เอชเอ็น รายงานว่า เซอร์เก ลาฟรอฟ รัฐมนตรีต่างประเทศรัสเซียรับประกันว่า สหรัฐไม่มีแผนทำสงครามกับอิหร่าน พร้อมระบุว่าสหรัฐและรัสเซียจะทำงานร่วมกันในคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติในการดึงอิหร่านคืนสู่โต๊ะเจรจา และแก้ปัญหาด้วยวิถีทางการทูตในความขัดแย้งกรณีโปรแกรมแปรรูปยูเรเนียม โดยให้เหตุผลว่าสาเหตุที่สหรัฐเพิ่มเติมกำลังทหารเข้าไปยังอ่าวเปอร์เซีย เพื่อช่วยสร้างเสถียรภาพในภูมิภาค (เอชเอ็น 04022007) นอกจากนี้**นายกอังกฤษยืนยันไม่มีแผนโจมตีอิหร่าน** เมื่อวันที่ 7 ก.พ. โทนี แบลร์กล่าวระหว่างประชุมคณะกรรมาธิการรัฐสภาระบุว่า ไม่มีแผนใช้ปฏิบัติการทางทหารกับอิหร่าน แต่นานาชาติ มีความเห็นที่จะดำเนินการอย่างแข็งกร้าวต่อต้านโครงการพัฒนานิวเคลียร์ของอิหร่านและการที่อิหร่านส่งเสริมความขัดแย้งทางลัทธิในอิรัก (เอเอฟพี 07022007)

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการที่รองประธานาธิบดีสหรัฐ ดิก เชนีย์ กล่าวเป็นนัยเมื่อวันที่ 24 ก.พ. ว่าสหรัฐมีทางเลือกให้อิหร่านแต่อย่างไรก็ตามการทำสงครามกับอิหร่านก็เป็นทางเลือกที่เปิดไว้เช่นกัน (Aljazeera.com. 24022007) จึงมีกระแสการโจมตีทางทหารกับอิหร่าน ซึ่งนายพลสหรัฐอาจลาออกหากมีคำสั่งโจมตีอิหร่าน เมื่อวันที่ 26 ก.พ. ชันเดย์โทมส์รายงานว่า ผู้บัญชาการทหารระดับสูงระดับนายพลและพลเรือเอก รว 5 นายของสหรัฐเตรียมลาออกจากตำแหน่ง หากทำเนียบขาวสั่งให้มีการโจมตีทางทหารต่ออิหร่าน โดยเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาสหรัฐได้ส่งเรือบรรทุกเครื่องบินลำที่สองเข้าไปยังอ่าวเปอร์เซีย (ชันเดย์โทมส์ 26022007) **สื่ออังกฤษเผยแพร่เอกสารเอลรอไฟเขียวจากสหรัฐเพื่อโจมตีอิหร่าน** เมื่อวันที่ 24 ก.พ. เจ้าหน้าที่กลาโหมระดับสูงของอิสราเอล ให้ข้อมูลหนังสือพิมพ์เทลเกรฟของอังกฤษว่าทางการอิสราเอลได้มีการเจรจาเพื่อขอใบเบิกทางจากกองกำลังพันธมิตรซึ่งนำโดยสหรัฐในอิรักให้จัดหาพื้นที่ทางอากาศเหนือน่านฟ้าของอิรัก เพื่อส่งฝูงบินเจ็ตข้ามไปโจมตีโรงงานนิวเคลียร์อิหร่าน หากอิสราเอลตัดสินใจเปิดปฏิบัติการฝ่ายเดียวจะเข้าถึงเป้าหมายในอิหร่านได้ ซึ่งหนทางเดียวที่จะทำได้ คือ ต้องบินผ่านน่านฟ้าของประเทศอิรักซึ่งสหรัฐ ควบคุมอยู่ (เอเอฟพี 24022007)

4. ประเด็นสถานการณ์ประเทศอิสลามอื่นๆ

สถานการณ์ด้านการเมืองของประเทศอิสลามอื่นๆมีเหตุการณ์ที่น่าสนใจดังนี้

ข่าวกรองสหรัฐระบุอัลกออิดะห์พื้นฐานที่มั่นแถบอัฟกาน-ปากีสถาน เมื่อวันที่ 18 ก.พ.หนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทมส์ อ้างคำกล่าวของเจ้าหน้าที่หน่วยข่าวกรอง และต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐระบุว่า มีหลักฐานที่ชี้ว่าในช่วงที่ผ่านมา อุซามะห์ บินลาดิน และอัยมาน อัลชอวาฮีร์ แกนนำคนสำคัญของกลุ่มอัลกออิดะห์ สามารถกลับมาควบคุมเครือข่ายก่อการร้าย จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการ และค่ายฝึก ในเขตชนเผ่าบนภูเขาของปากีสถาน ใกล้กับชายแดนที่ติดกับอัฟกานิสถาน ค่ายเหล่านี้มีพวกกลุ่มติดอาวุธอาหรับ ปากีสถาน อัฟกานิสถาน ซึ่งเป็นพันธมิตรกับอัลกออิดะห์ (เอเอฟพี19022007)

ตอลิบานสื่อเค้ก้อเหตุรุนแรง ข่าวAljazeera ระบุเมื่อวันที่ 27 ก.พ.ว่า เมื่อปี 2006 นับว่าเป็นปีที่กลุ่มติดอาวุธก่อเหตุนองเลือดในอัฟกานิสถานหนักที่สุด นับตั้งแต่กองทัพพันธมิตรนำโดยสหรัฐบุกโค่นรัฐบาลของตอลิบาน เมื่อปี 2001 ยิ่งไปกว่านั้น กลุ่มตอลิบานยังประกาศกร้าวว่าจะก่อเหตุรุนแรงครั้งใหญ่ ในฤดูใบไม้ผลิต่อของกำลังพันธมิตรที่นำโดยสหรัฐในอัฟกานิสถาน หลังจากที่มีเหตุในอัฟกานิสถานละลาย ในอีกไม่กี่สัปดาห์ข้างหน้า (Aljazeera.com 27022007) ดังนั้น **รองปธน.สหรัฐพบผู้นำอัฟกานิสถานหรือหัวหน้าก่อการร้ายคินซีฟ** เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ นาย ดิก เชนีย์ รอง ปธน.สหรัฐ ได้รับการคาดหมายว่า จะพบกับผู้นำของอัฟกานิสถานเพื่อขอความสนับสนุนในการสกัดการรุกรานของกลุ่มของอัลกออิดะห์และตอลิบาน ซึ่งการพบกันครั้งนี้มีขึ้นหลังจากที่ เชนีย์ เพิ่มพูดคุยกับ ปาเวซ มุซารอฟ ของปากีสถาน โดยเรียกร้องให้ปากีสถานช่วยสกัดกั้นการรวมกลุ่มของอัลกออิดะห์บริเวณชายแดนปากีสถานที่ติดต่อกับอัฟกานิสถานและท่ามกลางกระแสข่าวว่า สหรัฐเตรียมจัดบให้ความช่วยเหลือปากีสถานที่ช่วยสกัดกั้นการรวมกลุ่มของอัลกออิดะห์บริเวณชายแดนปากีสถานที่ติดต่อกับอัฟกานิสถาน โดยสหรัฐวิตกเกี่ยวกับการรวมตัวกันใหม่ของอัลกออิดะห์ ตลอดจนการที่กลุ่มตอลิบานมีแนวโน้มจะเปิดการโจมตีฤดูใบไม้ผลิ (เอเอฟพี 27022007)

ต่อมาเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ **เกิดเหตุวินาศกรรมรถประธนาธิบติสหรัฐด้วยระเบิดพลีชีพนอกฐานทัพอากาศบากรัม** ในขณะที่รองประธานาธิบดีดิก เชนีย์ แห่งสหรัฐพักแรมอยู่ในระหว่างการเยือนอัฟกานิสถานและกำลังเตรียมออกเดินทางไปยังกรุงคาบูล เพื่อพบปะพูดคุยกับประธานาธิบดีฮามิด คอรไซ เพื่อหารือเรื่องการท่าสงครามต่อต้านกลุ่มอัลกออิดะห์และพวกตอลิบาน ทั้งนี้ การเยือนปากีสถานและอัฟกานิสถานของเชนีย์ในครั้งนี้ไม่มีการแจ้งล่วงหน้า อีกทั้งกำหนดการและสถานที่นั้นถูกปกปิดเป็นความลับอย่างแน่นหนายิ่งกว่าเมื่อครั้งที่ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู. บุช แห่งสหรัฐ เยือนสองประเทศนี้เมื่อเดือนมีนาคม ปี 2006 โฆษกกระทรวง มหาดไทยของอัฟกานิสถาน แถลงว่าเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต 23 บาดเจ็บอีก 27 คน ซึ่งระเบิดพลีชีพครั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มติดอาวุธสามารถเจาะข่าวกรองของกองทัพอัฟกานิสถานได้อย่างมาก ฝ่ายมุสลาห์ ฮายัต คอน โฆษกของกลุ่มตอลิบาน ให้สัมภาษณ์กับสำนักข่าวรอยเตอร์ จากสถานที่ที่ไม่เปิดเผย ยืนยันว่ากลุ่มตนเป็นผู้ก่อเหตุดังกล่าว โดย "เราต้องการมุ่งเป้าไปที่.....เชนีย์" อย่างไรก็ตาม เชนีย์ ก็ยังคงไม่ยกเลิกการเดินทางไปยังกรุงคาบูล และเข้าพบกับประธานาธิบดีอัฟกานิสถาน เพื่อหารือถึงการเพิ่มมาตรการโจมตีกลุ่มติดอาวุธอิสลามิสต์ให้หนักขึ้นทั้งนี้ (Aljazeera.com 27022007)

ผู้นำปากีสถานเยือนอิหร่านหวังสร้างสันติภาพในภูมิภาค เมื่อวันที่ 5 ก.พ ประธานาธิบดี เปอร์เวซ มุซาร์ราฟ ของปากีสถาน เดินทางไปเยือนเตหะรานเพื่อพบกับประธานาธิบดีอิหร่าน มาห์มูด อาห์มาดีเนjad และ อะยาตอลเลาะห์ อาลี คอเมนี ผู้นำสูงสุดของอิหร่าน ในการพุ่งเป้าหาทางแก้ไขสถานการณ์ความรุนแรงในภูมิภาคตะวันออกกลาง กระทรวงต่างประเทศของปากีสถาน เปิดเผยว่า มุซาร์ราฟ จะเดินทางไปเยือนตุรกีในโปรแกรมเดียวกันนี้ อาจจะหารือเกี่ยวกับสถานการณ์ในตะวันออกกลางในอิรัก และความขัดแย้งอื่นๆ ที่นำการเผชิญหน้ามาสู่โลกมุสลิม มุซาร์ราฟ ได้พบกับผู้นำของอียิปต์ จอร์แดน ซีเรีย และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เพื่อขอเสียงสนับสนุนในการริเริ่มสันติภาพสู่ภูมิภาค (เอเอฟพี 06022007)

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านพลังงาน/น้ำมัน

1. สรุปสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านพลังงานและน้ำมันในเดือน ก.พ. 2007 มีข่าวเด่นในเดือนนี้ เช่น ในการจัดอันดับผู้ผลิตน้ำมันใหญ่ที่สุดของโลก พบว่า **ยูไนเต็ด อาหรับ เอมิเรต หรือ ยูเออี ได้เลื่อนอันดับมาเป็นที่สามในกลุ่มผู้ส่งออกน้ำมันใหญ่ที่สุดของโลกแล้ว** แทนทีนอร์เวย์ ซึ่งตกไปอยู่อันดับที่ 5 และองค์การพลังงานสากล หรือ โออีเอ ได้ขยับ**เพิ่มประมาณการอุปสงค์ผลิตภัณฑ์น้ำมันโลกปีนี้** สูงขึ้น เนื่องจากพบว่าประเทศจีนและกลุ่มประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่มีอุปสงค์เพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยคาดว่าจะในปี 2007 อุปสงค์น้ำมันโลกจะเพิ่มขึ้น 1.8% มาอยู่ที่ 86.0 ล้านบาร์เรลต่อวัน เทียบกับปีที่แล้วที่อยู่ที่ 84.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน **ราคาน้ำมันเพิ่มสูงขึ้นเกิน 60 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล** เนื่องจากโอเปกลดการผลิต อากาศในสหรัฐเดือน ก.พ.หนาวเย็นที่สุดในรอบ 30 ปี และโรงกลั่นน้ำมันสหรัฐเก่าทำให้ผลิตน้ำมันได้น้อยลง **ส่วนอัตราการผลิตน้ำมันโลก** ลดลง 65 กิโลบาร์เรลต่อวันในเดือน ก.พ. มาอยู่ที่ 85.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน ขณะที่โอเปกตัดลดอัตราการส่งออกน้ำมันลง ส่วนการส่งออกน้ำมันจากประเทศผลิตน้ำมันที่ไม่ใช่สมาชิกโอเปกในปี 2007 ยังคงอยู่ที่ 1.1 ล้านบาร์เรลต่อวัน

มีความเคลื่อนไหวเด่นในด้านภูมิรัฐศาสตร์น้ำมันหลายเรื่อง เช่น **การเดินทางเยือนซาอุดีอาระเบียครั้งแรกของ วลาดิมีร์ ปูติน** ประธานาธิบดีรัสเซีย เมื่อวันที่ 11 ก.พ. ซึ่งจะนำไปสู่การเชื่อมความสัมพันธ์ที่มากขึ้นระหว่างยักษ์ใหญ่วงการน้ำมันของโลกทั้งสองประเทศ นอกจากนั้น ประเด็นเรื่อง **การวิพากษ์วิจารณ์ร่างกฎหมายน้ำมันฉบับใหม่ของอิรัก** ซึ่งชี้ว่าจะทำให้กลุ่มบริษัทน้ำมันข้ามชาติใหญ่ๆ ของตะวันตก ขึ้นเป็นมหาอำนาจด้านน้ำมันใหญ่ที่สุดของโลก และประเด็นเรื่อง**ความขัดแย้งระหว่างตุรกีกับไซปรัส** กรณีความพยายามของไซปรัส ที่จะเปิดการประมูลโครงการสำรวจน้ำมันและแก๊สนอกชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียนฝั่งตะวันออก ซึ่งสะท้อนมาจากความขัดแย้งใหญ่ทางการเมืองในภูมิภาคตะวันออกกลาง เป็นต้น

ส่วนสถานการณ์ด้านพลังงานทางเลือกและการอนุรักษ์พลังงาน มีกระแสข่าวความเคลื่อนไหวด้านการแสวงหาช่องทางและการลงทุนด้านพลังงานทางเลือก ในประเทศผู้ผลิตน้ำมันส่งออกนอกหลายประเทศ ทั้งนี้ สืบเนื่องจากรายงานที่เผยแพร่ออกมาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศโลกและปัญหาโลกร้อนที่กำลังอยู่ในกระแสข่าวใหญ่ของโลกในเรื่องภาวะโลกร้อน

นอกจากนั้น **มีความเคลื่อนไหวในอิหร่าน** เกี่ยวกับการแก้ปัญหาการรับมือกับภาวะขาดแคลนพลังงาน ซึ่งมีรายงานการสำรวจที่ยืนยันว่า **อิหร่านกำลังเผชิญแรงบีบคั้นต่อการส่งออกน้ำมันเร็วกว่าที่คาด** และอาจต้องเข้าสู่ภาวะปันส่วนน้ำมันในเดือนหน้านี้ อย่างไรก็ตาม ในความเคลื่อนไหวด้านราคาน้ำมันในช่วงปลายเดือน ที่ปรากฏว่าราคาน้ำมันได้กระโดดสูงขึ้นทะลุเหนือ 61 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล สูงสุดเป็นครั้งแรกตั้งแต่ต้นปีนี้ ทำให้นักภูมิรัฐศาสตร์มองว่าจะเป็นการช่วยคลี่คลายสถานการณ์กดดันเกี่ยวกับปัญหาพลังงานในอิหร่าน

2. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้าน้ำมันและพลังงาน

-ความเคลื่อนไหวของอิหร่าน

มีรายงานข่าวเมื่อวันที่ 4 ก.พ. ระบุว่า เพื่อที่จะดึงดูดนักลงทุนจากนานาชาติให้เข้ามาลงทุนในประเทศมากขึ้น **ทางการอิหร่านได้ทำการปรับปรุงเงื่อนไขข้อตกลงการลงทุนในกิจการน้ำมันและแก๊สในประเทศเสียใหม่** โดยระเบียบใหม่บริษัทต่างชาติที่จะมาลงทุน สามารถดำเนินกิจการบ่อน้ำมันต่อไปได้จนครบวงจร โดยที่บริษัทที่ทำการพัฒนาน้ำมันฯ จะได้รับค่าตอบแทนจากการผลิตระยะหนึ่งเพื่อให้คุ้มค่าการลงทุนและผลตอบแทนที่กำหนดไว้ ขณะที่ก่อนหน้านี้บริษัทต่างชาติจะต้องส่งมอบบ่อน้ำมันคืนให้แก่รัฐบาล หลังจากเสร็จสิ้นขั้นตอนการพัฒนาบ่อน้ำมันแล้ว (รอยเตอร์ 040207) ในวันที่ 18 ก.พ. **อะยาตอลลาห์ อาลี คาเมนี ผู้นำสูงสุดของอิหร่าน ออกมากล่าวไว้ว่า ประเทศอิหร่านจำเป็นต้องดำเนินโครงการนิวเคลียร์ต่อไป** เนื่องจากสำรองน้ำมันและแก๊สของประเทศ ในที่สุดแล้ว มันก็จะเหือดแห้งไป ดังนั้น อิหร่านจึงจำเป็นต้องพึ่งพาแหล่งพลังงานอื่นๆ เพื่อสนองความต้องการของประเทศ คาเมนียังได้กล่าวถึงบรรดาผู้ที่หาว่าอิหร่านไม่จำเป็นต้องมีพลังงานนิวเคลียร์ ว่าเป็นพวก “ใจแคบ” ข่าวกล่าวด้วยว่าอิหร่านวางแผนที่จะผลิตกระแสไฟฟ้า 20,000 เมกะวัตต์ จากโรงงานพลังงานนิวเคลียร์ในอีก 20 ปีต่อจากนี้ (เอพี 180207) เมื่อวันที่ 20 ก.พ. วอลล์สตรีท เจอร์นัล ตีพิมพ์บทความเรื่อง “อิหร่าน: ความจริงดิบๆ” (Iran: Crude Reality) ระบุว่า อิหร่านเป็นประเทศที่มีสำรองน้ำมัน 1 ใน 10 ของสำรองน้ำมันโลกที่ผ่านการรับรองว่ามีจริงแล้ว แต่ก็นำขึ้นมาใช้ในปริมาณมากจนทำให้ ถึงเมื่อเร็ว ๆ นี้ มีการประเมินว่า **ประมาณเดือนหน้านี้ อิหร่านอาจต้องปันส่วนน้ำมัน** และว่าประเทศอิหร่านซึ่งประชากรส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยเติบโตเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น กำลังต้องเผชิญกับแรงบีบคั้นต่อการส่งน้ำมันออกเร็วกว่าที่คาด และมีภาวะรุนแรงกว่าประเทศอื่นๆ อิหร่านกลายเป็นประเทศที่บริโภคน้ำมันมากกว่าทุกประเทศในโลกยกเว้นเพียง 15 ประเทศ ตามการประเมินขององค์การพลังงานสากล ซึ่งติดตามตลาดพลังงานโลกมาตลอด ในปี 1995 ชาวอิหร่านใช้น้ำมัน 34% ของปริมาณน้ำมันที่ปั๊มขึ้นจากบ่อน้ำมันของประเทศ และที่เหลือคือส่งออก เมื่อปีที่แล้ว ประชากรอิหร่านใช้น้ำมันถึง 40% ในอุตสาหกรรมแก๊สธรรมชาติของอิหร่าน ได้เริ่มมีการจำกัดปริมาณไปแล้ว แม้ว่าอิหร่านจะมีสำรองแก๊สธรรมชาติถึง 15% ของปริมาณสำรองแก๊สของโลก แต่อิหร่านต้องนำเข้าแก๊สมากกว่าส่งออกไปขายในปี 2005 ในเดือน ม.ค. ปีนี้ อิหร่านต้องตัดปริมาณการส่งออกแก๊สไปให้ตุรกี เนื่องจากรัฐบาลอิหร่านต้องรับมือกับภาวะการเพิ่มขึ้นของปริมาณการใช้แก๊สภายในประเทศในช่วงอากาศที่หนาวมากเป็นพิเศษ... นอกจากนั้น การใช้งบประมาณสนับสนุนเพื่อตรึงราคาพลังงานในอิหร่านมีส่วนทำให้การบริโภคเพิ่มขึ้นอย่างมาก และไม่มีใครคิดเก็บสำรองพลังงานไว้ คนอิหร่านใช้รถยนต์เพิ่มขึ้น และยังคงใช้รถยนต์ที่กินน้ำมันอย่างมากอยู่ (วอลล์สตรีท เจอร์นัล 220207)

ในเดือน ก.พ. ยังมีข่าวหลายประเทศดำเนินกิจการน้ำมันและแก๊สกับอิหร่าน เช่น **เกาหลีใต้** มีรายงานข่าววันที่ 8 ก.พ. บริษัทแดลิมอุตสาหกรรมของเกาหลีใต้ ได้ทำสัญญาข้อตกลงมูลค่า 320 ล้านดอลลาร์ กับบริษัทน้ำมันแห่งชาติอิหร่าน ในโครงการสร้างคลังเก็บแก๊สธรรมชาติเหลวให้กับโรงงานผลิตแก๊สธรรมชาติเหลวของอิหร่าน โดยงานก่อสร้างจะใช้เวลาประมาณ 42 เดือน (รอยเตอร์ 080207) ส่วน **บริษัทพลังงานสัญชาติฝรั่งเศส** โตตาล กำลังเตรียมพร้อมเพื่อตัดสินใจลงทุนสร้างท่าเรือส่งออกแก๊สธรรมชาติเหลวแห่งแรกของอิหร่าน ในอีกสองสามเดือนข้างหน้า อีฟว์-หลุยส์ ดาร์ริตาร์เร ผู้อำนวยความสะดวกสำรวจและผลิตของโตตาล ยืนยันว่าความตึงเครียดจากนโยบายนิวเคลียร์ของอิหร่านจะมีบทบาทต่อการประเมินในครั้งนี้ด้วย สหรัฐได้เพิ่มแรงกดดันต่อประชาคมสากลมากขึ้น เพื่อขวางไม่ให้มีการตกลงใดๆ กับอิหร่าน ขณะที่อิหร่าน ยังคงดำเนินโครงการเพิ่มสมรรถนะทางนิวเคลียร์ต่อไป (รอยเตอร์ 170207) ใน **ศรีลังกา** อิหร่านเคลี่ รายงานข่าวว่า บริษัท แมพ-นา ของรัฐบาลอิหร่าน ตกลงที่จะรับทำการศึกษาความเป็นไปได้เกี่ยวกับการตั้งโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าใช้เชื้อเพลิงแก๊สธรรมชาติเหลวในเขต มิริสสา ศรีลังกา โดยคาดว่าจะใช้เวลาศึกษา

สำรวจ 3 เดือน หลังจากนั้นในช่วงปลายปีนี้จะเริ่มการก่อสร้าง จากนั้น ทั้งสองประเทศจะเจรจาเพื่อตกลงกันในเรื่องราคาแก๊สธรรมชาติเหลวที่อิหร่านจะต้องสนองให้เป็นระยะเวลานาน 20 ปี (อิหร่าน เดลี 180207) กับ **ปากีสถานและอินเดีย** มีรายงานข่าวว่า ปากีสถาน อิหร่านและอินเดียใกล้ที่จะได้ลงนามสูตรกำหนดราคาแก๊ส ในโครงการสร้างท่อส่งแก๊สมูลค่า 7 พันล้านดอลลาร์ แล้ว ทั้งนี้ รอยเตอร์อ้างคำพูดของนายกรัฐมนตรี ซอคัต อาซีส แห่งปากีสถาน ว่าถ้าหากสร้างสำเร็จ ท่อส่งแก๊สนี้จะกลายเป็นเส้นทางสำคัญในการส่งแก๊สจากอิหร่านมาสู่ประเทศในเอเชียใต้ เจ้าหน้าที่คาดหมายว่า ประเทศทั้งสามจะลงนามในข้อตกลงเรื่องการกำหนดราคาภายในเดือน มิ.ย. นี้ ข่าวกล่าวว่า โครงการสร้างท่อส่งแก๊สนี้ได้ล่าช้ามานาน และเป็นโครงการที่สหรัฐคัดค้านมาตลอด (รอยเตอร์ 200207)

-ความเคลื่อนไหวในประเทศอื่นๆ

-ทีกาตาร์ ซึ่งเป็นประเทศผู้ส่งออกแก๊สธรรมชาติเหลวที่ใหญ่ที่สุดในโลก และมีสัญญาข้อตกลงขายแก๊สธรรมชาติเหลวให้แก่เกาหลีใต้อยู่แล้ว 7 ล้านตันต่อปีเป็นเวลา 20 ปี เมื่อต้นเดือน ก.พ. มีข่าว **กาตาร์ทำสัญญาตกลงจะสนองแก๊สธรรมชาติเหลวเพิ่มให้เกาหลีใต้** อีกประมาณ 2.1 ล้านตันต่อปี และข่าววันที่ 6 ก.พ. รายงานว่า **บริษัทการขนส่งแก๊สของกาตาร์สั่งซื้อเรือบรรทุกแก๊สธรรมชาติเหลว 8 ลำจากบริษัทต่อเรือเกาหลีใต้** มูลค่า 2.1 พันล้านดอลลาร์ โดยทางบริษัทวิศวกรรมต่อเรือและการเดินเรือความเร็วของเกาหลีใต้ แจ้งว่า ทางบริษัทได้รับเงิน 984.6 ล้านดอลลาร์ สำหรับคำสั่งต่อเรือบรรทุกแก๊สธรรมชาติเหลว 4 ลำ และซัมซุงเฮวีอินดัสตรี แจ้งด้วยว่า ได้รับเงินมัดจำ 1.14 พันล้านดอลลาร์ ในข้อตกลงต่อเรือ 4 ลำ เรือทั้งหมดกำหนดส่งภายในเดือน ธ.ค. 2009 และ ก.พ. 2010 ตามลำดับ (เอเอ็มอี อินโฟ 010207, รอยเตอร์ 060207)

-ทีอียิปต์ บริษัทน้ำมันบริติช ปิโตรเลียม หรือ บีพี สาขาอียิปต์ ค้นพบแหล่งแก๊สธรรมชาติสำคัญที่บริเวณนอกชายฝั่งสามเหลี่ยมเวสต์ไนล์ มีสำรองแก๊สอยู่ประมาณ 1 ล้านลูกบาศก์ฟุต จากหลุม กิซ่า นอร์ธ-1 (เอเอ็มอี อินโฟ 010207)

-ทีซาอุดีอาระเบีย บริษัทน้ำมัน อารามโค ของซาอุดีฯ กับบริษัทชุดเจาะน้ำมัน แจน เดอ นุล ของเบลเยียม ได้ร่วมลงนามข้อตกลงให้บริษัทของเบลเยียมรับเหมาพัฒนาบ่อน้ำมันนอกชายฝั่ง มานีฟา ซึ่งมีอัตราการผลิต 900,000 บาร์เรลต่อวัน งานกำหนดเสร็จสิ้นในปี 2009 โดย แจน เดอ นุล จะเริ่มงานชุดเจาะบ่อน้ำมันก่อน และสร้างเกาะขึ้นบริเวณบ่อน้ำมันแต่ละบ่อเพื่อทำการปัมน้ำมันขึ้น แล้วสร้างสะพานเชื่อมแต่ละเกาะและเชื่อมกับฐานที่ชายฝั่งความยาวประมาณ 41 กิโลเมตร (เอเอ็มอี อินโฟ 050207) นอกจากนี้ ในช่วงปลายเดือน ยังมีรายงานข่าวว่า **บริษัท ซาอุดีอารามโค ค้นพบบ่อน้ำมันแห่งใหม่อีก** ทางจังหวัดภาคตะวันออก โดยบ่อน้ำมันนี้จะสามารถผลิตน้ำมันได้วันละประมาณ 4,000 บาร์เรล และผลิตแก๊สได้อีกประมาณวันละ 11.9 ล้านลูกบาศก์ฟุต (อาหรับ นิวส์ อ้างสำนักข่าว เอสพีเอ ของรัฐบาล 200207) วันที่ 11 ก.พ. **การเดินทางมาเยือนซาอุดีอาระเบียอย่างเป็นทางการครั้งแรกของประธานาธิบดี วลาดิเมียร์ ปูติน ของรัสเซีย** มีรายงานข่าวว่า ในการเยือนครั้งนี้ รัสเซียกับซาอุดีฯจะทำการลงนามในข้อตกลงสำคัญ 3 ฉบับ และบันทึกความเข้าใจอีก 2 ฉบับ ข่าวกล่าวว่า ปธน.ปูตินเดินทางมาพร้อมกับคณะผู้แทนและผู้บริหารระดับสูงของบริษัทธุรกิจต่างๆ ในรัสเซียเกือบ 60 คน ซึ่งคาดว่าจะนำบุคคลเหล่านี้จะเข้ามาสำรวจช่องทางและโอกาสในการลงทุน และที่สำคัญคือลงทุนในธุรกิจชุดเจาะและสำรวจน้ำมันและการสร้างทางรถไฟ ข่าวรายงานว่า **ปธน. ปูติน กล่าวกับนักธุรกิจในห้องถ้ำระหว่างเยือนซาอุดีด้วยว่า ซาอุดีฯนั้นมีศักยภาพที่จะพัฒนาโครงการพลังงานปรมาณู ซึ่งรัสเซียพร้อมพิจารณาให้ความช่วยเหลือ** สำนักข่าวรอยเตอร์ซึ่งรายงานข่าวนี้นะว่า เมื่อเดือน ธ.ค. ที่ผ่านมา ซาอุดีฯ และประเทศสมาชิกกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ ได้ตกลงให้มีการศึกษาความเป็นไปได้ในการร่วมกันทำโครงการพลังงานปรมาณู และก่อนหน้านี้ รัสเซียได้ให้ความช่วยเหลืออิหร่านในการก่อตั้งโรงงานพลังงานนิวเคลียร์ (อาหรับ นิวส์ 110207, รอยเตอร์ 130207) เกี่ยวกับเรื่องนี้ มีรายงานข่าวเมื่อวันที่ 17 ก.พ. ว่า อับดุล ราห์มาน บิน ฮามัด

อัล อัดตายาร์ เลขาธิการทั่วไปของกลุ่ม จีซีซี จะเดินทางเยือนกรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เพื่อหารือกับประเทศต่างๆ เกี่ยวกับความร่วมมือกับองค์การพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ หรือ ไอเออีเอ และ เซอร์กีย์ แลฟรอฟ รัฐมนตรีต่างประเทศรัสเซียกล่าวว่า กลุ่มรัฐอ่าวอาหรับควรมีสติที่จะใช้พลังงานนิวเคลียร์ ที่มีจุดประสงค์เพื่อสันติ ภายใต้การกำกับดูแลของ ไอเออีเอ (กัลฟ์ นิวส์ 170207)

-ที่สหรัฐอาหรับ เอมิเรต หรือ ยูเออี มีรายงานข่าวความเคลื่อนไหวขององค์กรหน่วยงานและบริษัทเกี่ยวกับพลังงานอย่างกว้างขวาง รายงานข่าววันที่ 3 ก.พ. ระบุว่า **บริษัทการลงทุนระหว่างประเทศ เอมิเรตส์ อัล แอน ลงนามข้อตกลงกับพรีเมียร์ออยล์** บริษัทปิโตรเลียมข้ามชาติ เพื่อจัดตั้งบริษัทร่วมทุนในอาบูดาบี โดยบริษัทตั้งใหม่นี้จะมุ่งทำการสำรวจ พัฒนา และผลิตน้ำมันและแก๊สทั่วภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ (กัลฟ์ นิวส์ 030207) ในวันที่ 4 ก.พ. มีข่าวว่า **บริษัทพลังงานแห่งชาติของอาบูดาบี หรือ ตากา เริ่มเข้าดำเนินการอย่างเป็นทางการในบริษัทสำรวจและผลิตแก๊สของ บีพีเนเธอร์แลนด์** ซึ่งตากาได้เข้าควบรวมเมื่อปลายปี 2006 การซื้อขายเสร็จสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว และบัดนี้บริษัทตากาพร้อมด้วยหุ้นส่วนของบริษัท เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่และเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับแก๊สของชาวดัช บริษัทบีพีเนเธอร์แลนด์เอเนอร์จีจะดำเนินการในนามของตากาเอเนอร์จีจากนี้ไป (เอเอ็มอี อินโฟ 040207) วันที่ 10 ก.พ. รายงานการจัดลำดับผู้ส่งออกน้ำมันใหญ่ๆ ของโลก ปรากฏว่า **ยูเออีขึ้นมาเป็นอันดับที่สามของผู้ส่งออกน้ำมันใหญ่ที่สุดของโลกแทนที่นอร์เวย์แล้ว** เนื่องจากผลผลิตนอร์เวย์ได้ลดลง จนตกมาอยู่อันดับที่ 5 ในขณะที่กระทรวงพลังงานของนอร์เวย์ชี้แจงว่า ซาอุดีอาระเบียยังคงเป็นอันดับ 1 รัสเซียมาเป็นอันดับ 2 ปัจจุบันอิหร่านอยู่อันดับที่ 4 ของผู้ส่งออกน้ำมันใหญ่ที่สุดของโลก (เอเอ็มอี อินโฟ 100207)

3. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านภูมิรัฐศาสตร์น้ำมันและพลังงาน

ในช่วงเดือน ก.พ. 2007 มีข่าวความเคลื่อนไหวด้านภูมิรัฐศาสตร์ด้านน้ำมันและพลังงานที่น่าสนใจติดตามหลายข่าวสรุปได้ดังนี้

ในช่วงต้นเดือน มีรายงานข่าว ความขัดแย้งระหว่างไซปรัสของกรีก กับตุรกี ขยายตัวออกไปมากขึ้น โดยสำนักข่าวเดิรกีซ วิคลี วันที่ 2 ก.พ. รายงานว่า ความขัดแย้งระหว่างตุรกีและไซปรัสของกรีก ในเรื่องความพยายามของไซปรัสที่จะเปิดการประมูลซื้อโครงการสำรวจน้ำมันและแก๊สนอกชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียนด้านตะวันออก ได้ก้าวขึ้นสู่ขั้นใหม่แล้วเมื่อวันที่ 1 ก.พ. โดยข่าวกล่าวว่า ฝ่ายทางการทหารของตุรกีได้ส่งเรือรบหลายลำเข้าไปสู่น่านน้ำสากลนอกฝั่งไซปรัส อย่างไรก็ตาม นายพล ยาชาร์ บูยานิต ผู้บัญชาการเหล่าทัพของตุรกี ออกมาปฏิเสธข่าวการเพิ่มเรือรบในทะเลเมดิเตอร์เรเนียนจากที่มีอยู่เดิมอยู่แล้ว แต่ทว่า ได้เกิดความตึงเครียดสูงมากในไซปรัส เนื่องจากฝ่ายทหารที่นี้ออกมาแถลงว่าพวกเขาเตรียมพร้อมที่จะตอบโต้การเคลื่อนไหวทางทหารของตุรกี และรัฐมนตรีต่างประเทศของไซปรัสยังกล่าวว่า “เราได้ติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด และปรึกษากับกองกำลังป้องกันประเทศและหน่วยความมั่นคงอื่นๆ รวมทั้งหน่วยงานข่าวของประเทศตลอดเวลา และเราจะดำเนินการตามเหตุการณ์หากน่านน้ำที่เป็นเขตแดนของประเทศถูกละเมิด” รมต. ตปท. ไซปรัส ยังวิจารณ์จุดยืนของตุรกี เกี่ยวกับประเด็นเรื่องน้ำมันว่า “ยั่วเยว” และ “ไม่เหมาะสม” สำหรับประเทศที่เตรียมจะเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป หรือ อียู ความตึงเครียดได้ขยายเพิ่มขึ้นระหว่างสองฝ่าย นับตั้งแต่รัฐบาลตุรกีได้รับทราบการทำข้อตกลงระหว่างไซปรัสกับเลบานอน ซึ่งมีการลงนามเมื่อวันที่ 17 ม.ค. ในอันที่จะเปิดพรมแดนใต้ทะเลระหว่างกันเพื่ออำนวยความสะดวกในการสำรวจแหล่งน้ำมันและแก๊สในอนาคต ข้อตกลงที่คล้ายกันนี้ ก็มีการทำกับอียิปต์ด้วยเมื่อปีที่แล้ว (Turkish Weekly 020207)

กาดาร์ ผู้ส่งออกแก๊สธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดของโลก กำลังพิจารณาใช้สกุลเงินยูโรแทนดอลลาร์ในการซื้อขายพลังงาน วันที่ 10 ก.พ. กัลฟ์ ไทมส์ รายงานอ้างข่าวจากสำนักข่าว บลูมเบิร์ก ว่า ยูเซฟ ฮุสเซน คามาเล

รมต.คลังและรักษาการณ รมต.พาณิชย์ของกาตาร์ ในการให้สัมภาษณ์ที่โดฮาเมื่อวานนี้ กล่าวว่า กาตาร์ กำลังพิจารณาใช้สกุลเงินยูโรแทนดอลลาร์ในการซื้อขายพลังงาน เพื่อเป็นการลดความต้องการของเงินดอลลาร์สหรัฐสูง รมต. คลังกล่าวว่า กาตาร์จะพิจารณาขายแก๊สในสกุลเงินยูโร หากลูกค้าเรียกร้อง “ข้อตกลงพิเศษ” **ประเทศผู้ผลิตพลังงานอื่นๆ รวมถึง อิหร่าน เวเนซุเอลา และอินโดนีเซีย ก็พร้อมที่จะขายสินค้าของตนที่ปัจจุบันกำหนดราคาด้วยสกุลเงินดอลลาร์ ในสกุลเงินยูโรด้วย** ก่อนหน้านี มีรายงานข่าวว่า ยูเออี จะแปร 8% ของสำรองเงินตราต่างประเทศจากดอลลาร์เป็นเงินยูโรภายในก่อนเดือน ก.ย. นี้ ซึ่งเรียกเช่นกัน ความลยังกล่าวด้วยว่า เขาชอบที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับประเทศผู้ส่งออกแก๊สอื่นๆ แม้ว่าเขาจะคัดค้านการจัดตั้งกลุ่มการค้าที่คล้ายกับกลุ่มโอเปคขึ้นมาเพื่อควบคุมการตั้งราคาและการส่งออกพลังงานให้ตลาดก็ตามและว่าขณะนี้เรายังไม่มีแผนการรวมกลุ่มในแบบเดียวกับกลุ่มโอเปค (กัลฟ์ไทมส์ 100207)

ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเมืองเรื่องน้ำมันในอิรัก ในช่วงเดือน ก.พ. 2007 มีรายงานข่าวล่าสุดเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวร่างกฎหมายน้ำมันฉบับใหม่ของอิรัก อันเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางตั้งแต่ยังไม่ได้ผ่านการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และก็ยังไม่ต้องกล่าวถึงการผ่านเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาอิรัก ซึ่งอาจจะยืดเยื้อไปอีก ข่าวล่าสุดเมื่อวันที่ 28 ก.พ. ระบุว่า คณะรัฐมนตรีอิรักได้ผ่านความเห็นชอบร่างกฎหมายน้ำมันฉบับใหม่นี้ โดยเน้นกล่าวถึงเนื้อหาที่ว่าในร่างกฎหมายได้กล่าวถึงการกำหนดหลักการเรื่องการจัดสรรเงินรายได้จากการขายน้ำมัน โดยจะจัดตามลักษณะจำนวนประชากรใน 18 จังหวัดทั่วประเทศ โดยในการนี้ สมาชิกคณะรัฐมนตรีที่มาจกชนเชื้อสายเคิร์ด ได้ยอมยกเลิกข้ออ้างอำนาจเหนือเขตปกครองตนเองของชาวเคิร์ดในเรื่องเกี่ยวกับการสำรวจและการผลิตน้ำมัน ทำให้ร่างกฎหมายดังกล่าวผ่านความเห็นชอบออกมาได้ (บีบีซี 280207) ก่อนหน้านั้นเมื่อวันที่ 20 ก.พ. **วอลล์สตรีทเจอร์นัล ลงบทความชื่อ “Iraq Oil Wealth Stays Locked Up” โดย ซิปี คัมมินส์ และ ฮัสซัน ฮาฟิธ** ชี้ว่า เป็นที่ยอมรับกันว่า เงินทุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการฟื้นฟูอุตสาหกรรมน้ำมันที่ล้มลงในอิรัก แต่ขณะที่ร่างกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมกำลังคืบหน้าไปสู่การพิจารณาในที่ประชุมรัฐสภาเพื่อความเห็นชอบ ก็ปรากฏมีขบวนการคัดค้านเกิดขึ้นมาใหม่อีก ก่อให้เกิดอุปสรรคขัดขวางแนวทางการเคลื่อนไหวใดๆ ที่จะเป็นการเชื้อเชิญบริษัทต่างชาติเข้ามาดำเนินธุรกิจน้ำมันในอิรัก กฎหมายปิโตรเลียมฉบับใหม่อาจช่วยส่งเสริมให้เกิดภาพพจน์ที่ดีทางการเมืองให้แก่รัฐบาลที่กะปรุกกะปรี้ยของอิรัก ตรงที่ **มีการกำหนดชัดเจนไว้เลยว่าจะมีการแบ่งรายได้ที่จะได้จากบ่อน้ำมันที่พัฒนาใหม่อย่างไร** ในหมู่นักกลุ่มน้อยต่างเชื้อชาติใหญ่ๆ 3 กลุ่มในประเทศนี้ นั่นคือ ชาวเคิร์ดส่วนใหญ่ที่อยู่ทางภาคเหนือ กลุ่มศาสนาอิสลามนิกายซุนหนี่ทางภาคกลาง และนิกายชีอะห์ทางภาคใต้ บทความได้กล่าวยอมรับว่า ในระยะตั้งแต่การเข้ายึดครองอิรักใน 4 ปีที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่และผู้เชี่ยวชาญสหรัฐได้ให้คำปรึกษานักการเมืองอิรักเกี่ยวกับวิธีการสร้างกรอบการทำงานด้านกฎหมาย ที่จะเร่งส่งเสริมการพัฒนาแหล่งน้ำมันให้เกิดขึ้นในอิรัก บรรดายักษ์ใหญ่วงการธุรกิจน้ำมันโลกยังไม่เต็มใจที่จะเข้ามาเสี่ยงลงทุนในประเทศนี้ จนกว่าจะแน่ใจว่าความรุนแรงต่างๆ ได้รับการควบคุม และก่อนที่ร่างกฎหมายฉบับนี้จะผ่านการรับรองอย่างถูกต้องจากรัฐสภาอิรัก (วอลล์สตรีทเจอร์นัล 200207) อนึ่ง เอ็นวาย เดลี นิวส์ วันที่ 22 ก.พ. ตีพิมพ์บทความชื่อ “Oil Truth Emerges in Iraq” เขียนโดย ฮวน กอนซาเลซ ได้เปิดเผยข้อวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับร่างกฎหมายฉบับนี้ว่า ร่างกฎหมายว่าด้วยน้ำมันและแก๊สฉบับใหม่ของอิรักฉบับแปลข้อความเป็นภาษาอังกฤษ แพร่ออกมาทางเว็บไซต์เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา มีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง ว่า**หากกฎหมายมีผลบังคับใช้เมื่อใด สำรองน้ำมันขนาดใหญ่ของอิรักก็จะถูกเปิดให้ต่างชาติเข้ามาสำรวจและดำเนินการต่างๆ ได้โดยสะดวก** เจ้าของหรือผู้บริหารระดับสูงของบริษัทน้ำมันยักษ์ใหญ่ของโลก ไม่ว่าจะเป็น เชฟรอน เอกซ์ซอนโมบิล บีพี และบริษัทน้ำมันอื่นๆ ของชาติตะวันตกต่างๆ จะได้ตำแหน่งอยู่ในบอร์ดองค์การที่ตั้งขึ้นใหม่ นั่นคือ สภาสหพันธ์น้ำมันและแก๊สแห่งอิรัก (Federal Oil and Gas Council) ซึ่งจะมาทำหน้าที่ควบคุมแหล่ง

สำรองน้ำมันทั้งหมดในอิรัก บริษัทน้ำมันแห่งชาติของอิรักเอง ก็จะเป็นแค่เพียงอีกบริษัทหนึ่งที่เข้ามาแข่งขันเท่านั้น กฎหมายจะให้อำนาจสภาพักกล่าวอย่างเหลือเฟือ ในการที่กำหนดนโยบายพัฒนาและวางแผนสำหรับบ่อน้ำมันที่ยังไม่ได้พัฒนาทั้งหมดในอิรัก รวมทั้งการทบทวนและเปลี่ยนแปลงข้อตกลงการสำรวจและผลิตน้ำมันในแหล่งต่างๆได้ และเนื่องจากบ่อน้ำมันสำรองที่ยังไม่ได้พัฒนาในอิรักมีทั้งหมดประมาณ 73 บ่อ ดังนั้น สภาพักแห่งนี้จึงจะกลายเป็นองค์กรที่มีอำนาจทางด้านพลังงานที่ใหญ่และมากที่สุดแห่งหนึ่งของโลกไปโดยปริยาย (NY Daily News 220207)

4. พลังงานนิวเคลียร์และพลังงานทางเลือกในภูมิภาคตะวันออกกลาง

-แนะนำหนังสือเล่มใหม่ชื่อว่า **“Blood of the Earth: The Battle for the World's Vanishing Oil Resources.”** เขียนโดย Dilip Hiro นักหนังสือพิมพ์ อดีตผู้สื่อข่าวตะวันออกกลาง เนื้อหาเขียนถึงประวัติความเป็นมาของน้ำมัน โดยชี้ให้เห็นว่า เมื่อรัฐชาติต่างๆ นำเอาน้ำมันเข้ามาใช้เป็นแหล่งพลังงานแทนที่ถ่านหิน เราก็ได้เห็นวาทะรัฐชาติเหล่านั้นต้องตะเกียกตะกายแสวงหาน้ำมันเพื่อสนองความต้องการพลังงานที่มากขึ้นเรื่อยๆ อย่างไม่จบสิ้น หนังสือได้บรรยายถึงความพยายามของบรรดารัฐชาติต่างๆ ในการแสวงหาน้ำมันมาสนองความกระหายที่เพิ่มมากขึ้น ผ่านการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการทำสงครามทั้งหลายทั้งปวง รวมทั้งความพยายามในการสำรวจและพัฒนาแหล่งพลังงานทางเลือกต่างๆ พร้อมกันไป หนังสือได้พยายามฉายภาพรายละเอียดและเหตุผลที่มาจากเพราะเหตุใด น้ำมันที่มีอยู่อย่างจำกัดบนผืนพิภพนี้ จึงได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ไปได้อย่างถึงรากถึงโคนขนาดนี้ รวมทั้งสาเหตุที่มาของภูมิรัฐศาสตร์และการทำสงครามที่เกิดขึ้นทั่วโลกด้วย (Oil Bullertin – Geopolitics 050207)

-พลังงานนิวเคลียร์กับกลุ่มประเทศรัฐอาหรับ อัลฟิ ไทมส์ วันที่ 5 ก.พ. รายงานถ้อยคำการให้สัมภาษณ์ของ เลขาธิการคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมภาคพื้นเอเชีย แห่งองค์การสหประชาชาติ (ESCWA) ภายใต้พาดหัวว่า **“Arabs urged to use energy judiciously”** หรืออาหรับต้องการใช้พลังงานอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เมอร์วิต ทาลลาวี เลขาธิการ ESCWA ระบุว่า กลุ่มประเทศอาหรับนั้นกำลังมีปัญหาด้านพลังงานอย่างรุนแรง ประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มประเทศอาหรับกำลังเผชิญกับภาวะขาดแคลนพลังงาน และประชากรประมาณ 20% ที่อาศัยอยู่ในกลุ่มประเทศเหล่านี้ไม่มีไฟฟ้าใช้ เธอได้ระบุชื่อประเทศที่กำลังมีปัญหาดังกล่าว เช่น เยเมน อียิปต์ โมร็อกโก และซูดาน เป็นต้น มีพื้นที่มากมายหลายแห่งในประเทศเหล่านี้ที่ไม่มีพลังงาน หรือไม่มีการสนองพลังงานติดขัดไม่สม่ำเสมอ ประเทศเหล่านี้ต้องซื้อพลังงานจากกลุ่มรัฐอาหรับในภูมิภาคนี้ ดังนั้น การพัฒนาแหล่งพลังงานทางเลือกจึงเป็นเรื่องที่พวกเขาต่างให้ความสนใจเป็นพิเศษ (อัลฟิ ไทมส์ 050207) ขณะเดียวกัน ในวันที่ 11 ก.พ. รอยเตอร์เผยแพร่คำให้สัมภาษณ์ของ เลขาธิการทั่วไปขององค์การพลังงานปรมาณูอาหรับ โดยพาดหัวรายงานว่า **ความทะเยอทะยานด้านพลังงานนิวเคลียร์ของอาหรับ จัจุดอาการหวาดกลัวเรื่องการแข่งขันด้านอาวุธครั้งใหม่ (Arab nuclear ambitions stir arms race jitters)** การกลับมาอีกครั้งของกระแสความสนใจเรื่องพลังงานนิวเคลียร์ของกลุ่มประเทศอาหรับ ก่อให้เกิดความหวาดเกรงว่า ความทะเยอทะยานทางด้านพลังงานปรมาณูของอิหร่าน จะก่อให้เกิดกระแสการแข่งขันทางด้านอาวุธขึ้นในภูมิภาคตะวันออกกลางที่กำลังอยู่ในภาวะไม่มั่นคงอยู่แล้วแห่งนี้ ประเทศที่เป็นมุสลิมนิกายซุนนี เช่น ซาอุดีฯ อียิปต์ และจอร์แดน ซึ่งทั้งหมดเป็นพันธมิตรของสหรัฐ ไม่ปิดบังความห่วงใยเกี่ยวกับการขยายตัวเพิ่มขึ้นของอำนาจอิทธิพลของอิหร่านและกลุ่มมุสลิมชีอะห์ในภูมิภาคนี้ รวมทั้งความกังวลในเรื่องการพัฒนาสมรรถนะทางอาวุธนิวเคลียร์ของทางการเตหะราน อย่างไรก็ตาม กลุ่มประเทศอาหรับได้ให้เหตุผลเพื่อการเศรษฐกิจในการสำรวจทางเลือกพลังงานนิวเคลียร์เป็นแนวทางยุทธศาสตร์ด้านพลังงานในระยะยาว เพื่ออนุรักษ์สำรองแหล่งพลังงานจากไฮโดรคาร์บอนที่กำลังร่อยหรอลงไป และรองรับกับความต้องการบริโภคที่เพิ่มมากขึ้นภายในประเทศ ที่กำลังมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร มาห์มูด นาสเรดิน เลขาธิการทั่วไปขององค์การพลังงานปรมาณูอาหรับ กล่าวว่า “บางประเทศมีน้ำมัน ดังนั้นบางที่ประเทศนั้นๆ ยังไม่

จำเป็นที่จะต้องเร่งสร้างโรงงานพลังงานนิวเคลียร์กันในวันนี้วันพรุ่ง แต่ประเทศเหล่านั้นให้ความสนใจกับการศึกษาความเป็นไปได้ของการใช้พลังงานดังกล่าว” และว่า “เป็นความฉลาดที่ริเริ่มคำนึงถึงการสร้างความหลากหลายแก่แหล่งพลังงานของตน ไม่ว่าจะเป็น พลังแสงอาทิตย์ ลม หรือนิวเคลียร์” นาสเรตดินกล่าว (รอยเตอร์ 110207)

-**ยูเออีจับมือสถาบันเอ็มไอทีของสหรัฐพัฒนาพลังงานทางเลือกที่หมุนเวียนและยั่งยืน** สำนักข่าว เอพี รายงานจากดูไบ เมื่อวันที่ 25 ก.พ. ว่า ผู้นำประเทศผู้ผลิตน้ำมันใหญ่ในกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับคือยูเออี โดยบริษัทพลังงานในอนาคตแห่งอาบูดาบี หรือ อาบูดาบี ฟิวเจอร์ เอนเนอร์จี โค ประกาศร่วมกับสถาบันเทคโนโลยีแห่งรัฐแมสซาชูเซตส์ หรือ เอ็มไอที ของสหรัฐ ลงทุนวิจัยพลังงานสีเขียว ก่อนอื่นโดยการจัดตั้งหน่วยงานที่ชื่อว่า สถาบันเทคโนโลยีมาสดาร์ (Masdar Institute of Technology) สำนักงานตั้งในอาบูดาบี ที่จะใช้เงินรายได้จากการขายน้ำมันมาดำเนินการ วิจัยและพัฒนาภาคพลังงานหมุนเวียนที่ยั่งยืน และเตรียมเป็นผู้เชี่ยวชาญในแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจฐานพลังงานสีเขียวในอนาคตด้วย (เอพี 250207)

-**ญี่ปุ่นกำลังมองหาแหล่งพลังงานทางเลือกอื่น** เอเชียไทมส์ วันที่ 21 ก.พ. รายงานจากโตเกียว ประเทศญี่ปุ่นว่า หลังจากความพยายามนานนับ 10 ปี ที่จะลดการพึ่งพาแหล่งพลังงานน้ำมันดิบจากตะวันออกกลางมากเกินไป มาในปี 2006 ที่ผ่านมา ญี่ปุ่นสามารถลดการนำเข้าน้ำมันดิบจากภูมิภาคนี้ลงได้ 2% จึงมีการตั้งคำถามขึ้นว่า นี่จะเป็นการเปลี่ยนโครงสร้างการนำเข้าน้ำมันของญี่ปุ่นไปเลย หรือเป็นเพียงการเล่นกับตัวเลขสถิติ? รายงานไม่ได้ตอบคำถาม แต่อธิบายว่า ญี่ปุ่นได้แสวงหาหนทางที่จะสร้างความมั่นคงให้แก่การสนองพลังงานของประเทศมานานแล้ว นับตั้งแต่เกิดวิกฤติพลังงานทศวรรษปี 1970 โดยสำนักยุทธศาสตร์พลังงานแห่งชาติใหม่ของญี่ปุ่น ได้รณรงค์เพิ่มความพยายามในการประหยัดพลังงานและพัฒนาเทคโนโลยีที่ประหยัดพลังงานขึ้นมา และตั้งเป้าหมายตัดลดอัตราการบริโภคพลังงานต่อจีดีพีของประเทศให้เหลือ 40-30% จากปัจจุบันต้องพึ่งพาถึง 50% โดยให้บรรลุภายในปี 2030 เพื่อประกันว่า ประเทศจะยังมีพลังงานสนองอย่างสม่ำเสมอ ท่ามกลางการแข่งขันอย่างเข้มข้น เพื่อช่วงชิงเอาพลังงานมาไว้ในครอบครอง นอกจากนั้น สำนักยุทธศาสตร์การพลังงานฯ ยังได้เรียกร้องให้ลดการพึ่งพาพลังงานน้ำมัน และส่งเสริมพลังงานทางเลือกอื่นๆ เช่นพลังงานนิวเคลียร์ และล่าสุดญี่ปุ่นกำลังหันไปหาพลังงานจากเอธานอล เป็นแหล่งพลังงานเชื้อเพลิงอนาคตใหม่ ท่ามกลางสถานการณ์ราคาน้ำมันสูงขึ้น และความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม รวมทั้งการประกันแหล่งพลังงานที่จะสนองมาจากภายนอกให้คงความสม่ำเสมอด้วย (เอเชีย ไทมส์ 210207)

5. ความเคลื่อนไหวด้านราคาน้ำมัน

ในช่วงเดือน ก.พ. 2007 ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกขยับสูงขึ้นตั้งแต่ช่วงต้นเดือน เช่น ในการซื้อขายวันที่ 6 ก.พ. ราคาได้ขยับสูงขึ้น 1 ดอลลาร์ มาอยู่ที่เกือบ 60 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล เนื่องจากเกิดภาวะอากาศหนาวเย็นมากในสหรัฐ ทำให้เกิดความกังวลว่าสำรองน้ำมันของสหรัฐจะลดต่ำลง ในวันที่ 10 ก.พ. มีรายงานอ้างการวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญว่า อัตราการผลิตน้ำมันทางภาคเหนือและภาคใต้ของสหรัฐจะลดต่ำลงในปีนี้ และจะส่งผลกระทบต่อความพยายามของสหรัฐที่จะลดการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันจากตะวันออกกลางให้น้อยลง โดยนักวิเคราะห์ระบุว่า ผลผลิตน้ำมันจาก นอร์ธ แอนด์ เซาธ์อเมริกาจะลดลงประมาณ 200,000 บาร์เรลต่อวัน ทั้งนี้ เนื่องมาจากสภาพบ่อน้ำมันที่มีอายุเก่าแก่และให้ผลผลิตลดลง ประกอบกับรายงานข่าวที่องค์การพลังงานสากล หรือโออีเอ ได้ขยับเพิ่มประมาณการอุปสงค์น้ำมันโลกปี 2007 อีก 1.8% จากความต้องการที่เพิ่มขึ้นในจีน อินเดีย และกลุ่มประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ รวมภูมิภาคตะวันออกกลางด้วย (เอเอฟพี เอมิเรต ทูเดย์ 140207) ดังนั้น ปรากฏว่าในช่วงปลายเดือน ราคาน้ำมันได้กระเตื้องขึ้นมาอยู่เหนือ 60 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล โดยในการซื้อขายเมื่อวันที่ 23 ก.พ. ราคาน้ำมันขึ้นมาแตะเหนือ 61 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล สูงสุดเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ต้นปีมา (รอยเตอร์ 07, 240207, เอมิเรต ทูเดย์ 170204, นิวส์ เอเจนซี

270207)

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ

1. สถานการณ์ทั่วไป

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจในตะวันออกกลางในรอบเดือน ก.พ. 2007 ที่เป็นข่าวมากที่สุดคือการเคลื่อนไหวในประเทศสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรต หรือ ยูเออี รวมถึงดูไบ และอาบูดาบี รองลงมาคือซาอุดีอาระเบีย กาตาร์ บาห์เรน คูเวต เป็นต้น ที่ยูเออี มีข่าวที่น่าสนใจ เช่นการเปิดแผนยุทธศาสตร์ 8 ปีของดูไบ ซึ่งตั้งเป้าหมายอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยตัวเลขสองหลักอย่างต่อเนื่อง จนถึงปี 2015 ซึ่งบรรดาผู้เชี่ยวชาญระดับภูมิภาคเชื่อว่าเป็นไปได้ และข่าวการคลายกฎระเบียบหลายเรื่องของยูเออี เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงานสอดคล้องกับระบบสากล

ส่วนที่ซาอุดีอาระเบียมีข่าวดีหลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นดัชนีตลาดหุ้นเดือนนี้ ขยับขึ้นมาได้ทะลุแนวด้านที่ 8,000 จุดแล้ว หลังจากตกต่ำกว่า 7,000 จุดเมื่อเดือน ม.ค. และการเดินทางเยือนซาอุดีเป็นครั้งแรกของผู้นำรัสเซียและการพบปะระหว่างผู้นำประเทศยักษ์ใหญ่น้ำมันโลกทั้งสอง เป็นข่าวที่ทำให้ตะวันตกหนาว ขณะที่เริ่มเมื่อวันที่ 21 ก.พ. มีข่าวที่คณะผู้แทนจากรัฐสภาสหรัฐ เดินทางไปพบปะกับกลุ่มนักธุรกิจที่หอการค้าและอุตสาหกรรมที่เมืองเจดดาห์ เพื่อหารือหลายเรื่อง เช่น นโยบายสหรัฐที่มีต่ออิสราเอล นโยบายน้ำมันของราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย และที่สำคัญการหารือเรื่องการเปิดช่องทางให้มีการติดต่อธุรกิจการค้าระหว่างสองประเทศให้สะดวกคล่องตัวมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาเรื่องการขอวีซ่าเข้าออกระหว่างสองประเทศ ทั้งนี้ท่ามกลางสถานการณ์ที่นักธุรกิจสหรัฐพบว่า นักธุรกิจซาอุดีอาระเบียกำลังเบนความสนใจจากสหรัฐไปยังภูมิภาคอื่นๆ มากขึ้น โดยเฉพาะ ยุโรปและเอเชีย แต่ข่าวเรื่องการรวมสกุลเงินตราของกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับดูท่าทางจะยังไม่ถึงฝั่งได้ง่ายๆ และมีหลายประเทศที่ยืนยันไม่เปลี่ยนการผูกค่าเงินไว้กับดอลลาร์ โดยเฉพาะซาอุดีอาระเบีย กาตาร์ เป็นต้น

ในเดือนนี้ ในภูมิภาคตะวันออกกลางมีการเคลื่อนไหวจัดประชุมทั้งระดับภูมิภาคและระดับโลกที่สำคัญๆ หลายครั้ง เช่น การประชุมสมัชชาเศรษฐกิจที่เจดดาห์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย ที่เปิดขึ้นเมื่อวันที่ 23 ก.พ. ที่มีบุคคลระดับผู้นำประเทศ และบุคคลในวงการเศรษฐกิจการค้าและการเงินระดับโลกมากมายหลายตาเข้าร่วม และที่เจดดาห์ในวันที่ 24 ก.พ. ยังได้มีการประชุมระดับผู้ว่าการธนาคารเพื่อการพัฒนาอิสลาม ซึ่งได้มีการเปิดตัวสถาบันการเงินระหว่างประเทศแห่งใหม่ ที่มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าในหมู่สมาชิก 57 ประเทศขององค์การการประชุมอิสลาม หรือ OIC ในช่วงต้นเดือน ที่ดูไบ ยังได้มีการจัดประชุมสมัชชาธุรกิจ ที่เอมิเรต ฟาเลซ จัดโดยหอการค้าและอุตสาหกรรมอาบูดาบี ร่วมกับอีกหลายหน่วยงาน ซึ่งจะมีบุคคลระดับรัฐมนตรีจากกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ และเจ้าหน้าที่อาวุโสจากประเทศอื่นๆ หลายประเทศเข้าร่วม นอกจากนั้น ยังมีการเคลื่อนไหวเตรียมจัดประชุมสมัชชาการเงินอิสลามระหว่างประเทศครั้งที่ 12 ซึ่งจะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 2-5 เม.ย. 2007 และข่าวการได้เป็นเจ้าภาพจัดประชุมสุดยอดศูนย์การเงินโลกถึง 3 ครั้ง ของดูไบ โดยครั้งแรกจะจัดที่ดูไบในเดือน พ.ย. ปีนี้

2. ความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจตะวันออกกลางเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลก

-การพบปะกันระหว่างผู้นำยักษ์ใหญ่น้ำมันโลก

-ประธานาธิบดีรัสเซียเดินทางเยือนราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบียเป็นครั้งแรกในรอบ 80 ปี ระหว่างวันที่ 11-13 ก.พ. 2007 ประธานาธิบดี วลาดิมีร์ ปูติน แห่งรัสเซีย เดินทางเยือนประเทศตะวันออกกลางอย่างเป็นทางการ โดยเริ่มที่ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย และต่อด้วยกาตาร์ และจอร์แดน ซึ่งก็เป็นการเยือนครั้งแรกของผู้นำรัสเซียเช่นกัน ที่ซาอุดีฯ ปธน.ปูตินได้พบปะเจรจากับกษัตริย์อับดุลลาห์ บิน อับดุล อาซิส และเจ้าชายสุลต่าน บิน อับดุล อาซิส รวมทั้งรัฐมนตรีต่างประเทศและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐบาลซาอุดีฯ เพื่อเจรจาหรือในประเด็นร้อน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการทหารระหว่างสองประเทศ กษัตริย์อับดุลลาห์ ทรงกล่าวว่าประเทศทั้งสองรัสเซียและซาอุดีฯ ต่างก็มีศักยภาพที่ยิ่งใหญ่ทั้งทางเศรษฐกิจ แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่ดี โอกาสในการลงทุนมากมายมหาศาล และมรดกทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น” และว่า “การพบปะกันในครั้งนี้มีความสำคัญมาก เพราะว่ามันจะเป็นจุดเริ่มต้นของการก้าวไปสู่ความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างสองประเทศมากยิ่งขึ้น” ประเด็นการเจรจาหรือระหว่างผู้นำทั้งสองประเทศ นอกเหนือจากความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจแล้ว การเจรจาระหว่างผู้นำทั้งสองยังครอบคลุมถึงเรื่องความขัดแย้งในอิรัก ความตึงเครียดในเลบานอน และโครงการนิวเคลียร์ของอิหร่าน ด้วย ปูตินกล่าวว่า “เราเป็นมิตรของซาอุดีอาระเบียในการสนองความต้องการทางด้านพลังงานให้แก่ตลาดโลก” และยังเรียกร้องให้ขยายความร่วมมือระหว่างสองฝ่ายในด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้นอีก เช่น การคมนาคมขนส่งและเทคโนโลยี โดยชี้ว่า รัสเซียมีความเชี่ยวชาญอย่างสำคัญในเรื่องการทำรางรถไฟ และสามารถเสริมในด้านการยกระดับเครือข่ายทางรถไฟในซาอุดีอาระเบียได้ อนึ่ง มีรายงานข่าวว่า ระหว่างการเยือนกาตาร์ ผู้นำรัสเซียได้มีการลงนามข้อตกลงระหว่างสองประเทศ 4 ฉบับ เช่น บันทึกความเข้าใจระหว่างบริษัทลูกของรัสเซีย กับบริษัทกาตาร์ปิโตรเลียม และข้อตกลงจัดตั้งสภาความร่วมมือนักธุรกิจระหว่างหอการค้าและอุตสาหกรรมของสองประเทศ เป็นต้น (*Putin in First Saudi state visit, Agencies, 110207; Putin joins new actors on Middle East stage, Patrick Seale, Special to Gulf News, 120207; Putin-Abdullah talks to focus on Iraq, Lebanon and Iran, AP, 120207; Peace conference proposed, Barbara Bibbo and Mariam Al Hakeem, Correspondents, 130207; เพนินซูล่า 130207*)

-สหรัฐส่งคณะผู้แทนระดับสูงพบปะนักธุรกิจซาอุดีฯ

-คณะผู้แทนจากรัฐสภาสหรัฐพบปะกลุ่มนักธุรกิจที่หอการค้าและอุตสาหกรรมเจดดาห์ เมื่อวันที่ 21 ก.พ. คณะผู้แทนจากรัฐสภาอเมริกันดังกล่าวได้หารือประเด็นต่างๆ ตั้งแต่เรื่องขั้นตอนการขอวีซ่าของสองประเทศ นโยบายสหรัฐที่มีต่ออิสราเอล และนโยบายน้ำมันของราชอาณาจักรซาอุดีฯ ประธานหอการค้าเจดดาห์ ซาเลห์ อัล-เตอร์กี ได้ให้ภาพรวมของภาวะขยายตัวของเศรษฐกิจซาอุดีฯ และสถานการณ์การขยายตัวของเจดดาห์ ในฐานะศูนย์กลางธุรกิจ ในระหว่างการกล่าวเปิดการหารือ หอการค้าเจดดาห์ เป็นองค์กรที่ใหญ่ที่สุดในหมู่หอการค้าของซาอุดีฯ ทั้งหมด โดยมีสมาชิก 50,000 รายที่เข้าลงทะเบียน คณะกรรมการหอการค้าแห่งนี้ 75% มาจากการเลือกตั้ง 25% เป็นผู้อำนวยการแต่งตั้ง มีทั้งหมด 18 คน 4 คนเป็นผู้หญิง โดย 2 คนได้รับการเลือกเข้ามา และอีกสองคน แต่งตั้งเข้ามา อัล-เตอร์กีกกล่าวว่า เศรษฐกิจของซาอุดีฯเมื่อปีที่แล้วขยายตัว 15% มากกว่าของจีน 3% ขณะนี้ซาอุดีฯกำลังอยู่ในยุคของการสร้างโครงการขนาดใหญ่ และการผลิตน้ำมันของเราก็มีเป้าหมายที่จะเพิ่มขึ้นเป็น 10 ล้านบาร์เรลต่อวัน

เตอร์กียังระบุว่า ซาอุดีฯ มีผู้อพยพเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายประมาณ 2 ล้านคน ซึ่งเป็นภาระอย่างมากต่อระบบโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ เช่น ถนน และการสาธารณสุข โดยทุกๆ ปี จะมีนักท่องเที่ยวประมาณ 3 ล้านคนเข้ามาในพิจูมราห์ และอีกประมาณ 1 ล้านคนเข้ามาในพิจูฮัจ จากต่างประเทศ และมีจำนวนประมาณ 5 แสนคน ที่ไม่ยอม

เดินทางกลับแม้ว่าวีซ่าจะหมดแล้ว เป็นการต่อเศรษฐกิจของประเทศ คนเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทั้งหมดของเรา ทุกๆ ปี ซาอุดีจะต้องใช้เงินประมาณ 150 ถึง 200 ล้านดอลลาร์ เพื่อจัดการส่งกลับประเทศบรรดาผู้ที่อยู่เกินอายุวีซ่า นอกจากนั้น ซาอุดี ยังมีผู้ที่เข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายประมาณ 7 ล้านคน ซึ่งส่งเงินกลับประเทศประมาณปีละ นับพันล้านดอลลาร์ แต่คนเหล่านี้ก็ยังมีดีที่ทำงานให้กับซาอุดี

คณะผู้แทนรัฐสภาได้เจรจาหรือเกี่ยวกับปัญหาขั้นตอนที่ล่าช้าในการทำวีซ่าเข้าประเทศทั้งสอง โดยเฉพาะหลังกรณี 9/11 มหาวิทยาลัยในสหรัฐไม่ยอมรับนักศึกษาจากซาอุดี ที่เดินทางมาพักผ่อนที่บ้านเกิดของตน กลับเข้าเรียนต่อในสหรัฐ สมาชิกบางคนได้กล่าวถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนอิสราเอลของสหรัฐ และว่า การเดินทางมาซาอุดีครั้งนี้ก็เพื่อที่จะลบล้างความเข้าใจผิดๆ และถกข้อข้องที่เกิดขึ้นระหว่างสองฝ่ายให้เต็ม มาเพื่อเรียนรู้และเข้าใจมากขึ้น สมาชิกบางคนชี้ว่า นักธุรกิจสหรัฐพบว่า พวกเขาไม่สามารถสำรวจโอกาสทางธุรกิจในซาอุดี เนื่องจากนักธุรกิจซาอุดีไม่ให้ความสนใจสหรัฐ แต่กำลังเบนความสนใจไปที่ยุโรปและกลุ่มประเทศตะวันออกมากกว่า (JCCI (Jeddah Chamber of Commerce and Industry) Chief Says Illegal Immigrants Putting Squeeze on Resources, K.S. Ramkumar, Arab News 220207)

-การประชุมด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาคและระดับโลก

-การประชุมสมัชชาเศรษฐกิจที่เจดดาห์ (เจอีเอฟ) ประเทศซาอุดีอาระเบีย จัดขึ้นระหว่างวันที่ 24-27 ก.พ. 2007 โดยพิธีเปิดจัดขึ้นในคืนวันที่ 23 ก.พ. มีผู้เข้าร่วมประกอบด้วยผู้นำประเทศ บุคคลระดับสูงในรัฐบาล และในวงการธุรกิจการเงินภาคเอกชนมีชื่อเสียงจากทั่วโลกประมาณ 2,500 คน จากกว่า 52 ประเทศ แนวคิดหลักของการประชุมคราวนี้คือ “การปฏิรูปเศรษฐกิจ: ผืนดินอันอุดมสมบูรณ์และขอบฟ้าที่ขยายกว้าง” และแนวคิดรองลงมาคือ “บทบาทของซาอุดีอาระเบียในการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์เกี่ยวกับพลังงาน” และ “ความยืดหยุ่นอย่างมั่นคงในการปฏิรูป: กำหนดการทางสังคมที่สมดุลย์” ถือกันว่า การประชุมครั้งนี้เป็นการนำเสนอแนวนโยบายเพื่อโอกาสการลงทุนในซาอุดีอาระเบียเป็นสำคัญ

เจ้าชายไฟซาล อิบน์ อับดุล มาจิต ผู้รับมอบหมายทำหน้าที่เปิดการประชุมอย่างเป็นทางการ กล่าวว่า “สาระของการประชุมคือการอภิปรายประเด็นเรื่องทางวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และภูมิปัญญา ในการมองภาพรวมของการปฏิรูปทางเศรษฐกิจอย่างสมบูรณ์แบบ ดังนั้น การประชุมครั้งนี้จึงเป็นมากกว่าปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ เนื่องจากจะมีการแตะถึงปัญหาทางสังคมจำนวนมาก ในการนำเสนอกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ที่จะช่วยการพัฒนาและส่งเสริมชุมชนในมุมมองทั้งจากทางด้านเศรษฐกิจและสังคม”

ส่วน ซามี บาห์ราวี ประธานการประชุม เจอีเอฟ ปีนี้ กล่าวว่า “ถ้าหากคุณมองหาข้อมูลรายละเอียดของการปฏิรูปทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลก คุณก็มาถูกที่แล้ว และถ้าหากคุณต้องการพบและสร้างเครือข่ายกับบรรดาผู้นำและผู้ที่ทำหน้าที่ตัดสินใจ ผู้ทำให้ทุกอย่างเป็นจริงขึ้นมาได้ คุณก็มาถูกที่เช่นกัน” (Editorial: Economic Forum, Arab News, 240207; JEF a Platform for Saudi Investments, K.S. Ramkumar, Arab News, 250207)

-ราชินีราเนียแห่งจอร์แดนทรงกล่าวปราศรัยในที่ประชุมสมัชชาเศรษฐกิจแห่งเจดดาห์ เมื่อวันที่ 25 ก.พ. ราชินีทรงกล่าวเน้นว่า คนในรุ่นแก่กว่าในทิวทัศน์ธรรมะจะทำงานเพื่อให้คนรุ่นหลังได้รับสิ่งที่ดีที่สุดและเพื่อสร้างโลกที่ดีขึ้นกว่าเดิม “ขณะนี้พวกเรากำลังปลูกเมล็ดพันธุ์เพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีแห่งอนาคต” ราชินีกล่าว ราชินียังได้กล่าวถึงความก้าวหน้าของสตรีอาหรับ ที่ก้าวเข้าสู่โลกของการทำงานแบบมืออาชีพในหลายๆ วงการ ที่ตะวันตกยังไม่คุ้นเคย และยังกล่าวด้วยว่า มีความจำเป็นเร่งด่วนในตอนนี้ที่จะต้องดูแลรักษาโลกของเรา “ภูมิทัศน์ในวันพรุ่งนี้อาจไม่เบ่งบานดังที่ควรจะเป็น เพราะว่าในวันนี้ผืนแผ่นดินกำลังเปราะเปื้อนไปด้วยความรุนแรง การปฏิบัติที่ผิดพลาดและความหวาดกลัว” และว่า ความเข้าใจผิดระหว่างโลกตะวันตกกับโลกมุสลิมกำลังดำเนินอยู่ในทั้งสองทิศทาง ด้วยภาพพจน์

ของมุสลิมในสายตะวันตกว่าเป็นพวกสุดขั้วหัวรุนแรง การนำพาไปสู่ความหวาดกลัว ขณะที่อีกด้านหนึ่ง ภาพของตะวันตกในสายตาตะวันออกกลางเป็นวัฒนธรรมที่วางอยู่บนความรุนแรงและความยะโส การนำพาไปสู่ความไม่ไว้วางใจกัน ราชีนีทรงชี้ว่า ชาวตะวันออกและชาวตะวันตก จะต้องเปิดใจและใช้วัฒนธรรมของการเจรจาและการเคารพซึ่งกันและกัน “คนอเมริกันจะต้องยอมรับข้อเท็จจริงที่ว่า อารมณ์ความรู้สึกด้านลบต่อสหรัฐในหมู่ชนอาหรับจำนวนมากมิได้เกิดมาจากการขาดความเข้าใจนโยบายของสหรัฐที่มีต่อภูมิภาคนี้ แต่เป็นเพราะคนอาหรับและมุสลิมจำนวนมากคิดว่านโยบายเหล่านี้จำนวนมากผิดและไม่ปลอดภัย” และว่า “จะใช้จรวดขีปนาวุธสักกี่ร้อยก็พันลูกก็ไม่อาจแก้ปัญหาให้หมดสิ้นไปได้ หากสหรัฐต้องการจะเอาชนะ ‘หัวใจและจิตใจ’ ของภูมิภาคนี้ละก็ สหรัฐจะต้องมีนโยบายต่างประเทศที่มีการถ่วงดุล มีความยุติธรรม และนำมาซึ่งสันติภาพ ไม่ใช่สงคราม” (*U.S. Spin Won't Work, Says Rania, Lulwa Shalhoub, Arab News 260207*)

-เตรียมเปิดตัวสถาบันการเงินอิสลามระหว่างประเทศ หรือ ITFC รายงานข่าวกล่าวว่า เมื่อวันที่ 24 ก.พ. 2007 ระหว่างที่มีการประชุมพบปะหารือของเจ้าหน้าที่ระดับผู้ว่าการธนาคารเพื่อการพัฒนาอิสลาม (IDB) ที่เมืองเจดดาห์ ซาอุดีอาระเบีย ได้มีการประกาศเปิดตัวสถาบันการเงินอิสลามระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าในกลุ่มสมาชิก 57 ประเทศขององค์การการประชุมอิสลาม หรือ OIC รมต.คลัง ซาอุดีฯ อิบราฮิม อัล-อาสซัฟ กล่าวถึงความสำคัญของการค้าระหว่างประเทศที่มีต่อการเสริมขยายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ และเน้นว่าธนาคารเพื่อการพัฒนาอิสลามนั้นส่งเสริมการค้าระหว่างรัฐสมาชิก OIC ด้วยกัน และชี้ว่า การก่อตั้งสถาบันการเงินอิสลาม ก็คือความพยายามที่จะทำให้การค้านี้ขยายตัวมากขึ้น อัล-อาสซัฟ กล่าวว่า ไอทีเอฟซี ซึ่งได้รับการก่อตั้งหลังได้รับการยอมรับจากคณะผู้บริหารผู้ว่าการธนาคารเพื่อการพัฒนาอิสลาม จะให้การสนับสนุนด้านการเงินในการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศสมาชิก และว่าบริษัทแห่งใหม่นี้จะสามารถเพิ่มปริมาณการค้าในกลุ่ม โอไอซี ด้วยกัน จากปัจจุบัน 14% เป็น 20% ภายในปี 2015 เขายังได้เน้นถึงความจำเป็นในการเร่งรัดให้เกิดการค้าขายระหว่างกลุ่มประเทศอิสลามด้วยกัน โดยการยกเลิกกำแพงทั้งหมดที่เป็นอุปสรรคขวางกั้นระหว่างกัน และริเริ่มการใช้เครื่องมือใหม่ๆ ในการสนับสนุนการเงินแก่การค้าในกิจการค้า (*IDB Body to Promote OIC Trade, Khalil Hanware, Arab News, 250207*)

ดูไบเตรียมจัดประชุมสมัชชาการเงินอิสลามระหว่างประเทศครั้งที่ 12 การประชุมกำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ 2 ถึง 5 เมษายน ณ โรงแรมจูไมราห์ ทั้งนี้เพื่อสำรวจแนวโน้มความเติบโตขยายตัวและความหลากหลายในวงการการเงินอิสลาม โดยเน้นที่ผลการสำรวจวิจัยล่าสุด ที่ดำเนินการโดย เคพีเอ็มจี บริษัทที่ปรึกษาระหว่างประเทศมีชื่อ

ตามรายงานการสำรวจ พบว่าได้มีการค้นพบประเด็นสำคัญๆ มากมายหลายประเด็น เช่น การรวบรวมในหมู่ธนาคารปกติทั่วไป เพื่อขยายช่องทางเข้าสู่ประชาชนทั่วโลกที่ยังคงมีสภาพคล่องอยู่อย่างคาดเดาไม่ได้อีกประมาณ 1.5 พันล้านคน

สวาตี ทาเนจา ผู้จัดการประชุมกล่าวว่า เพียงแต่สภาพคล่องที่มาจากความมั่งคั่งจากพลังงานในภูมิภาคตะวันออกกลางแห่งเดียว ในเร็วๆ นี้เราจะได้เห็นสถาบันการเงินอิสลามหาทางรวบรวมผู้เล่นระดับโลกที่สำคัญๆ ในตลาดการเงินธรรมดา เพื่อก่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่นแน่นหนาและได้ส่วนแบ่งตลาดมากขึ้น เฉพาะผู้ที่มั่งคั่งจากผลิตภัณฑ์ไฮโดรคาร์บอนอย่างเดียว ซึ่งมีประมาณ 300,000 รายในตะวันออกกลาง รวมกันมีมูลค่าประมาณ 1.4 ล้านล้านดอลลาร์ เมื่อเร็วๆ นี้ที่นักลงทุน科威ต เสนอซื้อธนาคารในมาเลเซีย เพื่อสร้างธนาคารอิสลามขนาดใหญ่ขึ้น ได้สร้างความมั่นใจให้ว่าการว่า จะสามารถพัฒนาให้ขึ้นสู่ระดับโลกได้แน่นอน

เจ้าหน้าที่ระดับอาวุโส เคพีเอ็มจีเปิดเผยว่า ยกตัวอย่างการขยายตัวของอุตสาหกรรมการเงินอิสลาม ต้องดูจากตัวเลขที่เปิดเผยโดย ศูนย์การบริหารสภาพคล่องสำนักงานบาร์เรน ได้ประเมินว่า ขนาดของตลาดพันธบัตรอย่าง

เดียวก็มีมูลค่า 18 พันล้านดอลลาร์ ในไตรมาสแรกของปี 2006 (อาหรับนิวส์ 200207)

2. ความเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ในภูมิภาค

-ข่าวความเคลื่อนไหวในยูเออี รวมทั้งดูไบ และอาบูดาบี

ที่ดูไบ มีรายงานข่าวเมื่อวันที่ 3 ก.พ. 2007 ซิด โมฮัมเหม็ด บิน ราชิด อัล มัคตูม ผู้ปกครองของดูไบ เปิดเผยแผนยุทธศาสตร์ดูไบ ปี 2015 ซึ่งตั้งเป้าหมายอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นตัวเลขสองหน่วยอย่างต่อเนื่อง จีดีพีขึ้นถึง 108 พันล้านดอลลาร์ และรายได้ต่อหัวขึ้นถึง 44,000 ดอลลาร์ภายในปี 2015 แผนยุทธศาสตร์วาดภาพอัตราการเติบโตของพลังการผลิตอยู่ที่ 4% ต่อปี พร้อมกับการพัฒนาของดูไบจะวางอยู่บน กลุ่มกิจการสร้างรายได้สำคัญ 6 กลุ่ม เช่น การท่องเที่ยว การค้า การคมนาคมขนส่ง และการเงินการคลัง เป็นต้น ต่อมาในวันที่ 5 ก.พ. กัลฟ์ นิวส์ รายงานอีกว่า บรรดาผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินในระดับภูมิภาค ต่างกล่าวกันว่า พวกเขาเชื่อว่าเป้าหมายในแผนยุทธศาสตร์ดูไบปี 2015 ดังกล่าว รวมทั้งเป้าหมาย จีดีพี ที่กำหนดให้ขยายตัวในอัตรา 11% ต่อปีจะสามารถบรรลุได้แน่นอน รายงานข่าวอ้างคำกล่าวของ สตีฟว์ ไบรซ์ หัวหน้าฝ่ายวิจัยระดับภูมิภาคของธนาคารสแตนดาร์ด ชาร์เตอร์ด์ ซึ่งกล่าวว่า แผนเศรษฐกิจที่ดำเนินการในระยะเวลา 8 ปี มักจะถูกละเลยอย่างน่าสงสัยกลางแกลง แต่การดำเนินงานก่อนหน้านี้ที่ผ่านมา ได้ทำให้ ดีเอสพี เป็นที่น่าเชื่อถือไว้วางใจอย่างยิ่ง (เอเอ็มอี อินโฟ 030207, กัลฟ์ นิวส์050207)

วันที่ 8 ก.พ. มีรายงานข่าวว่า กระทรวงการคลังแห่งยูเออี ได้ให้อำนาจแก่ผู้ตรวจบัญชีที่ดำเนินการอยู่ในประเทศกว้างขวางมากขึ้น โดยตามระเบียบใหม่ ผู้ตรวจบัญชีสามารถเรียกประชุมสามัญทั่วไปกับบรรดาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ถ้าหากคณะกรรมการบริหารบริษัทไม่จัดประชุมดังกล่าว และยังสามารถกำกับดูแลการนับองค์ประชุมด้วย ทั้งนี้ ระเบียบใหม่นี้มุ่งให้เกิดความโปร่งใสในขั้นตอนการรายงานการประชุม ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการตรวจบัญชีในระดับสากล (กัลฟ์นิวส์ 080207)

-ความเคลื่อนไหวด้านการผลิตและการค้า ยูเออี มีรายงานข่าวตัวเลขสถิติตลาดการค้าออนไลน์ เทจารีของยูเออี ปี 2006 ทยอยลดรายได้เพิ่มขึ้น 30% กำไรหักค่าใช้จ่ายแล้วเพิ่มสูงขึ้นถึง 110% เทียบกับปี 2005 มีการซื้อขายสินค้าผ่านออนไลน์มูลค่าประมาณ 1.3 พันล้านดอลลาร์ ปริมาณสินค้าเพิ่มขึ้น 33% มูลค่าการซื้อขายสินค้าโดยรวมของเทจารีก้าวกระโดดทะลุ 4 พันล้านดอลลาร์ในปี 2006 และนับตั้งแต่ก่อตั้งมาเมื่อปี 2000 มีธุรกรรมผ่านออนไลน์รวมทั้งหมด 70,000 ราย (เอเอ็มอี อินโฟ 120207) ในวันที่ 20 ก.พ. มีรายงานข่าวว่า ตลาดแลกเปลี่ยนสินค้าดูไบ จะเริ่มเทรดสินค้าพลังงานล่วงหน้าตั้งแต่วันที่ 1 พ.ค. ปี 2007 เป็นต้นไป โดยจะเริ่มเทรดพร้อมกันระหว่าง ศูนย์การค้าพลังงานในดูไบ ลอนดอน สิงคโปร์ และนิวยอร์ก ข้อตกลงการซื้อขายเริ่มแรก 3 ข้อตกลง คือข้อตกลงการส่งมอบน้ำมันดิบล่วงหน้าของโอมาน คือน้ำมันดิบเบรนท์โอมาน และข้อตกลงดัตช์บลิทไฮ-โอมาน ส่วนข้อตกลงน้ำมันเครื่องบินล่วงหน้า จะเพิ่มขึ้นต่อมาในปีนี้ (เอเอ็มอี อินโฟ 200207) วันที่ 24 ก.พ. มีรายงานข่าวว่า การค้าของกลุ่มประเทศอเมริกาเหนือกับ ยูเออี ขยายตัวรวดเร็ว ข่าวเผยว่า แคนาดาส่งสินค้าออกมาขายให้ยูเออีเป็นมูลค่า 509 ล้านดอลลาร์เมื่อปี 2006 เทียบกับ 193 ล้านเมื่อปี 2000 บริษัทธุรกิจของแคนาดาเข้ามาตั้งสำนักงานในยูเออีแล้วกว่า 40 บริษัท และสถานทูตและสถานกงสุลแคนาดาปัจจุบันช่วยเหลือบริษัทแคนาดาในการไล่ล่าโครงการมูลค่ากว่า 2 พันล้านดอลลาร์ในภูมิภาคนี้ การค้าของกลุ่มประเทศอเมริกาเหนือกับยูเออีขยายตัวรวดเร็วกว่าการค้ากับประเทศอื่นๆ ในตะวันออกกลาง (เอเอ็มอี อินโฟ 240207) ส่วนการค้าระหว่างดูไบกับอินเดียเพิ่มขึ้นกว่า 4 เท่าตัวในระยะ 4 ปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 2.5 พันล้านดอลลาร์ในปี 2002 เป็น 10.9 พันล้านดอลลาร์ในปี 2006 ตามสถิติตัวเลขเผยโดยกรมการท่องเที่ยวและการตลาดเชิงพาณิชย์ของดูไบ เดียวกันอินเดียเป็นตลาดส่งออกที่ใหญ่ที่สุดของดูไบ มูลค่าประมาณ 4.5 พันล้านดอลลาร์ในปี 2006 อินเดียส่งออกมายังดูไบเพิ่มขึ้นถึง 6.4 พันล้านดอลลาร์ เมื่อปีที่แล้ว เป็นรองแต่ผู้ส่งออก

รายใหญ่สุดคือจีนเท่านั้น (อาหรับนิวส์ 270207)

-ข่าวความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจที่น่าสนใจในซาอุดีอาระเบีย

-เสนอให้ทางการซาอุดีฯออกกฎหมายที่เป็นมิตรกับนักลงทุนต่างประเทศ เมื่อวันที่ 18 ก.พ. ระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎรของซาอุดีอาระเบีย (Majlis) ได้มีการเสนอร่างกฎหมายใหม่ที่จะปรับปรุงบรรยากาศการลงทุนของประเทศ โดยปรับปรุงข้อบังคับในเรื่องต่างๆ ใหม่ เช่น ในเรื่องเกี่ยวกับการให้ควมสนับสนุนจากภาครัฐ การดูแลชาวต่างประเทศ กฎหมายว่าด้วยองค์การตลาดเงินตลาดทุน เรื่องการเก็บภาษีบริษัท และนักลงทุนต่างชาติ

เคอร์ดียังชี้ว่า ซาอุดีอาระเบียควรมีการพัฒนา ขยายตัวใน 6 เรื่องด้วยกัน กล่าวคือ การส่งออกงานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (ยกระดับสภาพการดำรงชีวิตของพลเมือง) ลดการพึ่งพาน้ำมันและสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจที่หลากหลายมากขึ้น พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อำนวยความสะดวกทางสังคม พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างราชอาณาจักรและหุ้นส่วนกับนานาประเทศ รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการลงทุนจากต่างประเทศ โดยพัฒนาความรู้ ตลาด และการฝึกอบรมในด้านนี้ อนึ่ง เคอร์ดี สนับสนุนการผูกค่าเงินเรียลไว้กับเงินสกุลดอลลาร์ โดยเห็นว่า ซาอุดีฯ ได้รับผลประโยชน์จากการผูกค่าเงินนี้มานาน ไม่มีข้อสงสัยเลยว่า ความมั่นคงของความสัมพันธ์ระหว่างเรียล และดอลลาร์ ได้ทำให้ซาอุดีอาระเบียและนักลงทุนต่างประเทศสามารถสถาปนาการลงทุนระหว่างสองฝ่าย (อาหรับ นิวส์ 190207)

-เตรียมเปิดเฟสแรกของเมืองเศรษฐกิจให้นักลงทุนเข้ามาดำเนินการ วันที่ 19 ก.พ. อาหรับนิวส์ รายงาน เมืองเศรษฐกิจกษัตริย์อับดุลลาห์ จะเปิดให้นักลงทุนเข้ามาจดทะเบียนดำเนินการในเขตอุตสาหกรรมได้แล้ว เฟสแรกของเขตที่มีพื้นที่ทั้งหมด 63 ล้านตารางเมตร ซึ่งจัดให้แก่กิจการอุตสาหกรรมจะเปิดตัวเร็วๆ นี้ เขตอุตสาหกรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเมืองเศรษฐกิจกษัตริย์อับดุลลาห์นี้ ออกแบบไว้เพื่อสนองความต้องการของนักอุตสาหกรรม การผลิตเท่านั้น โดยจะเป็นอุทยานอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาค โดยเขตนี้จะสนองทางเลือกให้แก่นักลงทุน ตั้งแต่พื้นที่สำหรับการก่อสร้าง ไปจนถึงเขตที่มีบริการครบครัน หรือกระทั่งสำหรับผู้ที่ต้องการความเหมาะสมตามแนวคิดตั้งแต่ชั้นธรรมดาจนถึงสูงสุด

เมืองเศรษฐกิจกษัตริย์อับดุลลาห์มีเนื้อที่ทั้งหมด 168 ล้านตารางเมตร เป็นการพัฒนากิจกรรมเชิงพาณิชย์ในพื้นที่เดียวที่ใหญ่ที่สุดในราชอาณาจักรซาอุดีฯ และมีที่ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลแดง และเขตอุตสาหกรรมของเมืองก็ตั้งอยู่ใกล้กับเมืองเจดดาห์ อันเป็นโลเกชั่นที่ได้เปรียบทางเศรษฐกิจมาก นอกจากนั้น ยังมีท่าเรือขนส่งทางทะเลขนาดพื้นที่ 13.8 ล้านตารางเมตร ซึ่งเป็นส่วนสำคัญหลักของเมืองเศรษฐกิจ และเป็นท่าเรือที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคนี้ เป็นส่วนที่จะรองรับระบบโลจิสติกส์ที่เชื่อมต่อกับเขตอุตสาหกรรมเป็นความได้เปรียบอีกอย่างหนึ่ง

เมืองอุตสาหกรรมแห่งนี้ องค์การเพื่อการลงทุนทั่วโลกของซาอุดีอาระเบีย หรือ SAGIA เป็นผู้อำนวยความสะดวกสำคัญๆ ของโครงการ คาดว่าเมืองอุตสาหกรรมแห่งนี้จะสร้างงานได้ถึง 1 ล้านตำแหน่งงาน องค์ประกอบอื่นๆ ของเมืองอุตสาหกรรมคือ เขตศูนย์กลางธุรกิจ ซึ่งจะมีพื้นที่สำนักงานและพื้นที่เอนกประสงค์ และเกาะศูนย์กลางการเงิน ประกอบด้วยอาคารหอคอยสูง 125 ชั้น เขตการศึกษา และเขตที่พักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งเขตที่พักอาศัย และเมื่อมีการพัฒนาการใช้พื้นที่อย่างครบถ้วนทั้งในเขตการค้า ที่พักอาศัย อุตสาหกรรม และการพักผ่อนหย่อนใจ ก็คาดว่าจะมีเมืองแห่งนี้จะเป็นบ้านของประชากรกว่า 2 ล้านคนแน่นอน (อาหรับนิวส์ 190207)

-สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านเศรษฐกิจและการค้าของซาอุดีอาระเบีย

-อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจปี 2006 ของซาอุดีฯ ลดลงเนื่องจากดัชนีตลาดหุ้นตกอย่างรุนแรง รายงานจัดทำโดยบริษัทเงินทุนโลก (Global Investment House) สำนักงานตั้งที่คูเวต ว่าด้วยภาวะเศรษฐกิจและ

แนวโน้มทางยุทธศาสตร์ของชาอุดีอาระเบีย ซึ่งว่า หลังจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างแข็งแกร่งต่อเนื่องระหว่างปี 2003-2005 มาในปี 2006 ตลาดหุ้นชาอุดีฯ ปรับตัวลดลงอย่างรุนแรงปิดเมื่อสิ้นปี 2006 ที่ 7,933.29 จุด ลดลงไปถึง 52.53% เทียบกับปี 2005 ซึ่งปิดที่ 16,712.64 จุด ได้ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของปีที่ผ่านมา

อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของชาอุดีฯในปี 2006 โดยยังไม่หักภาวะเงินเฟ้อ ขยายตัวถึง 12.4% ขึ้นถึง 1.3 ล้านล้านเรียล (346.9 พันล้านดอลลาร์) ขณะที่เมื่อหักภาวะเงินเฟ้อ เป็นจีดีพีที่แท้จริงจะอยู่ที่ 4.2% หรือคิดเป็นมูลค่า 799.9 พันล้านเรียล (213.3 พันล้านดอลลาร์) เท่านั้น จีดีพีไม่หักเงินเฟ้อของชาอุดีฯในช่วงปี 2002 ถึง 2006 เฉลี่ยเท่ากับ 16.5% โดยในปี 2002 อยู่ที่ 707 พันล้านเรียล ปี 2003 อยู่ที่ 804.6 พันล้านเรียล 2004 อยู่ที่ 945 พันล้านเรียล และในปี 2005 ขึ้นถึง 1,157 พันล้านเรียล อย่างไรก็ตาม ในปี 2006 ระดับการผลิตเนื่องจากการตัดลดการผลิตของโอเปค ส่งผลให้ จีดีพีที่แท้จริง ขยายตัวเพียง 4.2% เทียบกับปี 2005 ซึ่งขยายตัวที่ 6.3% รายงานกล่าวว่า ในปี 2006 ภาคน้ำมันมีอัตราการเติบโต 16% ขณะที่ภาคเอกชนเติบโต 7.9% ยังไม่หักภาวะเงินเฟ้อ คาดว่าการลงทุนที่ทุ่มในโครงการใหญ่ๆ ของรัฐบาล จะส่งผลให้ จีดีพี ในปีต่อไป ขยายตัวอย่างสำคัญ (อาหรับ นิวส์ 190207) อนึ่ง ชาวเมื่อวันที่ 12 ก.พ. รายงานตัวเลขสถิติจาก ก.คลังชาอุดีอาระเบียว่า **การส่งออกสินค้าที่ไม่ใช่น้ำมันของชาอุดีอาระเบียคาดว่าจะเพิ่มสูงขึ้น 10.3% ในปีนี้** มาอยู่ที่ 21.1 พันล้านดอลลาร์ เทียบกับเมื่อปีที่แล้วอยู่ที่ 18.9 พันล้านดอลลาร์ ทั้งนี้ได้กำหนดจะทำการค้ากับอิรัก และเอเชียตะวันออกมากขึ้น รวมทั้งการเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกด้วย (กัลฟ์ นิวส์ 120207)

ข่าวรอยเตอร์รายงานอ้างนักค้าเงิน ระบุว่า เมื่อวันที่ 7 ก.พ. 2007 **องค์การการเงินชาอุดีอาระเบียตัดสินใจเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเป็นครั้งแรกในรอบ 7 เดือน** เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกับนโยบายการเงินของธนาคารกลางสหรัฐ หรือ เฟด ทั้งนี้ บันทึกลงขององค์การการเงินฯ ระบุว่า อัตราดอกเบี้ยมาตรฐานและดอกเบี้ยซื้อคืนได้เพิ่มขึ้นจากเดิม 30 จุด เป็น 5.5% และ 5% ตามลำดับ (รอยเตอร์ 100207) เมื่อวันที่ 10 ก.พ. 2007 กัลฟ์นิวส์ เปิดเผยว่า **ชาอุดีอาระเบียมียอดสินทรัพย์รวมถึงสิ้นปี 2006 สูงสุดในรอบ 5 ปี** สินทรัพย์ในต่างประเทศของชาอุดีอาระเบียมีอยู่ถึง 221.1 พันล้านดอลลาร์ ทั้งนี้เนื่องจากราคาน้ำมันเพิ่มสูงขึ้น ในจำนวนสินทรัพย์ดังกล่าว เป็นสำรองเงินตราต่างประเทศ 24.8 พันล้านดอลลาร์ เงินฝากในธนาคารต่างประเทศรวม 31 พันล้านดอลลาร์ และลงทุนในตลาดเงินต่างประเทศประมาณ 165 พันล้านดอลลาร์ สินทรัพย์รวมดังกล่าว มียอดสูงสุดในรอบ 5 ปี (กัลฟ์ นิวส์ 100207)

-ความเคลื่อนไหวในประเทศอื่นๆ

มีรายงานข่าวว่า **จีดีพีของกาตาร์เพิ่มขึ้นสูงเป็นประวัติการณ์ในปี 2006** คือถึงประมาณ 52.8 พันล้านดอลลาร์ในราคาปัจจุบัน หรือเพิ่มขึ้น 24% จากปี 2005 ซึ่งอยู่ที่ 42.5 พันล้านดอลลาร์ ภาคน้ำมันและแก๊สมีรายได้ถึง 32.6 พันล้านดอลลาร์ หรือ 62% ของจีดีพี จากการผลิตแก๊สเพิ่มขึ้น และราคาน้ำมันที่สูงขึ้น ส่วนภาคเศรษฐกิจที่ไม่ใช่น้ำมันมีรายได้มูลค่า 20.1 พันล้านดอลลาร์ หรือคิดเป็น 16.6% ของรายได้ที่เพิ่มขึ้น (เพนนิชูล่า 200207) ก่อนหน้านี้นี้มีรายงานข่าวว่า **กาตาร์และบาห์เรน ตกลงจะร่วมกันพัฒนาโครงการมีมูลค่ารวมกว่า 550 ล้านดอลลาร์** ในโครงการทั้งหมด 7 โครงการประกอบด้วย การตั้งธนาคาร บริษัทเงินทุน บริษัทประกัน การคมนาคมขนส่ง และบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ รวมทั้ง โรงงานอะลูมิเนียม และโรงงานผลิตแก้ว สมาชิกองค์การด้านการค้าและอุตสาหกรรมของแต่ละประเทศได้ประชุมหารือกันเมื่อเร็วๆ นี้ และจัดการเจรจาเบื้องต้นเกี่ยวกับการตั้งบริษัทร่วมลงทุน (เพนนิชูล่า 150207) นอกจากนั้น ยังมีข่าว ผลงานด้านการค้าระหว่างบาห์เรนกับสหรัฐเมื่อปีที่แล้ว มีมูลค่าเพิ่มขึ้นถึง **1.1 พันล้านดอลลาร์** โดยนำเข้าของบาห์เรนเพิ่มขึ้น 51% มาอยู่ที่ 470.7 ล้านดอลลาร์ ส่งออกข้ามแอตแลนติก เพิ่มขึ้น 47% อยู่ที่ 632.3 ล้านดอลลาร์ การเพิ่มขึ้นของการค้าอย่างเป็นกอบเป็นกำเกิดขึ้นภายหลังจากการลงนามข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างสองประเทศ (กัลฟ์ นิวส์ 170207) ในโอมาน มีรายงานข่าวว่า นับถึงสิ้นเดือน ม.ค. 2007 **นักลงทุน**

ต่างชาติเข้าเป็นเจ้าของหุ้นในบริษัทจดทะเบียนในไอมานถึง 20.8%เทียบกับ 16.52% เมื่อ 12 เดือนที่ผ่านมา โดยในจำนวนนี้ เป็นของนักลงทุนจากกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับประมาณ 14.03% ต่างชาติได้รับอนุญาตให้เป็นเจ้าของหุ้นที่จดทะเบียนในไอมานได้ถึง 70% แต่แต่ละบริษัทก็จะตั้งอัตราสูงสุดของตนเอง (ไอมาน เดลี่ ออฟฟิเชอร์ 210207) ส่วนในจอร์แดน มีนักลงทุนจากต่างชาติเข้าลงทุนในจอร์แดน มากถึง 2.5 พันล้านดอลลาร์ ในปี 2006 เพิ่มขึ้น 205% จากปีที่แล้วที่ 1.07 พันล้านดอลลาร์ ซึ่งเพิ่มจากปี 2004 188% รมต. กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าจอร์แดน ชาเลม คาซาอะเลห์ กล่าวว่า ต่างชาติที่เข้ามาลงทุนนั้น ได้รับผลประโยชน์จากกฎหมายส่งเสริมการลงทุนของจอร์แดน การลงทุนส่วนใหญ่เข้าไปในภาคอสังหาริมทรัพย์ การท่องเที่ยว และภาคพลังงาน รวมทั้งใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศใหม่อีก (ดาว โจนส์ 220207) ส่วนตัวเลขการค้าระหว่างจอร์แดนกับสหรัฐมีมูลค่า 2 พันล้านดอลลาร์ในปี 2006 ตามตัวเลขที่เปิดเผยโดยหอการค้าอเมริกันในกรุงอัมมาน การส่งออกของจอร์แดนขึ้นถึง 1.4 พันล้านดอลลาร์ ขณะที่การนำเข้าสินค้าจากสหรัฐ มีมูลค่า 650 ล้านดอลลาร์ สองประเทศมีข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างกันแล้ว (จอร์แดน ไทมส์ 220207)

3. ความเคลื่อนไหวตลาดเงินตลาดทุนในภูมิภาคตะวันออกกลาง

ในช่วงเดือน ก.พ. 2007 จับตาไปที่ตลาดหุ้นใหญ่ในภูมิภาค คือตลาดหุ้นทาวาลของซาอุดีฯ และตลาดยูเออี รวมถึงตลาดคูไบและอาบูดาบี โดยทั่วไปมีทิศทางที่ขยับขึ้นจากช่วงปลายเดือนที่ผ่านมา ดังจะเห็นว่าในช่วงต้นเดือน ดัชนีตลาดหุ้นทาวาลของซาอุดีอาระเบีย อยู่ที่ประมาณ 7,041 จุด ดัชนีตลาดคูไบอยู่ที่ราว 4,153 จุด ตลาดอาบูดาบีอยู่ที่ประมาณ 2,947 จุด ในการซื้อขายตลอดเดือนแม้ขึ้นลงบ้าง แต่ทิศทางของตลาดค่อยๆ ขยับขึ้น โดยตลาดทาวาลของซาอุดีฯ ในการซื้อขายเมื่อวันที่ 17 ก.พ. สามารถไต่ระดับขึ้นอย่างน่าประทับใจ กล่าวคือสามารถปิดตลาดทะลุแนวต้านที่ 8,000 จุด เป็นครั้งแรกนับตั้งแต่กลางเดือน ธ.ค. ปีที่แล้ว โดยปิดทำการเพิ่มขึ้น 139.6 จุด ที่ 8,021.2 จุด และนับตั้งแต่ต้นปี ดัชนีเพิ่มขึ้นมาทั้งหมด 1.1% และในสัปดาห์สุดท้ายของเดือน หุ้นก็ยังไต่ระดับเพิ่มขึ้นถึง 4% ปิดสุดสัปดาห์ที่ 8,245.1 จุด และสูงขึ้นจากเมื่อต้นปีถึง 3.9% โดยภาคธนาคารและสถาบันการเงินมีผลประกอบการที่ดี รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของราคาหุ้นบริษัทอุตสาหกรรมซาอุดีเบสิกอินดัสตรีส์ ส่วนตลาดเงินตลาดทุนคูไบและอาบูดาบี ก็เช่นเดียวกัน เช่นในการซื้อขายวันที่ 14 ก.พ. ตลาดหุ้นคูไบทำสถิติเพิ่มขึ้น 1.5% โดยเอเมซาร์ พร็อพเพอร์ตี้ นำตลาดเพิ่มสูงขึ้น 1.2% มาอยู่ที่ 13.20 ดิห์แรสต่อหุ้น ทำให้ดัชนีดีเอฟเอ็ม ปิดเพิ่ม 62.12 จุด อยู่ที่ 4,215.09 จุด ส่วนตลาดหุ้นอาบูดาบี ปิดสุดสัปดาห์วันที่ 16 ก.พ.เพิ่มขึ้น 0.5% ที่ 2,958.5 จุด วันทำการที่ดีมากของตลาดหุ้นทั้งสอง คือในการซื้อขายเมื่อวันที่ 20 ก.พ. ทั้งดัชนีอาบูดาบี และคูไบแสดงผลบวก ดัชนีตลาดหลักทรัพย์อาบูดาบีเพิ่มขึ้น 1.6% อยู่ที่ 3,035.12 จุด ส่วนตลาดเงินคูไบทั่วไปปิดบวก 0.5% ที่ 4,262.17 จุด แม้ว่าการซื้อขายวันถัดมาจะลดลงบ้างเล็กน้อย เนื่องจากนักลงทุนเทขายเพื่อทำกำไร โดยดัชนีหุ้นคูไบปิดที่ 4,244.5 จุด ทำกำไรไป 190 ล้านดอลลาร์ ส่วนดัชนีอาบูดาบีปิดลดลง 0.3% อยู่ที่ 3,026.75 จุด

อนึ่ง ตลาดหุ้นอื่นๆ ในภูมิภาคก็เคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกันกับตลาดหุ้นใหญ่ๆ เช่น ตลาดหุ้นอียิปต์ ในการซื้อขายเมื่อวันที่ 15 ก.พ. มีรายงานข่าวว่า เนื่องจากบรรยากาศตลาดหุ้นทั่วภูมิภาคคึกคักต่อเนื่องมาในช่วง 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมา ได้ช่วยให้ ดัชนีตลาดซีเอเอสซี 30 ของอียิปต์ พุ่งขึ้นต่อเนื่องกัน 3 วันทำการ ขณะที่มีการลงทุนจากกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับเข้ามาทำการซื้อขายในตลาดด้วย ทำให้ตลาดปิดเพิ่มขึ้น 0.7% อยู่ที่ 7,205.6 จุด และดัชนีเพิ่มขึ้น 3.1% นับตั้งแต่ต้นปีมา โดยธนาคาร อีเอฟจี-แอร์เมส เป็นตัวนำผลักดันให้ตลาดขยับขึ้นดังกล่าว (บลูมเบิร์ก 170207) ส่วนดัชนีตลาดหุ้นคูเวต แม้ว่าการก่อนหน้านี้มีข่าวไม่ค่อยดีเกี่ยวกับการตกแต่งราคาหุ้นของบริษัทเงินทุนชวอา แต่ตลาดก็ยังขยับสูงขึ้นในเดือนนี้ โดยหุ้นโมไบล์ เทเลคอมมูนิเคชั่นมีผลกำไรสูงเป็นพิเศษ เพิ่มขึ้น 2.7%

แตะที่ 3.8 ดินาร์ต่อหุ้น ทำให้ดัชนี เคเอสอี ชัยขึ้น 48.1 จุด ปิดที่ 9,691.1 จุด แม้ว่าจะลดลงอีกบ้างในวันทำการที่เหลือของเดือนนี้ เช่นในวันทำการซื้อขายที่ 21 ก.พ. ที่มีกระแสเงินทุนเทขายหุ้นทำกำไรในเกือบทุกตลาดในภูมิภาค (บลูมเบิร์ก 180207)

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสังคม

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสังคมในรอบเดือน ก.พ. 2007 มีข่าวความเคลื่อนไหวที่แสดงสภาวะและแนวโน้มที่น่าจับตา ที่เห็นเด่นชัด เช่น การแปรรูปหน่วยงานที่เป็นของรัฐทั้งทางด้านการศึกษาและการสาธารณสุขให้เป็นรัฐวิสาหกิจให้เอกชนเข้ามา มีบทบาทมากขึ้น ควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงระบบท้องถิ่นกับนานาชาติอย่างกว้างขวาง รวมทั้งการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าสู่ระบบการศึกษาและการสาธารณสุขของประเทศ และการเร่งส่งเสริมความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดในภาคส่วนเหล่านี้ในเวลาอันรวดเร็ว

1. ความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา

ในช่วงเดือน ก.พ. มีรายงานความเคลื่อนไหวด้านการศึกษาในประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ที่เป็นข่าวสู่สาธารณะแสดงแนวโน้มที่น่าจับตา เช่น ที่**อาบูดาบี** ได้มีการลงนามข้อตกลงระหว่างบริษัทพลังงานอนาคตแห่งอาบูดาบี กับสถาบันเอ็มไอที (MIT) ของสหรัฐฯ เพื่อ**จัดตั้งสถาบันวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมาสดาร์ (Masdar Institute of Science and Technology) ขึ้นในอาบูดาบี** สถาบันที่จัดตั้งขึ้นใหม่นี้ จะทำหน้าที่เป็นฐานสำหรับการสร้างนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการพลังงานของมาสดาร์ ผู้อำนวยการเอ็มไอที ศาสตราจารย์ฟิลิป เคลย์ กล่าวว่า การผูกสัมพันธ์เชื่อมโยงนี้ทำเป็นสัญญา 5 ปี งบประมาณ 35 ล้านดอลลาร์ และคาดว่าจะ สถาบันมาสดาร์จะเปิดรับนักศึกษาระดับปริญญาโทได้ภายในปี 2009 (กัลฟ์นิวส์ 260207) อาบูดาบียังมีรายงานข่าวช่วงต้นเดือน ก.พ. ว่า บริษัทอัลกุดรา โฮลดิ้งในอาบูดาบี ได้จัดตั้งบริษัทใหม่มีชื่อว่า คิว เอเคซีเอ็น โดยเข้าหุ้นกับบริษัทเลิร์นนิ่งวิชั่นของสิงคโปร์ โดยบริษัทแห่งใหม่นี้ **จะจัดตั้งโรงเรียนในอาบูดาบีที่สนองชั้นเรียนตั้งแต่ระดับเนอร์สเซอร์จนถึงมัธยมปลาย** โดยจะมีเนอร์สเซอร์ในห้างสรรพสินค้าและในตลาดหลักทรัพย์อาบูดาบี และโรงเรียนทั้งในอาบูดาบี และ อัล แอนด้วย (เอเอ็มอี อินโฟ 070207) นอกจากนั้น วันที่ 13 ก.พ. ยังมีรายงานข่าวว่า **ธนาคารชาติอาบูดาบี ให้ทุนอุดหนุนแก่นักศึกษา 10 คน จากมหาวิทยาลัยปารีส-ซอร์บอนน์อาบูดาบี ให้ไปศึกษาต่อที่สเปน** ซอร์บอนน์อาบูดาบี เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกที่ตั้งนอกกรุงปารีส การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนก็จัดตามระบบการศึกษาใหม่ระดับอุดมศึกษาในยุโรป ที่เรียกว่า ระบบใบอนุญาต-ปริญญาโทและปริญญาเอก (the License-Masters-Doctorate system) ปริญญาที่ได้รับจากที่นี่จะได้รับการยอมรับจากมหาวิทยาลัยทุกแห่งที่อยู่ในส่วนการศึกษาขั้นสูงของยุโรป (เอเอ็มอี อินโฟ 130207)

ส่วนใน**ดูไบ**มีความเคลื่อนไหวคึกคักในด้านการเชื่อมโยงระบบการศึกษาสู่นานาชาติ ที่หมู่บ้านความรู้แห่งดูไบ (Dubai Knowledge Village) เมื่อวันที่ 24 ก.พ. มีรายงานข่าวว่า กำลังมีการ**พิจารณาจัดตั้งสมาคมผู้บริหารการศึกษานานาชาติ ภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือขึ้น** เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้ระหว่างนักการศึกษาในระดับภูมิภาค โดยได้มีการแลกเปลี่ยนแนวความคิดในเรื่องนี้ระหว่างการประชุมประจำปีของสมาคม ที่จัดขึ้นเมื่อต้นเดือนที่ผ่านมาที่วอชิงตัน ดีซี เมื่อคณะผู้แทนจากหมู่บ้านความรู้เดินทางไปแสดงงานแก่ชุมชนความรู้ระหว่างประเทศ (เอเอ็มอี อินโฟ 240207) ข่าววันที่ 26 ก.พ. **ดูไบสคูลออฟฟัทเวิร์นเมนทร่วมหุ้นส่วนกับศูนย์วูล์ฟเฟินโซห์นเพื่อการพัฒนา (the Wolfensohn Centre for Development)** เป็นเจ้าภาพจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “เยาวชนเด่นในตะวันออกกลาง: สู่ความรู้และแนวทางใหม่” เป้าประสงค์ของการจัดสัมมนาครั้งนี้

เพื่อที่จะได้ข้อสรุปและแนวทางเกี่ยวกับประเด็นเยาวชนในตะวันออกกลาง นักวิจัยจะนำเสนอรายงานการวิจัยว่าด้วยเยาวชนเด่น ที่อยู่บนพื้นฐานเฉพาะของแต่ละประเทศคือ อียิปต์ อิหร่าน ซีเรีย และโมร็อกโก (เอเอ็มอี อินโฟ 260207) วันที่ 27 ก.พ. มีรายงานข่าวว่า **ดูไบจะเป็นเจ้าภาพต้อนรับนักการศึกษาและนักเรียนจากกว่า 100 ประเทศเข้าร่วมในการจัดประชุมระดับนานาชาติ ชื่อว่า การประชุมว่าด้วยการศึกษาไร้พรมแดน** รายงานโดยสำนักข่าวท้องถิ่น แวม เมื่อวันที่ 26 ก.พ. นิโคลัส เนโกรปอนเต ประธานโครงการ 1 แลปที่อปต่อนักเรียน 1 คน ได้รายงานสรุปให้แก่ ซิค โมฮัมหมัด บิน ราชิด อัล มัคตูม ผู้ปกครองดูไบ รับทราบ เกี่ยวกับแผนงานที่จะให้นักเรียนในประเทศยากจนเข้าถึงอุปกรณ์เครื่องมือเพื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย (เอเอ็มอี อินโฟ 270207) ต่อมาในวันที่ 28 ก.พ. **มหาวิทยาลัยนเซนเทนเนียลของดูไบ ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจกับ สถาบัน ดับบลิน บิซิเนส สคูล ออฟ ไอร์แลนด์** ซึ่งในข้อตกลงจะอนุญาตให้นักศึกษาจากดูไบสามารถเข้าเรียนต่อในสถาบันแห่งนี้ในดับบลิน และอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสองสถาบัน เซนเทนเนียลยูนิเวอร์ซิตีแห่งดูไบ เป็นสถาบันการศึกษาในสังกัดบริษัทการลงทุนและการพัฒนาเอมิเรต (เอเอ็มอี อินโฟ 280207)

ด้านความเคลื่อนไหวด้านการศึกษาเชิงธุรกิจ เช่น ข่าวการจัดตั้งกองทุนเพื่อความรู้ ของซิค โมฮัมหมัด บิน ราชิด อัล มัคตูม รองประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรียูเออี และผู้ปกครองดูไบ ซึ่งได้รับการต้อนรับอย่างกว้างขวางจากวงการนักวิชาการอาหรับในดูไบ ข่าวกล่าวว่ากองทุนนี้จะได้รับการบริหารในฐานะเป็นหน่วยงานการลงทุนหนึ่ง และจะนำเอารายได้จากกองทุนมาส่งเสริมการริเริ่มสร้างนวัตกรรมทางด้านการศึกษาต่างๆ และยังมีการคาดว่ากองทุนนี้จะสามารถเพิ่มรายได้เป็นเท่าตัวจากปัจจุบัน (กัลฟ์ นิวส์ 120207) ที่กาตาร์มีรายงานข่าวเมื่อวันที่ 15 ก.พ. ว่า **กาตาร์เตรียมเปิดโรงเรียนใหม่ทีเดียวกว่า 19 โรงเรียนในปีการศึกษาหน้า** สภาการศึกษาสูงสุดเผยว่า ได้รับคำร้องขอตั้งโรงเรียนจากองค์กรต่างๆ ถึง 200 ราย ต้องมีกระบวนการพิจารณาคัดเลือกที่ใช้เวลาถึง 6 เดือน เริ่มตั้งแต่เมื่อเดือน ส.ค. ปีที่แล้ว (เพนนิชูล่า 150207) **สถาบันธุรกิจคาสส์จากลอนดอนเตรียมเปิดโครงการเอ็มบีเอสำหรับผู้บริหารระดับสูง** รวมทั้งเปิดสอนวิชาพิเศษด้านการเงินอิสลาม โดยการร่วมมือกับศูนย์กลางการเงินระหว่างประเทศแห่งดูไบ หรือ ดีไอเอฟซี นอกจากนั้น ยังเปิดสอนวิชาเกี่ยวกับ การบริหารพลังงานและการบริหารทั่วไป รวมทั้งเกี่ยวกับการเงินการคลัง โครงการจะเริ่มในเดือน ก.ย. 2007 และจะใช้เวลา 24 เดือน (เอเอ็มอี อินโฟ 200207)

ซาอุดีอาระเบีย ส่งเสริมการศึกษายกระดับบุคลากรอย่างไม่หยุดยั้ง เมื่อวันที่ 13 ก.พ. มีรายงานข่าวว่า สภารัฐมนตรีซาอุดีผ่านอนุมัติงบประมาณ 2.4 พันล้านดอลลาร์เพื่อการพัฒนาการศึกษาสาธารณะ โครงการนี้ประกอบด้วยปรับปรุงหลักสูตรทั่วไป และการจัดฝึกอบรมครูกว่า 4 แสนคน รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการกล่าวว่า โครงการนี้มีเป้าหมายที่จะไล่ตามการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ทันสมัย (อาหรับ นิวส์ 130207) **ที่จอร์แดน ร่วมกับมาเลเซียเปิดรับสอนนักศึกษาทั้งที่พูดและไม่พูดภาษาอาหรับ** รายงานข่าวจากจอร์แดนเมื่อวันที่ 22 ก.พ. ว่า มหาวิทยาลัยยาร์มุกของจอร์แดนและมหาวิทยาลัยอิสลามนานาชาติของมาเลเซีย ตกลงร่วมมือกันพัฒนาหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ วรรณคดี การเงิน การบริหาร นิติศาสตร์ ครุศาสตร์ เทคโนโลยีข่าวสาร และวิจิตรศิลป์ ภายใต้ข้อตกลงในบันทึกความเข้าใจ ยาร์มุกจะสอนคอร์สว่าด้วยวิชาอาหรับขั้นสูงแก่นักศึกษาที่ไม่พูดภาษาอาหรับด้วย (จอร์แดนไทมส์ 220207) **โอมานเตรียมถ่ายทอดความรู้ทางด้านการกลาโหมจากสหราชอาณาจักร** โดยมีรายงานข่าวเมื่อวันที่ 21 ก.พ. นี้ว่า โอมานกำลังอยู่ในระหว่างการหารือเพื่อจัดตั้งสถาบันวิชาการด้านการป้องกัน โดยร่วมทุนกับองค์การเพื่อการส่งออกบริการด้านการป้องกันแห่งรัฐบาลสหราชอาณาจักร สถาบันแห่งนี้จะเน้นการฝึกการทหารโดยกระทรวงกลาโหมโอมาน การเจรจาจะเสร็จสิ้นในราวปลายเดือน ก.พ. จากการเปิดเผยของเจ้าหน้าที่ของอังกฤษ (กัลฟ์นิวส์ 210207) **ที่อียิปต์ ตัวแทนจากโรงเรียนทั้งภาคเอกชนและนานาชาติ ค่ายฤดูร้อนและสถาบันเปิดสอนภาษาในอียิปต์รวม ประมาณ 70 แห่ง มารวมตัวกัน เพื่อจัดประชุมหารือร่วมกันในไคโรเป็นการจัดประชุม**

และงานนิทรรศการครั้งที่ 3 ขององค์กร ที่ใช้ชื่อว่า คอลด์ แอด สคูล 2007 ในช่วงบ่ายของทุกวันระหว่างการจัดประชุม 3 วันนี้ จะมีการจัดสัมมนาปฐมมณฑลให้แก่บรรดาผู้ปกครอง โดยจัดขึ้นระหว่างวันที่ 16-18 ก.พ. (เอเอ็มอี อินโฟ 130207)

2. ความเคลื่อนไหวด้านสาธารณสุข

มีข่าวเด่นที่น่าจับตา เช่น ที่ความเคลื่อนไหวในซาอุดีอาระเบีย มีรายงานข่าวเมื่อปลายเดือน ก.พ. ว่า **ซาอุดีอาระเบียกำลังจัดเตรียมที่จะเสนอให้หลักประกันสุขภาพฟรีแก่ประชาชนทุกคนในประเทศ** เมื่อโรงพยาบาลรัฐทั้งหมดแปรรูปเป็นรัฐวิสาหกิจเรียบร้อยแล้วในปีก่อนหน้า รัฐบาลจะจัดตั้งกองทุนสหกรณ์แห่งชาติขึ้นเพื่อมาเป็นตัวหนุนโครงการประกันสุขภาพนี้ เพื่อประกันให้ประชากรซาอุดีฯ 12 ล้านคนได้รับการรักษาพยาบาลฟรี จะยกเว้นแต่กลุ่มที่เป็นพนักงานบริษัทที่มีประกันสังคมคุ้มครองเรียบร้อยแล้วเท่านั้น (อาหรับนิวส์ 240207) และมีข่าวว่า ซาอุดีฯ กำลังมองหาความร่วมมือจากภาคเอกชนมากขึ้นในด้านการให้บริการด้านสาธารณสุขในประเทศ ภายใต้สถานการณ์ตามรายงานของ บุษ อัลเลน แอมีลตัน ที่ว่า มีความเป็นไปได้ที่ซาอุดีฯ กำลังจะต้องเผชิญกับความต้องการด้านการสาธารณสุขเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร สังคมที่มีคนสูงอายุมากขึ้น และอาการโรคร้ายแรงอย่างเช่น โรคอ้วน โรคเบาหวาน และโรคหลอดเลือดเลี้ยงหัวใจมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งระบบงานสาธารณสุขของรัฐที่มีอยู่อาจจะสนองได้ไม่เพียงพอ อนึ่ง เมื่อวันที่ 19 ก.พ. ก็มีรายงานข่าวว่า **โรงพยาบาลรัฐของซาอุดีอาระเบียประมาณ 200 แห่งที่อยู่ในความดูแลของกระทรวงสาธารณสุข เตรียมแปรรูปเป็นบริษัทเอกชน** ซึ่งจะดำเนินงานแบบธุรกิจการพาณิชย์ เพื่อที่จะยกระดับมาตรฐานด้านการดูแลสุขภาพ แผนงานโครงการทั้งหมดผ่านอนุมัติจากกระทรวงสาธารณสุขเรียบร้อยแล้ว ขณะนี้แผนได้ผ่านเข้าสู่คณะกรรมการปรับโครงสร้างองค์กรบริหารงานที่สูงขึ้นแล้ว โครงการทั้งหมดจะต้องใช้เงินประมาณ 10 พันล้านริอัล (อาหรับ นิวส์ 190207)

-สถานการณ์และภาวะความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นในภูมิภาคตะวันออกกลาง มีรายงานข่าวที่น่าสนใจ เช่น **รายงานขององค์การสหประชาชาติชี้ภาวะวิกฤติด้านอาหารและเศรษฐกิจในปาเลสไตน์** รายงานของโครงการอาหารโลก และองค์การอาหารและการเกษตร หรือ เอฟโอเอ ซึ่งเตรียมเผยแพร่สู่สาธารณะในเดือน ก.พ. นี้ ได้เตือนว่า ภาวะการว่างงานที่เพิ่มสูงขึ้น และความยากจนในพื้นที่เขตเวสต์แบงก์และฉนวนกาซา ข้ำด้วยการถูกปิดล้อมทางเศรษฐกิจ ได้ก่อให้เกิดภาวะวิกฤติทำลายรุนแรงในปัญหาเรื่องความมั่นคงทางด้านอาหาร และได้ทำให้ครอบครัวจำนวนมากในเขตพื้นที่ดังกล่าวต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากภายนอกโดยสิ้นเชิง รวมทั้งการคุกคามอย่างร้ายแรงต่อภาคต่างของเศรษฐกิจของปาเลสไตน์ (เอเอ็มอี อินโฟ 240207) ก่อนหน้านั้น ดร. ฮาบีบ เอล ฮาบีร ผู้อำนวยการโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งองค์การสหประชาชาติ ได้เปิดเผยว่า **ประชาชนอาหรับที่ป่วยด้วยโรคมะเร็งจากภาวะมลพิษจากสิ่งแวดล้อมมีจำนวนเพิ่มขึ้น** และเขาได้เรียกร้องให้ประเทศเหล่านี้ดำเนินการเพื่อป้องกันภัยเหล่านี้ให้มากขึ้นด้วย (กัลฟ์ นิวส์ 210207) มีรายงานการค้นคว้าของนักวิทยาศาสตร์ พบว่า **อาจสามารถระบุยีนที่เป็นตัวสำคัญเกี่ยวข้องกับการเกิดโรคเบาหวานในผู้ใหญ่** นั้นเป็นการแสดงความเชื่อมั่นของกลุ่มนักวิทยาศาสตร์ที่ทำการสำรวจค้นคว้ากลุ่มนี้ ทั้งนี้เนื่องจาก ได้พบว่ากลุ่มประเทศอ่าวอาหรับมีผู้ป่วยที่เป็นโรคเบาหวานสูงที่สุดในโลก สาเหตุสำคัญเนื่องมาจากชนิดของยีนและประเด็นเรื่องโภชนาการ ผู้ใหญ่จำนวน 1 ใน 5 คนในยูเออีเป็นโรคนี้ รวมทั้ง 16% ของกลุ่มผู้ใหญ่ในกาตาร์อีก 15% ของกลุ่มผู้ใหญ่ในบาห์เรนเป็นโรคนี้ อนึ่ง อัตราโรคอ้วน ซึ่งเป็นต้นเหตุสำคัญอีกอย่างหนึ่งของโรคเบาหวานในผู้ใหญ่ ก็พุ่งสูงมากเช่นเดียวกัน (บีบีซี 130207) -**เกิดโรคไข้กาฬหลังแอ่นในยูเออี** รายงานข่าวเมื่อวันที่ 5 - 6 ก.พ. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขยูเออี ประกาศเฝ้าระวังโรคไข้กาฬหลังแอ่น หลังจากที่มีเด็ก 4 คน ป่วยด้วยโรคนี้ในดูไบเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว เด็กที่เป็นโรสดังกล่าวทุกคน อายุประมาณ 5-6 ขวบ ได้เข้ารับการรักษาที่สถานพยาบาลที่ไม่มีใบอนุญาต

ในเมืองโดรา ดร. มาเรียม เมตตาร์ ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเออี กล่าวว่ ตั้งแต่วันที่ 1 ก.พ. ยังไม่มีรายงานว่ามีผู้ป่วยเพิ่มขึ้น ต่อมาในวันรุ่งขึ้น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเออีออกมาบ่งบอกว่า ทางกรมมีวัคซีนป้องกันโรคไข้กาฬหลังแอ่นเพียงพอ หากเกิดการระบาดและมีผู้ป่วยจำนวนมากเกิดขึ้น (เพียงพอสำหรับประชากร 20-30% ในแต่ละครั้ง) (กัลฟ์ นิวส์ 05-060207)

-**ความเคลื่อนไหวปรับปรุงการบริการด้านสาธารณสุขในประเทศต่างๆ** รายงานข่าวจากซาอุดีอาระเบียกล่าวว่า **มีความเคลื่อนไหวเพื่อหาทางแก้ปัญหาโรคคอทิสซึมในกลุ่มเด็กนักเรียนในซาอุดีอาระเบีย** ที่มีความเพิ่มขึ้นจากการเปิดเผยของ แอนโธนี เบเลย์ ผู้อำนวยการองค์การคอทิสซึมรีซอร์สเสส แห่งมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด ประเทศอังกฤษกล่าวว่า มีเด็กชาวซาอุดีอาระเบียประมาณ 1 ใน 100 คน ป่วยเป็นโรคคอทิสซึมในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง และทางองค์การได้ร่วมมือกับวิทยาลัย เอฟพีทของซาอุดีอาระเบีย จัดรายการอภิปรายปัญหาการเพิ่มขึ้นของโรคนี้ และประสานงานเพื่อแสวงหาช่องทางที่จะดำเนินโครงการสร้างจิตสำนึกให้กับพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กด้วย (เอเอ็มอี อินโฟ 040207) ยูเออีมีระเบียบการตามข้อกำหนดในกฎหมายฉบับใหม่ **ให้โรงพยาบาลทุกแห่งรายงานผู้ป่วยโรคมะเร็งทุกรายได้ยังศูนย์ฐานข้อมูลกลาง** ระเบียบดังกล่าวจะประกาศออกมาบังคับใช้ก่อนสิ้นปีนี้ เจ้าหน้าที่กล่าวว่า การมีข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริงเกี่ยวกับผู้ป่วย จะช่วยให้รัฐบาลสามารถกำหนดยุทธศาสตร์เกี่ยวกับโรคมะเร็งที่มีประสิทธิภาพขึ้นมาได้ (กัลฟ์ นิวส์ 010207)

-**ข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวเมืองสุขภาพาบูดูไบ (Dubai Healthcare City)** เมื่อวันที่ 1 ก.พ. **ศูนย์การแพทย์ ดร.สุไลมาน อัล-ฮาบีบ ออกข่าวว่า จะเปิดให้บริการที่เมืองสุขภาพาบูดูไบ (Dubai Healthcare City)** ในเดือน มี.ค. 2007 ศูนย์แห่งนี้จะมีบริการบำบัดรักษาและการป้องกันโรคอย่างกว้างขวาง รวมถึงโรคเกี่ยวกับยีนและมะเร็งเต้านม ในเฟสแรกจะเปิดพื้นที่ใช้สอยประมาณ 4.1 ล้านตารางฟุต และจะมีการวางแผนขยายในเฟสที่สองต่อไปอีก และมีรายงานข่าวว่า บริษัทเมืองสุขภาพาบูดูไบ (DHCC) แจ้งว่า **คณะกรรมการฝ่ายออกใบอนุญาตของเมืองสุขภาพาบูดูไบ ได้รับการรับรองเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมผู้คุมระเบียบการแพทย์ระหว่างประเทศ** ถือเป็นหน่วยกำกับระเบียบทางการแพทย์แห่งแรกในตะวันออกกลางที่ได้เข้าร่วมในองค์การนี้ โดยคณะกรรมการดังกล่าวจะทำหน้าที่ดูแลควบคุมคุณภาพการสนองบริการทางการแพทย์ที่ดำเนินการอยู่ในเมืองสุขภาพาบูดูไบ (เอเอ็มอี อินโฟ 010207) และข่าวในวันที่ 27 ก.พ. รายงานว่า **เวิร์ลด์แคร์ลิมิเตด จะสร้างศูนย์สุขภาพดี (The Dubai Wellness Centre) ในเฟสที่สองของการพัฒนาเมืองสุขภาพาบูดูไบ** ค่าใช้จ่าย 272 ล้านดอลลาร์ ศูนย์ดังกล่าวจะพัฒนาผ่านสาขาท้องถิ่นของศูนย์สุขภาพดีแห่งดูไบ ร่วมกับระบบสุขภาพมหาวิทยาลัยดุคในสหรัฐ และระบบหุ้นส่วนการสุขภาพาบูดูไบ ศูนย์เวิร์ลด์แคร์ เวลเนส เซ็นเตอร์ จะเสนอให้มีโครงการจำกัดอาหารเพื่อลดน้ำหนักและออกกำลังกายของคุณด้วย (เอเอ็มอี อินโฟ 270207)

-**การลงทุนทางการเงินการแพทย์และสาธารณสุข** มีรายงานข่าวว่า ที่คูเวต **สถาบันการเงินคูเวตไฟแนนซ์ เฮ้าส์ และบริษัทแปซิฟิกเฮลท์แคร์ โฮลดิ้งส์ ของสิงคโปร์ ตกลงร่วมกันจัดตั้งศูนย์การแพทย์ในเอเชีย** สถาบันการเงินคูเวตถือหุ้น 60% และแปซิฟิกเฮลท์แคร์อีก 40% จัดตั้งเป็นบริษัทร่วมทุน อาลิฟ แปซิฟิก โดยบริษัทจะลงทุน 20 ล้านดอลลาร์เพื่อจัดตั้งศูนย์การแพทย์แห่งใหม่ในภูมิภาคขึ้น (กัลฟ์ เดลี นิวส์ 150207) ในอิหร่าน **บริษัทก่อสร้างและการลงทุนอิหร่าน ชนะประมูลการก่อสร้างโรงพยาบาลขนาด 200 เตียง 3 แห่งในอิรัก** โรงพยาบาลดังกล่าวจะตั้งอยู่ในเขต คาร์บาลา นาจาฟ และแบกแดด บริษัทดังกล่าวยังเตรียมเข้าประมูลโครงการสร้างโรงพยาบาลขนาด 200 เตียงอีก 2 แห่งในซาอุดีอาระเบีย (สำนักข่าว ไออาร์เอ็นเอ 150207) ที่อาบูดาบี **สำนักงานกำกับดูแลการบริการสุขภาพทั่วไปของอาบูดาบี ได้ทำการปรับปรุงยกระดับแผนกต่างๆ ในโรงพยาบาล อัล แอน** โดยทำการโยกย้ายบริเวณปฏิบัติงานของ แผนกผ่าตัด แผนกเด็ก และแผนกคนไข้ภายใน โรงพยาบาลแห่งนี้มีคนไข้เข้ารับการรักษา

ประมาณ 250,000 รายในแต่ละปี ขณะนี้มีเตียงคนไข้ใน 425 เตียง มีการเพิ่มเตียงคนไข้ฉุกเฉินเป็น 32 เตียง และเตียงคนไข้แผนกบำบัดทางจิตเพิ่มขึ้นเท่าตัว (เอเอ็มอี อินโฟ 040207) และที่ดูไบ **ต่อไปโครงการย่านที่พักอาศัยใหม่ในดูไบ ต้องกันพื้นที่ประมาณ 8% ไว้สำหรับปลูกต้นไม้เป็นพื้นที่สีเขียว** เทศบาลนครดูไบวางแผนที่จะสร้างพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง 8% ของพื้นที่เขตเมืองทั้งหมดภายในปี 2012 (เอเอ็มอี อินโฟ 130207)

ภาคผนวก 1

รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)

(โดยการสนับสนุนของ สกว.)

1. **นายอนุช อาภาภิรม** ตำแหน่งหัวหน้าโครงการฯ จบปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นนักคิดนักเขียนและนักวิจัยอิสระ เคยทำงานเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด และเคยดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ บริษัทสำนักพิมพ์สวัสดี และตำแหน่งรองกรรมการผู้จัดการอาวุโสด้านตำราเรียน บริษัทสำนักพิมพ์ต้นอ้อ แกรมมี จำกัด เคยเป็นที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร สมัยของนายมารุต บุญนา และได้เป็นประธานคณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันพระปกเกล้า และเป็นรองประธานฝ่ายโครงการมูลนิธิโลกสีเขียว ปัจจุบันยังดำรงตำแหน่งเป็นประธานมูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา
2. **นางวิสมัย อาภาภิรม** ตำแหน่งบรรณาธิการประจำโครงการฯ จบปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประสบการณ์ในวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ กว่ายี่สิบปี โดยทำงานประจำกองบรรณาธิการนิตยสารและหนังสือพิมพ์รายวันหลายฉบับ ก่อนที่จะมาทำงานเป็นบรรณาธิการสังเคราะห์รายงานจากสนาม ในโครงการแสวงหารูปแบบการพัฒนาระดับท้องถิ่นของรัฐ นอกจากนั้นยังเคยเป็นบรรณาธิการวารสารประมวลข้อมูลข่าว “สารสนเทศ” และบรรณาธิการโครงการสื่อสิ่งพิมพ์ด้านสิ่งแวดล้อม มูลนิธิโลกสีเขียว ปัจจุบันเป็นนักเขียน บรรณาธิการและนักแปลอิสระ
3. **ผศ. ดร. ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด** ตำแหน่งนักวิจัยประจำโครงการ จบการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัยจอร์จ เมสัน สหรัฐอเมริกา เป็นอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหลายชิ้นนับตั้งแต่ปี 2527 ถึงปัจจุบัน ได้รับรางวัลเกียรติคุณรางวัลชมเชยวิทยานิพนธ์สาขารัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สภาวิจัยแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2547 รวมทั้งเคยมีผลงานบทความ และตำราที่ได้รับการตีพิมพ์ หลายชิ้น ปัจจุบัน นอกจากเป็นอาจารย์ประจำแล้ว ยังดำรงตำแหน่งอนุกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติด้านการปราบปรามอาชญากรรมเฉพาะทาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการพัฒนาบุคลากร กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม (ปี 2549-2552)
4. **นางสาวฐิตียา เส็งเจริญ** ตำแหน่งเจ้าหน้าที่สำนักงานโครงการ จบการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความชำนาญเป็นพิเศษในการจัดเก็บและค้นคืนข้อมูล และมีประสบการณ์ในการติดต่อประสานงานกับองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ภาคผนวก 2

แนะนำโครงการตะวันออกกลางศึกษา

เนื่องจากได้พิจารณาเห็นว่า ในระยะใกล้นี้ ภูมิภาคตะวันออกกลางได้แสดงบทบาทที่ทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะภายหลังจากเกิดภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในเอเชีย เริ่มเมื่อปี ค.ศ. 1997 ตามมาด้วยเหตุการณ์วินาศภัยอาคารเวิลด์เทรดในสหรัฐ ปี ค.ศ. 2001 อันนำไปสู่การประกาศสงครามต่อต้านการก่อการร้าย และการบุกโจมตีอิรักของสหรัฐและพันธมิตร รวมทั้งการประกาศทำสงครามอันศักดิ์สิทธิ์ของโลกมุสลิม ซึ่งได้ก่อให้เกิดความตึงเครียดขึ้นในภูมิภาคส่วนนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การติดตามความเคลื่อนไหวและการรู้จักภูมิภาคตะวันออกกลางในปัจจุบันจึงมีความสำคัญมากขึ้น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้เล็งเห็นความสำคัญนี้ จึงได้ร่วมมือและให้การสนับสนุนแก่โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project- MEMP) จัดทำโครงการตะวันออกกลางศึกษาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์คือ

- เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลความรู้พื้นฐานที่สำคัญของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง
- เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และด้านพลังงาน ของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง
- เพื่อศึกษา เรียนรู้ และเผยแพร่แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้และการเคลื่อนไหวที่สำคัญของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ระหว่างกลุ่มบุคคลและองค์กรเป้าหมายของโครงการ ตลอดจนบุคคลที่สนใจทั่วไป

โครงการ MEMP ในระยะเริ่มต้น (Pilot Phase) กำหนดเวลา 3 เดือน (เม.ย. – มิ.ย. 2549) จัดทำรายงานประจำเดือน 2 ฉบับ คือ 1) ตะวันออกกลางในบริบทโลก (นำเสนอ 24 พ.ค. 2549) และ 2) ตะวันออกกลางในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง (กำหนดนำเสนอ กรกฎาคม 2549)

โครงการเต็มรูปแบบของ MEMP กำหนดเริ่มต้นในเดือน ก.ค. 2549 จะมีรายงานสังเคราะห์ข่าวความเคลื่อนไหวด้านต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางทุกเดือน และรายงานสำเร็จรูปจำนวนหนึ่งออกมาเป็นระยะๆ โดยมีผลที่คาดหวังว่าจะออกมาภายใน 2 ปี คือ

- ได้องค์ความรู้ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางที่ครบถ้วนและทันสมัย
- สาธารณชน และกลุ่มบุคคล/ องค์กรหน่วยงานเป้าหมาย มีความรับรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางมากขึ้น ก่อให้เกิดการตระหนักรู้ยิ่งขึ้น ถึงความสำคัญของภูมิภาคนี้ต่อโลกปัจจุบัน
- องค์กร / หน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่างๆ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการกำหนดนโยบายสาธารณะ หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายที่คาดว่าจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ คือ ผู้นำและผู้บริหารทั้งภาครัฐ ธุรกิจเอกชนและองค์กรประชาชน ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน และครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา และสาธารณชนที่สนใจทั่วไป
